

**KENDİLİĞİNDEN
BİR HAREKET
DEVİRİMCİ YOL**

MÜCADELE Yayınları

Temmuz 1990

KENDİLİĞİNDENÇİ BİR HAREKET: DEVRİMCİ YOL

Haziran Yayıncılık Ltd. Şti. Ad. MÜCADELE Yayınları Sahibi Gülten Şeşen

Binbirdirek Mah. Terzihane Sok. No: 11/1 Sultanahmet - İSTANBUL

Tel: 516 24 14

Baskı: Çiftay Matbaası

DEVRİMCİ YOL'UN MAYASI: KENDİLİĞİNDENCİLİK

DÖNEMSEL BİR OPORTÜNİST HAREKETİN DÜNÜ BUGÜNÜ

Devrimci Yol (DY) oportünizminin önde gelenleri 12 Eylül sürecinde kaybettiklerinin moral değerlerde yarattığı çöküntüyü kazanma inancı, coşku ve umudun yitilmesi olarak açıklıyorlar. 12 Eylül öncesinde büyük umutlar ve hayallerle bezeli “direniş komiteleri”, “iç savaş”, sonrasında ise karamsarlık; örgütsel tasfiye; cezaevlerindeki umutsuzluk ve en önemlisi yılgınlık yer alıyor. Devrimci Yol bugün “içinde farklı yaklaşımların uç verdiği” merkezi örgütlülükten yoksun”, kendi deyimleriyle dağılmış durumdadır. İdeolojik-politik hattı, kitleliliğiyle 12 Eylül öncesi ve sonrası gelişmelere şu veya bu biçimde etkide bulunabilecek konumda olan DY bugün esamesi okunmayan bir duruma gelmiştir. Bu aşamada üzerinde durulması gereken konu DY'nin günahlarıdır, Türkiye halklarına karşı olan sorumluluğudur ve artık tasfiyeci geçmişinin hesabını vermesi gerektiğidir. Türkiye sol hareketi içinde yer alan gruplar, çevreler kendi geçmişlerine yalnızca bir tarihçi gözüyle baktıkça, halka ve tarihe karşı sorumluluklarını yerine getirmemeyi sürdüreceklerdir. 12 Eylül öncesi ve sonrasında

muhasebesi yapılmalı, özeleştirisi verilmelidir. Aksi halde kaçınılmaz olan son, inanç yitiminde ifadesini bulan bugünkü bozgun halidir. Bu platformda üzerine en çok yük binen DY'dir. 12 Eylül öncesi devrim hayalleri içinde "milyonlarca emekçisiyle", "dağıtılan milyonlarca bildirileriyle" DY oportünizmi, "Ne yapalım, yenildik, tarih bizi bunun için suçlayacaktır." anlayışının kendisini tarih ve halk karşısında mazur göstereceğini, aklayacağını sanıyorsa yanılıyor.

Bugün muğlak, şekilsiz, tanımı yapılamayan, kolay çözümlenemeyen bir grup, bir çevre halini almış olan DY oportünizmi için, 12 Eylül öncesi ve sonrası iki ayrı dünya gibidir. Tarihin pek çok defa gösterdiği gibi, küçük burjuvazi büyük toplumsal dalgalanmaların öncesinde ve sonrasında iki farklı ruh halini yaşar. Türkiye devriminin can alıcı sorunları karşısında susarak geçiştirme politikası izleyen DY oportünizmi, dün anti-faşist bir grup olmanın ötesine geçemeyen, bugün sattığı malı yerine koyamayan esnafın çaresizliği içinde geçmişini taklit çabasıdadır. Şekilsizlik örgütsel karakteri olmuştur. Ve bu şekilsizlik, Marks'ın "patates çuvalı" benzetmesinde olduğu gibi, çuvalın patlamasıyla her biri başka yere yuvarlanmış ve DY'nin siyasal hattı bizzat kendilerince tasfiye edilmiştir. "Bizi bir arada tutacak değerler kalmadı.", "Örgüt yok, herkes başının çaresine baksın!" sözlerinin ardından, Türkiye solu, TKP'lilerin 1920'lerdeki ihanetinden sonra, ikinci ve en büyük tasfiyeye tanık olmuştur.

Ne gariptir ki, DY oportünizmi halka, sol kamuoyuna karşı kendi yayınlarında ya da çeşitli ifadelerinde göstermediği samimiyeti burjuva mahkemelerinde gösterdi. Yıllarca THKP-C potansiyelinin iktidarı hedefleyen siyasal değerlerini yok etme politikası izleyen DY oportünizminin önde gelenleri faşizmin askeri mahkemelerinde şunları söylüyorlardı:

"Devrimci Yol'da hiçbir zaman 'Partinin yaratılmasından sonra militanlar tarafından verilecek öncü savaşıyla suni denge kırılacak.' türünden şeyler yazılıp savunulmadı. DY'nin savunduğu, parti olmadan hiçbir zaman siyasal iktidar mücadelesi (ister öncü savaşı, ister başka türlü) ve-

rilemeyeceği, parti kurulduktan sonra nasıl bir mücadele verileceğine de o günkü şartlara göre partinin karar vereceğidir.” (DY Savunma, “0-layların Vasfı” başlıklı bölüm) (abç)

THKP-C'nin görüşlerini hiçbir zaman savunmayan, kopuş teorileri icat eden fakat tam olarak reddetmekte siyasi hayati boyunca zorlanan DY oportünizmi, kendilerinin de itiraf ettikleri gibi, güçlü, merkezi, hiyerarşik yapılanmasında, adımlar atmış bir örgüt olamadı. “Devrimci Yol bir yayın organıdır”, “Bir yayın organı olmaktan öteye gidememiştir.” derken, bir gerçeği ifade ediyorlardı. Bir dergi çevresinde aynı dünya görüşünü paylaşan insanların birikimi olarak tanımladıkları grup yapılarının anti-sivil faşist karakterde olduğunu burjuva mahkemelerinde kendileri söylediler. Yıllarca THKP-C potansiyeline bir tüccar kafasıyla yaklaşanların tehlikeli mantıkları tüm çıplaklığıyla açığa çıktı. Devrimci Yol, THKP-C'nin temel tezleri bir yana, 'iktidar alternatifi değiliz, o halde iktidar mücadelesi ne haddimize' popülist mantığının yer ettiği, yayın organı çevresinde kümelenmiş, anti-sivil faşist bir gruptu.

Savunmalarında, “...Biz 1980 öncesinin Türkiye'sinde devrimcilerin önündeki temel sorunun 'Türkiye'deki mevcut ekonomik ve siyasal düzenin ortadan kaldırılarak yerine M-L bir düzen kurmak' olduğunu düşünecek kadar hayalci değildik.” derken, kendi gerçeklerini, Devrimci Yol gerçeğini dile getiriyorlar. DY oportünizminin bir başka önde geleni ise, sınıflar mücadelesinin son derece çetinleştiği 12 Eylül öncesini değerlendirirken Devrimci Yol gerçeğini daha özlüce anlatıyor:

*“1961 anayasal düzenini (dolayısıyla devleti) yıkmak için güdülen iç savaş ve terör politikalarının ortalığı kasıp kavurarak eyleme sokulduğu bir yerde ve dönemde **solcuların, devrimcilerin de “devleti yıkrriak” için silaha sarıldıklarını kabul etmek mantık dışıdır. Çünkü solcuların bunda bir çıkarı yoktur; aksine çok büyük zararı vardır. Faşist bir düzen için solcular nasıl mücadele ederler! Böylesi***

bir ortamda solcuların silaha başvurup mevcudu yıkmak için kalkıştıklarını söylemek solcuların deli olduğunu söylemekle eşanlamlıdır.” (N.Mitap, Dilekçe, syf.4) (abç)

“Bu düzen yıkılırsa faşizm gelecektir.”, “Solcular devleti yıkmak için silaha sarılırsa bu mantık dışıdır.”, “Silahla mevcudu yıkmak solcuların deli olduğunu söylemektir.” Devrimci Yol oportünizmi 12 Eylül öncesini “iç savaş ve terör politikalarının ortalığı kasıp kavurduğu” bir dönem olarak nitelerken, düzenin “anarşi ve terör ortamı” demagojisine çok yaklaşmaktadır. “...Hiçbir toplum durduk yerde böyle **cinnet nöbetlerine** tutulmaz.” denilerek, 12 Eylül öncesinde oligarşinin yaşadığı kriz “kaos, kargaşa” olarak görülmektedir. Ortada bir deli yoktur aslında. 12 Eylül öncesini “cinnet nöbeti” sözleriyle psikolojik tanımlamaya tabi tutmak da delilik değildir. Devrimci Yol oportünizmi kendi gerçeğini sergilemektedir.

DY oportünizmi iktidarı alma azmiyle mücadele veren bir hareket olmamıştır. Üzerinde durduğu THKP-C potansiyelinin düzenin yıkılması” yönündeki azmini, sivil faşistlere karşı olmanın çizdiği siyasal hattıyla eritmiş, yok etmiştir. DY oportünizmi ne iktidara yürüyecek bir örgüte, ne de onun temellerini atma azmi ve gücüne sahip değildir. Kendi ifadeleriyle, örgüt olmaktan kaçınmışlardır; güçlü, merkezi bir yapı değil, şekilsiz, gevşek, popülizmle tanımlanabilen bir grup olmuşlardır. Sınıfsallıktan uzak, popülist, anti-faşist karakterin ötesine geçmeyen şekilsiz bir yığın hareketi kimliği, DY oportünizminin, gerçeğidir.

DY oportünizmi partiye giden yolun ‘güçlü, merkezi bir örgüt’ yapısıyla aşılabileceğini çok iyi bilip, kendi grup yapılarının ‘kendiliğinden nitelikli ilişkiler’ düzeyini aşmadığını söylerken, tasfiyeci yüzlerini çok açık sergiliyor. Tüm bunları ‘beceriksizlik’le açıklıyorlar. Oysa siyaset bilimine kıyısından bulaşmış bir kişi dahi böylesi süreçlerin ‘beceriksizlikle’ açıklanamayacağını gayet iyi bilir. ‘Beceriksizlik’ diye adlandırdıkları, kaynağını küçük burjuvaziden alan ürkek ve çekimsiz ruh halleridir. DY oportünizmi zayıf, ürkek ve çekimsiz bir örgütsel evrimin savunucusu olmuş, asla partiye ulaşacak kararlı bir örgütsel mekaniz-

ma olamamıştır. 'Savunma' mantığının motive edici güç olduğu DY oportünizmi, militanlarını iktidarı almak yerine, faşist yükselişe engel olmak için "milyonlarca"(!) emekçiden, kurulu bir hareket inşa etmek üzere istihdam etmiştir.

DY oportünizmi anti-faşist karakterli potansiyelinin taşıdığı devrimci dinamikleri kendi oportünizminin çerçevesinde tüketecek zemini bulamadığından, örgüt olmaktan hep kaçınmıştır.

1983 yılında yaşanan tasfiye kararlarının altında yalnızca git-gide sivil toplumcu çizgiye oturanların imzası yoktur. DY yelpazesinin her kesiminin mutabakatı, onayı bulunmaktadır. THKP-C ideolojisini saflarından tasfiye ederken bu düşüncenin gerektirdiği örgütü yadsıyan DY oportünizmi, kendini tasfiye ederken de örgüte bulaşmamaya, kendilerini bir arada tutacak bir bağ bırakmamaya özen göstermiştir. Nitekim '83 tasfiyesinin karşısında olanlar da örgüt kurma düşüncesi-ne, bir hareket olabilmek için örgütlü bir yapı olmak gerektiğine kapalı durmuşlardır. "İçeriden bir ideolojik tasfiye sürecine uğrayan" (Bkz. Devrimci İşçi, "Yurtdışı Sürecinden Bugüne Nasıl Gelindi?") hareketi yeniden yaratma mücadelesinde acil görev örgüt kurmak değildir onlara göre...

Bugün DY önderleri, 12 Eylül öncesini/İcuntanın zemininin hazırladığı/bir dönem olarak değerlendiriyorlar. Bu mantığa göre, faşistler vardır, o yüzden devrimciler vardır, yine o yüzden silahlı eylemler, 'kaos', 'kargaşa', 'cinnet nöbetleri' sözkonusu olmuştur. Mahkemelelerinde kendi eylemlerinin meşruiyetini açıklarken, bir icazet sıkıntısı yaşamışlardır. Mantıkları şöyle özetlenebilir: Faşistler .lafı veya sloganla saldırmıyorlardı, silahla saldırmıyorlardı, biz de silahlı olmak zorundaydık. DY oportünizmi, savunmacı anti-sivil faşist karakterini, eylemlerini tanımlarken böyle açıklıyor. "Onlar yaptı, biz de yaptık." mantığıyla devrimci eylemin aşama kaydedici, sürece müdahale edici özü gözden kaçırılıyor, yok sayılıyordu. Devrimci eylemin tanımını yapamayan DY oportünizmi kendi gerçeğini bir kez daha ele veriyordu.

Kendileri 12 Eylül'ün mağdurlarıdır, "anayasayı yıkma suç işlememişlerdir". "Neden, faşistlerin Türkiye'yi bir kan denizine çeviren eylemleri devletin anayasal düzenine yönelik eylemler olarak gö-

rülmezken” (Bkz. Savunma, DY'nin anayasal düzeni zorla yıkmaya teşebbüs ettiği suçlaması konusundaki bölüm), DY'riin eylemleri böyle değerlendirilir? Devrimci eylemin tanımını yapamayan DY oportünizminin kıyaslamasının düzeyi de bu kadardır. Gerçekten de DY oportünizmi burjuva mahkemelerinde daha samimi ve açık görüşlüdür. Her konu başlığında kendilerinin “meşru ve haklı bir savunma çizgisinin terk edilmemesi gerektiğini ısrarla vurguladıklarım” ve görevlerinin “siyasi iktidarı ele geçirmeye yönelik bir mücadeleyi başlatmak olmadığını” ısrarla ve tekrar tekrar vurgulamışlardır.

DY 12 Eylül öncesinin mağduru. Ama sanık sandalyesinde. Faşizm, tahlilindeki sakatlık ve M-L literatürden uzaklık DY oportünizminin yargılamayı düzene terk ederek, kendi dâvasını savunmamasını getirmiştir.

Varlık şartı sivil faşistler olan bir hareket; bizim mücadele “düzene karşıdır” diyemez. DY oportünizmi düzeni yıkmaya uğruna manifesto yazanların, bir grup olmanın değil, örgüt olmanın kavgasını verenlerin, ‘kazanma azmi’nin yaratıcılarının potansiyelini, ortaya çıktığı günden itibaren harcamaya başladı. DY oportünizmine siyasal yaşamı boyunca egemen olan belirsizlik, ‘bekle gör’ ve ‘şöyle de olur, böyle de olur’ mantığı, bu potansiyelin çürümesine ve yok olmasına neden oldu.

DY oportünizmi İktidarı ele alma amacı üzerinde yoğunlaşmayan bir hareketin dönemsel olmak hatasını yıkıma uğrayarak ödedi. O şaşaalı iç savaş tespitleri, komplo ve entrikalarla sınıf mücadelesini açıklamaktan başka bir şey değildi. Sınıf mücadelesinin şiddetlenmiş hali, doğal uzantısı olmak durumunda olan iç savaş kavramı, DY oportünizminin teorisyenlerinçe “faşistlerin saldırısı ve devrimcilerin savunması sonunda oluşan hal”e indirildi. DY oportünizminin bir önde geleni, iç savaş tespitlerinin bir gereği olarak, iç savaşın tarafları deyimini kullanmak yerine “Türkiye’de niçin böyle yaygın bir siyasal kamplaşma olayının meydana geldiği” sorusuna cevap verirken (Bkz. O. Müftüoğlu, Sorgu) ‘iç savaş’ diyerek düştükleri aşırı subjektivizme de açıklık getiriyor. Anadolu’nun birçok kentinde ve özellikle Ankara’nın

gecekondu semtlerinde oligarşinin mezhep farklılıklarını körüklemesi, böl ve yönet politikası ile oluşan ayrımın üzerine gitmek, faşizmin politikasını yerle bir etmek yerine, durumu kabul edip onun üzerinde politika yapmanın sonucu da denilebilir 'iç savaş' kavramına...

Faşizmin mahkemelerinde "biz örgütüz" diye haykıramayan, "biz bir dergiyiz" diyen, tutsaklık koşullarında dirençsizliği, örgüt-süzlüğü ve dağınıklığı yaşayan DY oportünizmi, bugün tüm bunları unutmuş görünüyor. 12 Eylül öncesi ve sonrasıyla DY'nin yapısı, politik bir şok oluşturmuş ve ruh hallerine yansımış durumda! Eskiye taklitten, tekrar tekrar denemekten başka yolları da bulunmuyor.

Kimin ne olduğunun belirsizleştiği DY anlayışı etrafında toplanan kesimler, kazanılmış devrimci değer ve geleneklerin yitirilmesi için örgütlü-örgütsüz bir çaba içerisindedir. 12 Eylül dejenerasyonu onlar için örgütlenme zemini olabilmektedir demek abartılı olmayacaktır. Örgütsüzlük, dağınıklık, şekilsizlik empoze edilmektedir.

Siyasal hayatı boyunca kendiliğinden nitelikli ilişkiler yerine demokratik merkezîyetçilik ilkesini günlük pratiğin içine sokamayan DY oportünizmi, bugün kitle insiyatifi, tabanın söz ve karar sahibi olması vb. gibi oportünist vitrinin söylemlerine başvuruyor. Örgüte, örgütlülüğe düşmanlık, disiplinden nefret, dağınıklık, savunmacı anti-faşist çizgiden geriye kalan olumsuzluklardır. Tüm bunların doğal sonucu, devrimci harekete karşı hasmane tutum, düşmanlık, hakaret ve spekülasyondur.

Bu bakımdan, DY oportünizmi sürekli bir uyanıklık ve izleme çabası gerektiren bir tehlikedir. Nereden nereye savrulacağı kestirilemeyen ütöpik tasarıları, ayrıntılı "komite" şemalarıyla DY oportünizmi sınıflar mücadelesine yön vermek azminde değil, hayalden öteye geçmeyecek tasarılar peşindedir. "Temelinde popülizmin bulunduğu boş bir inançla beslenen direniş komiteleri ile somutlanan eski politikalarını tekrar etmek hevesindedirler.

Mevsim kıştan bahara dönerken, halk inanişinde üç cemre düşer; havaya, toprağa, suya... DY oportünizmi sınıflar mücadelesine yön vermenin devrimci ilkeler, değerler ve geleneklerin ko-

runmasıyla, mücadelenin yetkinleştirilmesiyle başarıya ulaşacağını unutmuş görünüyor. Kendisini baharı müjdeleyen ama gerçek olmayan, efsanedeki cemrelerin yerine koyuyor. Zorlukları, birlik ve beraberliği, örgütsel bütünlüğü hangi güç sağlayacaktır? Onun da ötesinde, bugüne kadar tüm bunları koruyan nedir? Örgüt olduğunu söylemekten, iktidarı yıkacağını haykırmaktan çekinen, faşizmin mahkemelerinde 12 Eylül'e "faşist cuntta" diyemeyen, askeri darbe, müdahale deyimlerini kullanan, yıllardır mücadele etmeyen, düşmanla açık hesaplaşmaların tümünde siyasal yenilgilere uğrayan, geleceğe miras bırakmayan bir örgütlülük mü? Taklit teorilerle, sınıf mücadelesinin uzağındaki taktiklerle, 12 Eylül öncesinin başarısız DY taklitleriyle bir yere varılamaz. "Vardık, Varız, Var Olacağız" sloganı ile anlatılmaya çalışılan örgüt olamama, yıkıma uğrama sıkıntısının ifadesidir.

Karanlıkları kovalamasını bilmeyenler, daha önemlisi o cesareti kendinde bulamayanlar, zorlukları aşmasını bilenlerin yaratıkları zeminleri kullananlar, eskiye özlem duyarak, devrimci siyaset yaptıklarını sananlar hüsrana uğrayacaklardır.

DEVRİMCİ YOL THKP-C'Yİ NASIL GÖRÜYOR?

DY THKP-C'nin potansiyeli üzerinde doğdu ve bu potansiyelin zorlamasıyla, Devrimci Sol ayrılığına kadar görünüşte hep THKP-C'yi "savunur" göründü. THKP-C görüşünden sapmayı ve giderek kopuşu, son derece ince oportünist metotlarla gerçekleştirdi. Zira esnaf mantığıyla yaklaştığı potansiyelden ani bir kopuş ayaklarının altındaki zemini kaydırabilirdi.

THKP-C hareketine duyulan yoğun sempati temelinde giderek genişleyen kitlesel potansiyel karşısında, gerçekte inançsızlıklarına rağmen, lafta geçmişe ve ideolojik-politik çizgisiyle THKP-C'ye "sahip çıkıyor" görünümü yaratmaya çalışan ve bunda özellikle ilk dönem mevcut örgütsüzlük ortamında başarılı da olan DY oportünizmi, çeşitli zorlamalara ve bu yönde yoğun bir ihtiyaç olmasına karşın, Mayıs 1978'e kadar uzun bir dönem DY dergilerinde, THKP-C ve onun ideolojik-politik temel tezleri üzerine yazı yazmamış, bu konu-

larda herhangi bir broşür, özel sayı vb. yayın kaleme almaktan özellikle kaçınmıştır.' DY, THKP-C'ye yönelik gerçek düşüncelerini 1978 Mayıs'ından itibaren yazmaya başlamış, ancak bunu da sınırlı tutmaya çalışmıştır. THKP-C ve görüşleri üzerine giriştiği polemiklerde, sağda Kurtuluş'la, "sol"da ise Acil ve MLSPB ile tartışmayı yeğleyen Devrimci Yol, kendisine yönelik yoğun eleştirilere kulak tıkayarak, bu konu üzerinde DS ile tartışmaktan özenle kaçınmış, insanlarının bu tartışmalardan haberdar olmasını engelleme yoluna gitmiştir.

Bu dönem DY oportünizminin THKP-C üzerine yazdıklarına baktığımızda, üzerinde yükseldiği kitlesel potansiyelin baskılanması sonucu, "THKP-C'ye sahip çıkıyor" görünümü ile inançsızlığın doğal sonucu olan inkarcı ve tasfiyeci düşünceleri yan yana görürüz. Bu durum DY açısından doğal olarak bir hayli sıkıntıya neden olmuş, tasfiyeci oportünist görüşler hep alttan alta ifade edilmiş, benimsetilmek istenmiştir.

DY oportünizminin THKP-C'ye yönelik ilk ciddi eleştirisi, THKP-C'nini dönemin koşullarında, iradi bir sürecin sonucu olarak partileştiği olgusunu reddederek "kendiliğindencilik" değerlendirmesi yapmak şeklinde olmuştur. Mahir Çayan'ın "...Hayat devrimci pratiğin içindeki işçi-köylü-öğrenci militanları bir araya getirdi." şeklindeki genel bir ifadesini istismar edip kendi düşüncesine dayanak gösteren DY, 17. sayıda THKP-C'nin "büyük ölçüde kendiliğinden nitelikli bir sürecin sonucunda partileştiği"ni iddia etmiş, THKP-C'yi "herhangi bir siyasi yapılanma" düzeyine indirgemeye çalışmıştır.

Bu, DY önderlerinin THKP-C'den ne anlayıp ne ahlamadıklarını göstermesinin yanında, değerlendirmeler "derinleştikçe" farklı boyutlar kazanmış, sözde THKP-C "savunulurken", yenilgi THKP-C'nin örgütsel yapılaşması ve ideolojik temellerine kadar dayandırılmıştır:

"1971 yenilgisi, THKP-G hareketinin gerek örgütsel yapılanışında ve gerekse örgütün ideolojik temelleri ve bütünlüğü açısından önemli zaaf ve eksiklikler ihtiva ettiğini ortaya koymuştur. THKP-C'nin ideolojik çiz-

gisi, devrim ve mücadele anlayışı örgütün değişik çalışma alanlarındaki tüm birimlere ve yönetim kademelerine hakim kılınamamıştır.”¹ (abç)

Biraz uzunca da olsa, DY dergilerinden yapacağımız alıntılar sözkonusu edilen “zaaf ve eksiklikleri” öğrenmekte faydalı olacak:

“...Silahlı mücadele ile barışçıl mücadele alanlarındaki bağlantı kayışlarının örgütlenilemeyeşi, yani partinin farklı alanlarda var olan çalışmalarının yukarıda sözü edilen anlamda uyumlulaştırılıp bütünleştirilemeyeşi, onun gelişimindeki zaaf ve eksikliklerin en önemlilerinden bir tanesi sayılmalıdır.”² (abç)

O dönemde THKP-C'ye karşı bütün oportünist ve revizyonist gruplar tarafından koro halinde yöneltilen “eleştiriler” karşısında, yurıdındaki deyişler masum(!) olarak görülebilir. Oysa mantık ayındır: THKP-C kitlelerden kopuktu, ideolojisi yanlıştı ve bu nedenle de yenildi!

“... THKP-C'nin ideolojik çizgisi, devrim ve mücadele anlayışı, örgütün değişik çalışma alanlarındaki tüm birimlere ve yönetim kademelerine hakim kılınamamıştır.”³ (abç)

“THKP-C hareketinin içinde, başlangıçtan itibaren fikir ayrılıklarının var olduğu görülmüştür. Bu ayrılıklar, kuruluş aşamasındaki hareketin, zorunlu olarak silahlı mücadeleyi başlatması sonucu, mücadelenin keskinleşen koşullarında giderilememiş, farklı iki dünya görüşü arasındaki bir ideolojik farklılaşmaya dönüşen ayrılıklar çok kritik bir aşamada bölünmeye yol açmıştır.”⁴

(1) “Kızıldere'nin Yıldönümünde Geçmiş Değerlendirmelerine İlişkin Bazı Notlar”, DY. sayı 18, Mayıs 1978, syf.12

(2) agy.

(3) agy.

(4) agy.

DY'nin tehlikeli oportünizmi kendini doğrudan ifade etmek yerine, bu kaçamaklı yolları kullanarak saflarında 'THKP-C şaibesi" yaratmak istedi. DY Bildirgesi ve sonrasında DY oportünizminin hedefi THKP-C görüşleri üzerine bulanıklık yaratmak, THKP-C sempatisinin yalnızca 'kahramanlar' düzeyinde kalmasına yönelik, ideolojiye güvensizlik aşılacak soru işaretleri oluşturmaktı. DY'nin kitlelerine vermeye çalıştığı 'THKP-C şaibesi" şöyle somutlanıyordu:

THKP-C o denli kendiliğindenci bir süreç içinde ortaya çıkmıştı ki, ideolojik çizgisi, devrim ve mücadele anlayışı yönetim kademelerine bile hakim kılınamamıştı. Hatta, yönetim kademelerinde bulunan ve partinin ideolojik çizgisi, devrim ve mücadele anlayışından bihaber olan bu insanların, savaşım sırasında ideolojik farklılaşmaya dönüşen ayrılıkları yüzünden parti bölünmek zorunda kalmıştı. İdeolojik birikimin nasıl sağlandığı, sonradan THKP-C içinde yer alan kadroların 1965-71 dönemindeki siyasi pratiğe nasıl önderlik ettikleri, partinin nasıl savaşarak dönemin siyasi pratiğine damgasını vurduğu ise önemli değildi.

Böylece, Mahir Çayan ve arkadaşlarının o dönem oligarşiye tutsak düşmelerinden sonra; hareketin tepesinde bulunan ileri parti kadrolarının, dönemin zorlu mücadele koşullarında, ilk defa oligarşiye ve onun açık faşist iktidarına karşı yürütülen bu silahlı savaşımı sürdürecektir inanç ve cesareti gösterememeleri, süratle, açığa çıkan küçük burjuva teslimiyetçi yanları sonucu hareketin ideolojik-politik çizgisini ve örgütsel yapısını tasfiye etme çabaları ve silahlı savaşımın daha başlangıcında bulunan THKP-C açısından, 12 Mart döneminin koşulları ve oligarşinin saldırıları karşısında içten alınan böylesi bir darbenin önemi yadsınmış, dahası, yenilginin yapsal ve kaçınılmaz olduğu(!) anlatılmaya çalışılmıştır.

Ve yine bu değerlendirme, 1965-71 sürecinde, çeşitli yer ve zamanlardaki tartışma, toplantı ve konuşmalarda hareketin sözcülüğünü yaparak. MK üyeliklerine kadar gelmiş ve 12 Mart döneminde Mahir Çayan'ların yakalanmasından hemen sonra "Biz geçmişte bilmiyorduk, genellikle 'Mahir'in söylediklerinin doğru olduğuna inanıyorduk ancak kısa zamanda okuduk, öğrendik ki bu

görüşler yanlışmış maceracılık ve narodnizme denk düşüyormuş.” deyip ihaneti seçen M.R.Aktolga ve Y. Küpeli'nin söylemleriyle çaişmiş ve onların ihanetini “aklama” çabasına hizmet etmiştir.

Bir yandan THKP-C'ye açıktan ihanet edip fırsat buldukça küfredenler ile, diğer taraftan THKP-C'nin ideolojik-politik çizgisini alttan alta, adım adım tasfiye etmek isteyenlere rağmen, gerçek, kafalardaki korkulara, inançsızlığa ve ihanete yenik düşmemiş, küçük dünyalara hapsedilememiştir. Belirli sayıda kadro, genç militan insanlar ve geniş kitlesel bir potansiyel ideolojik-politik tüm saldırılara, çarpıtmalara ve inkarcılığa rağmen THHP-C' nin. yolunda yürümeye devam etmişler, süreç içinde giderek gelişmişler, 1978'de kendilerini ayrı bir örgütsel yapı, Devrimci Sol olarak ilan etmişlerdir.

Genel olarak sol potansiyelin '71 silahlı hareketine sempati ile bakması ise, diğer oportünist-revizyonist grupları daha sonra, '71'de “savunulacak noktalar” aramaya itmiştir. '80'e doğru, daha düne kadar “maceracı”, “goşist” diye küfrettikleri '71 savaşçılarının posterlerini İGD'liler bile yürüyüşlerde taşımaya başlamışlar, HK, K gibi oportünist siyasetler de tükürdüklerini yalayarak, '71 silahlı direniş i kahramancaydı, geleneksel sola darbe vurmuştu, iktidar perspektifi göstermişti vb. ifadeleri kullanmışlardır.

Gerçekten de geçen zaman daha '80 öncesinden, oportünistlerin kafasına vura vura '71'in tarihsel önemini bir ölçüde “kavratmış”tır: Ama onlar yine de '71'in devamcısı değil, tersine karşıtıydılar. Geleneksel sol çizgide yürümeye devam ediyorlardı. Bütün parlak sözlerine, '71 savaşçılarının posterlerini taşımalarına, dergi kapaklarında resimlerine yer vermelerine rağmen, gerçek buydu. Zira onların savunmadıkları, eleştirdikleri bir nokta vardı: THKP-C'nin '71 silahlı mücadele geleneğinin siyasal çizgisi.

DY'nin durumu da özünde bundan farklı değildir ve olmamıştır. Dahası, THKP-C çizgisine ve silahlı mücadele geleneğ i ne sempati duyan on binlerce insanın “THKP-C'yi savunuyoruz.” söylem ve görüntüleriyle aldatılması, giderek farklı bir çizgiye çekilmek istenmesi ve geniş kitlesel bir potansiyelin sorumsuzca kendiliğindenciliğe teslim edilmesi, radikal devrimci mücadeleden uzak ve örgütsüz bırakılması sözkonusu olmuştur.

DY THKP-C'Yİ NASIL "SAVUNMUŞTUR"?

"Hareketin büyük ölçüde kendiliğinden nitelikli bir sürecin sonucunda partileştiği", "71 yenilgisinin THKP-C'nin gerek örgütsel yapılanışında ve gerekse örgütün ideolojik temelleri ve bütünlüğü açısından önemli zaaf ve eksiklikler ihtiva ettiği", "barışçıl ve ekonomik - demokratik mücadelenin silahlı mücadeleye göre şekillenmesinin nasıl olacağı sorusuna, '71 pratiği içinde olumlu bir çözüm getirilememiş olmasının en büyük örneğinin, THKP-C'nin en geniş kitlesel örgütlenmesi olan Dev-Genç'in olduğu", "silahlı mücadele ile barışçıl mücadele alanlarındaki bağlantı kayışlarının örgütlenilemediği, farklı alanlardaki çalışmaların uyumlulaştırılıp, bütünleştirilemediği" yaklaşımlarıyla birlikte, DY oportünizmi THKP-C'yi şu sözlerle "savunmuştur"(!):

"...Özel olarak THKP-C Hareketinin, genel olarak da 1971'deki silahlı mücadelenin yenilgisinin THKP-C'nin teorik görüşlerinin ve siyasal hattının yanlışlığının değil, doğruluğunun kanıtlanması olduğunu vurgulamıştık.

"Peki, nasıl olur da yenilgi, yenilgiye uğrayan hareketin görüşlerinin yanlışlığını değil de, doğruluğunu ortaya çıkarır. ⁵

Yukarıda saydığımız "eleştirel değerlendirmeleri" getiren DY oportünizmi, yazdığı saçmalıklara kendisi de inanmamış olacak ki, büyük bir riyakarlıkla böyle bir soruyu sormayı gerekli görmüştü.

Bakış açısı ve THKP-C'ye yönelttiği "eleştiriler" çerçevesinde, DY oportünizminin bu soruya aslında bir tek cevabı olabilirdi: "THKP-C'nin teorik görüşleri ve siyasal hattı bir yenilgiyi öngörüyordu. Onun için yenildi."

Ama DY önderliği gerçek düşüncelerini bu şekilde ifade edecek samimiyet ve cesareten yoksundu. Böylesine bir anlatım, üzerinde yükseldikleri potansiyeli ayaklarının altından kaydırır, peşlerinden sürükledikleri insanların gözlerini açardı.

(5) "Kızıldere'nin Yıldönümünde Geçmiş Değerlendirmelerine İlişkin Bazı Noktalar", DY. sayı 17, Mayıs 1978, syf.11

Onun için yenilgiyi olmadık kurgularla açıklama çabasına girişmekten çekinmediler:

“THKP-C'nin ortaya çıktığı 1970 Aralık'ında silahlı mücadeleye kararı yaktı. Daha sonra silahlı mücadelenin başlatılmasına zorunlu kalındı. Bu, Kızıldere'de son buldu...”vb. vb.

DY, daha sonra, DY Dergisi'nin 19. sayısında, 2 sayı önce kendi sorduğu soruya şu şekilde cevap vermişti:

“THKP-C hareketinin yenilgisi bir bakıma onun 'silahlı mücadelenin (silahlı devrimin) başarıya ulaşabilmesi için Marksist-Leninist bir parti tarafından yönetilmesinin, mücadelenin, sınıf mücadelesinin bütün alanlarında ve tüm mücadele yöntemlerini kullanarak (elbette silahlı mücadele temel alınarak) mücadele etmesinin zorunluluğu'na ilişkin teorik görüşlerinin kanıtlanması olmuştur denilebilir.”⁶

Sonuç olarak, DY oportünizmine göre, THKP-C yenilgisinin nedenleri **“gerek örgütsel yapılanma, gerekse örgütün ideolojik temelleri ve bütünlüğü açısından önemli zaaf ve eksiklikler”**de ya da daha somut ifadelerle, **“barışçıl ve ekonomik - demokratik mücadelenin silahlı mücadeleye göre nasıl şekilleneceğine dair olumlu bir çözüm getirilemeyişi”**nde, yani sola sapmada yatmaktadır.

DY oportünizmi, tıpkı diğer revizyonist - oportünist gruplar gibi, “THKP-C'nin kitlelerden kopuk olduğu”nu keşfettikten sonra, onu “sahiplenme”ye devam etmekten de vazgeçmedi. Ama nasıl? THKP-C'nin devrim stratejisini alttan alta inkar ederek, bir yandan tumturaklı bir biçimde, “...Bugün yapılması gereken proletaryanın öncü savaşçı partisinin yaratılmasıdır...”⁷, “Partileşme süreci (...) halkımızın birle-

(6) “Geçmiş Hareket. Bugünkü Görevler ve Devrimci Hareketin Geleceği”. DY. sayı 19, Haziran 1978),

(7) “Kızıldere'nin Yıldönümünde Geçmiş Değerlendirmelerine İlişkin Bazı Noktalar”, DY; sayı 17, Mayıs 1978

şik devrimci savaşına önderlik edecek proletaryanın öncü savaşı partisi seviyesine yükseltme, devrimci hareketi bu niteliğe sıçratma mücadelesidir.”⁸ türünden sözleri yazılıp çizilirken, diğer taraftan, satır aralarında “Öncü savaşı tüm halk savaşlarında vardır ama onlarda kısa, bizde uzun olur.”, “Sunî denge bir durum tasviridir”, “Silahlı propaganda hiçbir yasal olanak kalmadığı şartlarda başvurulacak bir askeri mücadele biçimidir.” tespitleri yapılıyordu.

’80 sonrasında ise “sunî denge”, “öncü savaşı”, “silahlı propaganda” ve “politikleşmiş askeri savaş stratejisi” gibi temel siyasi tespitler, bir daha yazılıp çizilmemek üzere unutulacaktı.(!)

Bu konu üzerinde, 12 Eylül öncesi DY dergilerince yazdıklarına ilişkin olarak, mahkeme savunmalarında tek söyledikleri, savcının iddiaları karşısında inkara yönelikti:

“Devrimci Yol’da hiçbir zaman ‘Partinin yaratılmasından sonra militanlar tarafından verilecek öncü savaşıyla sunî denge kırılacak.’ türünden şeyler yazılıp savunulmadı. DY’nin savunduğu, parti olmadan ‘hiçbir zaman siyasi iktidar mücadelesi (ister öncü savaşı, ister başka türlü) verilemeyeceği, parti kurulduktan, sonra nasıl bir mücadele verileceğine de o günkü şartlara göre partinin karar vereceğidir.”⁹ (abç)

Evet, ikiyüzlülük, inkarcılık ve bellek yitimi; oportünizmin bu karakteristik özellikleri DY’nin üzerine iyice sinmişti.

Uzun zaman, kendi hukuki durumlarına “yük” olacağı endişesiyle, faşizmin mahkemelerinde THKP-C ve onun temel siyasi tezlerine ilişkin tek söz etmeyen DY önderleri, ancak 8-9 yıl sonra, savunmalarında sadece bir paragraflık bir yer ayırarak şunları yazdılar:

(8) “Geçmiş Hareket, Bugünkü Görevler ve Devrimci Hareketin Geleceği”, DY, sayı 17. Mayıs 1978,

(9) DY Savunması, “Olayların Vasfı” başlıklı bölüm.

“...Zengin bir mücadele ve deneyler birikimi sunan Devrimci Yol pratiği, bize göre, THKP-C hareketinin en iyi değerlendirmesi sayılmalıdır. Onun en iyi savunmasını da, devrimci bir eleştirisini de orada bulmak olanaklıdır. Bu nedenle “Fatsa”, “Kızıldere’nin bir devamı olduğu kadar, onun bir eleştirisidir de. Birinin diğerinin karşıtı ve inkarı olduğunu söylemek saçmadır.”¹⁰

“Zengin bir mücadele ve deneyler birikimi sunan DY pratiği”ne ve “Fatsa”ya ayrı bir bölüm olarak değineceğimiz için şu kadarını söylemekte fayda görüyoruz: Saçmalık “Kızıldere” ve “Fatsa”nın karşılaştırılmasındadır. DY önde gelenleri hiçbir zaman THKP-C ve onun ülkemize yönelik temel siyasi tezleri üzerine açık konuşmamışlardır. “Savunma” ve inkar, belirsizlik ve siyasal olmaktan yoksunluk bu konuda da DY oportünizminin tavrı olmuştur. THKP-C ve “Kızıldere”, DY oportünizmi tarafından, yeni insanları yanlarına çekebilecekleri bir malzeme, bir istismar aracı olarak ele alınmıştır. İşlerine geldiğinde kendilerini ‘THKP-C’nin savunucuları’ ilan etmişler, işlerine gelmediğinde onun düşünce ve pratiğini reddetmişlerdir. Faşizmin mahkemelerinde ise üzerlerine “ağır bir yük” olmuştur THKP-C.

Şüphesiz 12 Eylül sonrasında, ’80 öncesinin sorumluluğunu üzerinden atmanın rahatlığıyla düşüncelerini çok daha açık ifade edenler de olmuştur.

Bunların başında, yurtdışında bulunan ve 1982’de kaleme aldıkları DY Değerlendirmesi yazılarında “kopuş” teorisini geliştirenler yer almıştır. Bunlar ’71’de THKP-C’nin mücadelesi sonucu “... siyasal iktidarın ele geçiriliş teorisi ve pratiği konusunda, geleneksel sağ revizyonist akımlarla, kuyrukçu ve darbeci eğilimlerle **kesin bir hesaplaşma yaşandığı**”nı¹¹ (abç) ancak “THKP-C’nin bu kopuşu bütünüyle tamamlamadığı”nı söyleyerek, “İkinci kopuşu”(!) gerçekleştirmek üzere sivil toplumcu görüşlerin batağına saplanmışlar ve bir daha da oradan çıkamamışlardır.

(10) “Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik”, sayı 2, O. Müftüoğlu, “Devrimci Yol Üzerine Notlar”.

(11) ’82 DY Yazısı, “Sosyalist Birlik”, Eylül 1989, syf. 32

Yıllardır söylenmek isteneni artık açık açık söylemekten başka bir yol görmeyen bu insanlar için yeni bir süreç başlamıştır. Onlar “geçmişin ağır yükü”nü ve bazı şeyleri görünüşte de olsa, savunma ikiyüzlülüğünü omuzlarında taşımak istememişler ve bunun için de daha cüretkar davranmışlardır. '87'de çıkarılan ve bunun artık yayın hayatında yer almayan Mayıs Dergisi, Yeni Çözüm'ü eleştirirken şöyle yazmıştır:

“Bu aktif öncü, pasif kitle mantığı, bu koruyucu devrimciler, korunacak kitle, mantığı terk edilmelidir artık. Devrimciler halkın muhafızları değildir. Türkiye’de jakoben gelenek hem popülizmle hem de elitist mantıkla hesaplaşmak zorunda.”¹²

Aynı derginin aynı sayısında, Gürsel Korat imzalı “Latin Amerika Solu” başlıklı yazıda ise, sözü edilen, “jakoben gelenek” şu şekilde açılımını bulmuştur:

“Kapitalist gelişimin yoğunlaştığı yeni-sömürgelerde salt gerilla hareketi olan bir çizgi yaşayamaz ve onun stratejisi halk savaşı olamaz.” (abç)

Bu yazı çerçevesinde halk savaşı sorununu tartışmayacağız. Ancak oportünist bir anlayışın nereden nereye geldiğini göstermek bakımından, yukarıdaki alıntılar baştan beri söylediklerimizin doğruluğunu göstermesi yönüyle önemlidir. Türkiye Sorunları Dizisi'nde de bu gerçeğe tanık olmaktadır:

“1965-70’lerin Ankara’sında anti-emperyalist bir eylemin en az 5-10 bin kişinin katılımıyla oluşması çoğu kez yarı kendiliğinden bir tarzda gerçekleşiyordu. Bundan yalnız birkaç yıl sonra, durumun oligarşi ile bir avuç öncü arasındaki bir savaş olarak yansıtılır hale gelmesi, herhalde yakın tarihin en büyük talihsizliklerinden birisidir. Halkın düşmanları yalnız bir avuç öncüyle karşılaşmayı, herhalde her zaman için bir kitle hareketi ile karşılaşmaya tercih ederlerdi.”¹³

(12) Mayıs Dergisi, sayı. 4. “Nisan Eylemlerinin Ardından”

(13) Türkiye Sorunları Dizisi, sayı 2, M. Tanju Akad, “Yirmi Yıl İçinde Gözlemler”

Geçmişte inkârcı ve tasfiyeci yaklaşımlarından dolayı, “THKP-C’yi ve onun mücadele anlayışını savunmuyorsunuz.” diye yapılan eleştiriler karşısında feryat edenler, bugün bu kaygılarını terk etmişlerdir. Bazıları için “tarihin derinliklerinde kalmış bir olay”, bazıları içinse faşizmin mahkemelerinde bir külfet olmuştur THKP-C. Mahkeme sorgularında sayfalar dolusu tutan yazılarla “THKP-C Devrimci Yol” ibaresinin yanlışlığını ispata girişmişlerdir.

DY oportünizmi, THKP-C’nin basit taklidi, dogmatik savunucusu olmamak adına, THKP-C’yi aşmak adına inkarcılığın temsilcisi oldu. 12 Eylül sonrası DY oportünizminin enkazına göz gezdirildiğinde, en sağından en soluna DY grubunun önde gelenlerinin kitle hareketiyle silahlı mücadeleyi karşı karşıya koyduğu görülecektir. Fatsa’nın Kızıldere’nin devamı ve eleştirisi olduğu saçma iddiası da, özünde THKP-C düşüncesinin reddinin, silahlı mücadeleyle kitlelerin karşı karşıya getirilmesinin teorisisidir.

THKP-C bugün de DY oportünizminin katlanması gereken bir yüküdür. Bir zamanlar esnaf mantığıyla sahiplendiği THKP-C şimdi sırtından atamadığı bir kambura dönüşmüştür.

FAŞİZMİN SALDIRISI VE “İÇ SAVAŞ” TEORİLERİ

DY küçük burjuva oportünist bir hareket olarak bâştan beri sürecin tespitinde, yani ’70’li yılların siyasal tablosunun değerlendirilmesinde hep bir ayağı yerde, bir ayağı havadadır. Bu genel olarak bütün küçük burjuva hareketlerin düşünce yapılarının kaderi gibi gözükmetedir.

DY oportünizminin bir ayağı yerdeydi çünkü o dönem akılları tümenden havada olan, faşist saldırıları yok sayan veya görmezden gelen pek çok oportünist-revizyonist grubun tersine, var olan somut bir olguyu, faşistlerin saldırılarını görüyor ve bir şeyler yapılması gerektiğini söylüyordu. Ama işte bu kadar. Bundan ötesi, DY oportünizmi için kendiliğindencilığe tapınma, soyut durum tespitleri ve içi bir türlü doldurulamayan örgütlenme modelleri ortaya atmaktan başka bir şey olmamıştır. Faşist saldırılara karşı izlenecek yol ve mücadele bakımından, oportünist tutumunu daha

sonra ele alacağız. Burada sürecin tespiti açısından, bir ayağının naail havada olduğunu göstermek durumundayız.

Oportünizm somutu, gerçeği ancak görünür yanıyla tespit edebilir veya doğru tespit ettiği bir yanı saçma sapan idealist tespitlerle bulandırır, karmakarışık eder, abartır veya küçümser. Böylece sürece uygun mücadele araçlarının tespiti ve uygulamasında da oportünizme düşmekten kurtulamaz.

DY '70'li yıllarda faşist saldırıların yoğunlaşması tespitine ek olarak, bunun "oligarşinin hazırladığı bir iç savaş stratejisi" olduğunu söylemeyi de ihmal etmiyordu. Savunmalarında şöyle yazıyorlar:

*"1978 sonlarında, Türkiye'de Amerika'nın, CIA ve kontr-gerilla gibi örgütlerin **yaratılmasını istedikleri ortam artık yaratılmıştı. Bu ortamı yaratmak için uzun süre, faşist terör cinayetler ve katliamlar uygulamış, iç savaş politikaları toplumu istenen psikolojik koşullara sürüklemişti. Toplumun terörize edilmesi, dehşet duygularının yayılması, geleceğin belirsizliği içinde cinayet, katliam ve ölüm korkusuna sürüklenmesi artık geniş toplum kesimlerini, bir askeri darbeyi 'kurtuluş' görmeye sevk edecek düzeye ulaştırmıştı.**"(abç)¹⁴*

12 Eylül'den sonra "toparlanma süreci"ni başlattıkları zaman yayınladıkları yazıda ise, sorunu daha geniş kapsamlı ele alıyorlar ve Türkiye egemen sınıflarının, girdikleri ekonomik bunalımdan kurtulmak ve halk muhalefetini ezmek için "iç savaş stratejisi"ni '70'lerin başında hayata geçirdiklerini yazıyorlar:

"...12 Eylül askeri faşist darbesiyle noktalalanan ve sivil faşist hareketlerin örgütlenilerek halka saldırtılmasını, devletin temel güçlerinin giderek artan biçimde çatışmalara sokulmasını, devletin tüm kurumlarının faşistleştirilmesini, sıkıyönetim ilanlarını, devrimci demokratik hareketlerin zorla bastırılmasını içeren, tekelci sermayenin izlediği

(14) DY Savunması, "1980:12 Eylül'e Doğru"

'70'li yılların ikinci yarısına damgasını vuran bu strateji bir iç savaş stratejisi idi."¹⁵

'70'li dönemin siyasal tablosunun nasıl çarpık ele alındığını bu alıntıfardan anlayabiliriz. Sorunun birinci yanı, tekelci burjuvazinin 12 Mart döneminin hemen ertesinde başlattığı (MHP'li sivil faşistler vasıtasıyla) saldırı dalgasının bilinçli bir "iç savaş stratejisi" olarak ele alınmasıdır. Böylece **iktidardaki** burjuvazinin (veya faşizmin) bir "iç savaş" başlatabileceğini öğrenmiş bulunuyoruz. Halbuki ancak muhalefete düşen karşı-devrimci burjuva güçler bir "iç savaş" başlatabilir. Sovyet devrimi sonrası durum, cumhuriyetçi İspanya'ya karşı faşist Franko'nun durumu buna örnek verilebilir. Ancak burjuvazinin iktidarda olduğu ülkelerde, iç savaş için şartlar kapitalist düzen ve burjuvazi tarafından oluşturulur. Bu şartlarda, ezilen sınıflar devrimci bir önderlik altında iç savaşa girişmek durumunda kalır. Oysa '70'li yıllarda faşizmin halka karşı saldırısı devrimcileri ezmeye ve halkı teslim almaya yönelikti. Eğer faşizmin azgınca saldırısını, yok etme siyasetini "iç savaş" olarak değerlendirirsek, Hitler'in '30'lardaki azgın saldırısını da, Pinochet'nin '73'deki kanlı katliamlarını da bir "iç savaş" olarak görmemiz gerekir. Böylesi acımasız, dizginlenmemiş saldırıyı "iç savaş" olarak nitelemek, gerçeği küçük burjuva bir korku içinde aşırı sübjektif tarzda yorumlamak, güncel görevlerden "büyük şeylere hazırlanıyoruz" havası içinde kaçmaktan başka bir anlama gelmez. Ne gariptir ki, İç savaş stratejisini "bitiren" de askeri faşist darbedir. Peki, ondan sonraki strateji nedir? Zira devletin kurumlarının faşistleştirilmesi, sıkıyönetim ilanları, demokratik hareketlerin zorla bastırılması iç savaş stratejisi ise, bunların katmerlisini yapan 12 Eylül bu süreci nasıl noktalamış?

Öte yandan, DY bir yandan "iç savaş" tespitleri yaparken, diğer yandan, bütün umudunu halkın kendiliğindenci savaşımına bağlamış, kendiliğindencilik önünde secdeye durarak dua ediyordu.

(15) 1982 DY Yazısı

Elbette faşizmin başlattığı bu azgınca saldırı, eğer devrimcilerin ve halkın karşı koyuşuyla karşılanmasaydı, amacına ulaşacak ve halk korkuya teslim olacaktı. Ancak faşizme karşı yürütülen devrimci mücadele bu azgın saldırıyı dizginleyebilecek gücü kendisinde bulmuştur. Bu tabii ki birdenbire sağlanmadı, süreç içinde halkla birleşmiş devrimci hareket güçlenerek saldırıya karşı koyabildi. Yani oligarşinin “’78 sonlarında yaratılmasını istedikleri ortam” “yaratılmış” değil, yaratılamamıştı. Oligarşinin yaratmak istediği ortam anti-faşist mücadelenin yok edildiği, devrimcilerin susturulduğu, korkunun halkı teslim aldığı bir ortamdı. ’78 sonları ise bunun tam tersiydi. Hele o dönemi “geniş toplum kesimlerinin bir askeri darbeyi ‘kurtuluş’ görmeye” başladığı bir dönem olarak nitelemek, oligarşinin ağzıyla konuşmaktan başka bir şey değildir. Faşist saldırı ve katliamlara karşı devrimci mücadele ve halk direnişinin yükselmesi oligarşiyi korkutmaya başlamıştı. Ve askeri faşist darbeyi “kurtuluş” olarak gören ve bekleyen halk değil, oligarşiydi. Bu gerçeği Devrimci Yol’un oportünist önderlerinin görmemesi doğaldır. Çünkü küçük burjuva devrimcileri iç savaştan korktukları kadar başka bir şeyden korkmazlar. DY’nin ’78 sonlarının Türkiye’sini böylesine öcü gibi göstermesi, o dönem gerçekten iç savaş koşullarının olgunlaşmaya başlamasından dolayıdır. Durmaksızın “iç savaş” çığılıkları atan DY’nin iç savaş şartlarının gerçekten olgunlaşmaya başladığı dönemi, “her şey bitti” mantığıyla, “oligarşinin istediği ortam” olarak değerlendirmesi, küçük burjuvazinin “barış” zamanında “savaş”, “savaş” zamanında ise “barış” çığılıkları atma özelliğinin bir yansımasıdır. Evet, o dönem iç savaş saati yaklaşmıştı ama bu DY’nin sandığı gibi, tekelci burjuvazinin “kararlaştırdığı” ve “başlattığı”, “yaratılmasını istediği” bir “iç savaş” olmayacaktı. Faşist saldırılar karşısında halkla bütünleşmiş devrimci hareketin oligarşiye karşı başlatacağı bir iç savaş olacaktı. İşte bunun şartları olgunlaşıyordu.

Süreci olduğundan farklı, çarpık, sahte olan ile gerçek olanı birbiriyle karıştırmış şekilde ortaya koyan DY gerçekte neyi düşünüyordu? Ne yapmak istiyordu? Faşizmin saldırıları karşısında şaşkın, ne yapacağını bilmeyen DY, “halk zaten savaşıyor veya nasılsa savaşıyor” zihniyetiyle “iç savaş” tespitleri yapıyor ve mesele-

nin içinden sıyrılmaya çalışıyordu. Ama ne yazık ki, yağmurdan kaçarken doluya tutuldu. Tarih sormayacak mıydı DY'ye, madem iç savaş vardı, sen ne yaptın? Rolün neydi? Görevlerini yerine getirdin mi?

İÇ SAVAŞ

DY oportünizmi neredeyse 1970'lerden beri oligarşinin iç savaş çıkarma stratejisi izlediğini ve bunun sonuna da darbeyi yerleştirdiğini söyleyerek ülkemizde yaşanan gerçekliği teorisine kurban etmekten vazgeçmedi. Oysa bu şekilde, 12 Eylül öncesi yaşanan sınıf mücadelesinde devrimci örgütlenmenin ve savaşımın rolünü de bir çırpıda kurban etmiş oluyor. Dergisinde sözünü ettiği yüz binlerin mücadelesini bir kalemde siliyor ya da bunların oligarşinin stratejisine hizmet ettiğini söylemiş oluyor. Ülkede en sert biçimde sürdürülen anti-faşist mücadelenin daha o süreçte oligarşinin kitleleri sindirme politikalarını ters yüz ettiğini yadsıyor.

Bilir ki, sınıflar savaşımında egemen güçler kendi sistemlerinin korunması için daha başlangıcından itibaren her türlü muhalefeti ezmeye, etkisiz kılmaya çalışırlar. Sürecin her aşamasında bu çabaları devam eder. Çünkü gelişen her toplumsal muhalefet, düzeni tehdit eder aşamaya geldiğinde, sınıf savaşımı karşı-devrimci zor devrimci zor çatışmasıyla sınıfları karşılıklı açık mevzilere ittikçe, iç savaş kaçınılmaz olur ve başlar. Bu artık eski düzenin yaşam savaşımıdır. Ve varlığı ya da yokluğu bu açık savaşa bağlıdır. Egemen sınıfın amacı ise kendi sistemi içindeki sınıf savaşımının bu aşamaya gelmemesidir, onun amacı istikrardır. Bu nedenle önceden ezmeye çalışır, baskı uygular ya da etkisiz kılacak çeşitli yolları dener.

DY oportünizmi gelişmenin bu basit gerçeğini ısrarla tersinden almak ve aşırı subjektivizme batmaktan vazgeçmedi, hala da geçmiyor.

Gerek dün, gerekse bugün bu ısrarını anlamak zor değil. Çünkü DY oportünizmi, fetişleştirdiği "iç savaş ortamı" kavramıyla bir çırpıda her şeyi söylemiş olduğunu biliyor.

DY oportünizmi bu tespitle, halk kitlelerinin 12 Eylül öncesin-

de saflarını belirleyebildiğini, ülkede sınıfların karşılıklı cephelerde mevzilendiğini, tüm bunlar içinde silahlı mücadelenin temel alınmasına gerek olmadığını gördüğünü açıklamış oluyor. Ne kitlelerin tepkilerini nötralize eden suni denge, ne de bu dengeyi kıracak, kitleleri tedricen devrim safına çekecek silahlı propaganda temelinde bir PASS kalıyor böylece ortada. DY oportünizmi hepsinden kurtuluyor.

12 Eylül öncesi utangaçça, bugün ise, hemen tüm çıkan (başta savunmaları) yazılarında THKP-C düşüncesinden tek cümle dahi söz etmemelerinin nedeni de bu düşüncedir. Kopuş teorileri 12 Eylül sonrasının artık THKP-C siperine gerek kalmadığına inandıkları koşulların ürünüdür.

DY oportünizmi, kasaba politikacılarına taş çıkartırcasına hareket etmekten geri kalmamış, "iç savaş" kavramının fetişizmini de bu şekilde yapmıştır. Bu kavram fetişizmini, en açık şekliyle 12 Eylül açık faşizmi sonrası sınıf mücadelesinde yaşanan değişimler iflas ettirmiştir.

12 Eylül'le birlikte devrimci örgütlerin siyasi faaliyeti dışında -ki bunu da kimin ne kadar yaptığı bilinmektedir- geniş halk kitlelerini sessizliğin büründüğü, açık faşizme karşı bu kesimlerden açık ya da hissedilir bir direnişin, tepkinin gelmediği görüldü.

Oysa DY oportünizminin iç savaş tespitine göre, en azından karşılıklı mevzileşen sınıfların çatışması yer yer kendiliğinden tepkilerle sürmeliydi.

İç savaşın tanımı açıktır. İç savaşta sınıfların karşılıklı saflaşması ve iktidar için açık silahlı bir savaşımı vardır. Kelimenin dar anlamıyla sınıfın iktidar yolunda oligarşi ile mücadelesini bir yana bırakırsak, iç savaş budur. Yani iç savaş sınıfların konumu ile ilgilidir. Bir anlamıyla nicelik sorunu değildir. Günde kaç kişi ölüyorla değil, sınıflar ayrı saflarda açık iktidar savaşı veriyor mu, vermiyor mu sorusunun yanıtı ile tanımlanır.

12 Eylül'ün hemen sonrası da görüldü ki, ülkemizde böylesi bir sınıflar mevzilenmesi ve açık iktidar savaşımı, yani bir iç savaş

pratiği yaşanmadı çünkü 12 Eylül öncesi bu ayrışmayı yaptıracak, işçi sınıfı ve ittifaklarını iktidara yöneltecek kurmay öncü güç oluşturulamamış, kitleler devrimci örgütün yürüteceği silahlı mücadele güveniyle devrim safalarına, esasta iktidar için akmamışlardı. Saf tutmada temel etken, can güvenliği ve faşist terörden her alanda korunmaydı.

Bu nedenlerle, DY oportünizminin “iç savaş” tespitleri “günde 5-6 insan ölüyor”, “şehirler birbirinin otobüsünü taşıyor, sağ sol diye ayrılıyor”, “devlet herkese saldırıyor, demokratlar bile öldürülüyor” vb. türden “ispatlamalardan” daha ciddi dayanaklara, sınıfsal tahlillere oturamadı. Fakat yukarıda da açıkladığımız gibi, bu kavram fe-tişizmi sayesinde de, DY oportünizmi temel görüşlerini dile getirmiş, THKP-C’yi inkarı ustaca başarmış oldu.

İÇ SAVAŞ TESPİTİ THKP-C’NİN İNKARIYDI

Yıllarca kitesini THKP-C’yi savunuyoruz diye aldatan DY’nin oportünist yönetimi, Devrimci Sol ayrılığı sonrası, “iç savaş” ve “direnış komiteleri”ni DY’nin temel perspektifini, devrim ve mücadele anlayışını belirleyen tespitler olarak gördü. Bu tespitler ile THKP-C’den her noktada ayrı düşmeyi sağladılar. “İç savaş” tespiti ile öncü savaşının reddini gerçekleştirdiler. “Öncü savaşı taktik bir evredir.”, “Her savaşta öncülerin savaşı vardır.” biçiminde önceleri öncü savaşının özünü çarpıtmaya, onu basite indirgemeye çalışan DY oportünizmi “iç savaş” tespitiyle artık tümünden THKP-C’nin iktidar savaşının ülkemize (ve benzerlerine) özgü bu yolunu reddetmiş oldu. Bunu bugün “DY’nin THKP-C’yi aşması” olarak göstermeye çalışmakla ise boğazlarına kadar oportünizme gömüldüklerini ortaya koyuyorlar. Çünkü “aşmak” M-L politikada var olanı geliştirmek ya da onu da içine alacak, kapsayacak şekilde geliştirmektir. Yani ilerlemektir. İnkâr ise “aşmak” değildir. DY’nin THKP-C’yi aşması, TBKP’nin “Leninizm aşılmalıdır.” tespitinden farksızdır. İkisi de inkardır. DY, THKP-C’yi aştığını söylediği anlayışı sayesinde, iflas ederek dağılmıştır. Bugün hala bu tespitlerin hesaplaşmasında dahi ortak bir sonuca varamıyor ve bundan köşe bucak kaçıyorlarsa bu, iflasın kendilerini harabeye çevirmesindedir.

DEVLETİ YIKMAK GİBİ BİR DELİLİK

DY oportünizmi oligarşinin “iç savaş stratejisi” izlediğini ve toplumu bilerek bu noktaya sürüklediğini iddia edip, kendilerinin ise düzen kurumlarını koruma mücadelesini verdiklerini söylerken, ortaya ibret verici bir tablo çıkarıyorlar. Aşağıdaki alıntı DY'nin bu tablosunu ortaya koymaktadır:

*“61 anayasal düzenini (dolayısıyla devleti) yıkmak için güdülen iç savaş ve terör politikalarının ortalığı kasıp kavurarak eyleme sokulduğu bir yerde ve dönemde solcuların, devrimcilerin de “devleti yıkmak” için silaha sarıldıklarını kabul etmek mantık dışıdır. Çünkü solcuların bunda bir çıkarı yoktur; aksine çok büyük zararı vardır. (...) Böylesi bir ortamda solcuların silaha başvurup **mevcudu** yıkmak için kalkıştıklarını söylemek, solcuların deli olduğunu söylemekle eşanlamlıdır.” (N.Mitap, Dilekçe, syf.4) (abç)*

“Devleti yıkmak” oligarşiye, “mevcudu” yani devleti yıkmamaya çalışmak da devrimcilere görev! DY oportünizminin şaşkınlığı ve karşı-devrimin gücü, 12 Eylül saldırısı altında tahrip olan psikolojisi bu noktaya kadar gelmiştir. 12 Eylül öncesi devrimcilerin mücadelesi -en halisane duygularla hemen tüm grupların mücadelesi şu veya bu yolla- devleti yıkmaya mücadelesiydi. Çünkü devrim “mevcudu” yıkmadan olamaz. Mücadelesinin temelini devrimi koymayan bir örgüt de devrimci olamaz. Devrimciler faşistlere karşı silaha sarılmışsa, bu da devleti yıkmaya mücadelesinin bir parçasıdır. DY'nin oportünist yöneticileri elbette bu abeceyi biliyorlar. Fakat onlar oligarşiye şunu söylemek istiyorlardı: Biz o gün de, bugün de demokratik halkçı bir hareketiz. Düzen içinde ve onu zorlayan demokratik bir muhalefet odağıyız. Biz silaha sarıldıysak, faşistler saldırdığı içindir. Onlar saldırmıyorsa biz de silaha satılmazdık, demokratik halkçı muhalefeti-mize devam ederdik.

İşte DY oportünizmi “iç savaş” tespitiyle bir yandan THKP-C'yi inkar ederken, diğer yandan bu inkar kendisini devrim mücadelesinden böyle ayrı düşürmüştü. DY oportünizminin 12 Eylül öncesi süreçte devrimcilerin “devleti yıkmak” mücadelesine girmelerini, silaha

sarılmalarını “mantık dışı” görmesi ve böyle yapanları “deli” olarak nitelenmesi de ikiyüzlülüktür, düşman karşısında gerçek anlamda kendi deyimleriyle “inanç yitimi”dir.

İnanç yitiminin en belirgin örneklerini, devrime olan bağlılıklarının sorgulamaya tabi tutulmasını gerektiren sözler sarf eden DY oportünizminin önderleri bolca verdiler:

“Böyle bir bilimsel teorik değerlendirmenin (Marksist devlet teorisi -bn-) doğru olduğuna inanmam, benim, devleti yıkmak faaliyeti içinde olduğumu göstermez. Sözgelimi, bilimsel olarak aya seyahat etme konusundaki teorilerin doğru olduğuna da inanıyorum ama şu anda aya seyahat etme faaliyeti içinde bulunmuyorum. Devleti yıkmak için faaliyette bulunmak suçlaması bu bakımdan bütünüyle geçersiz bir suçlamadır.” (“Tarih Bizi Faşizme Karşı Örgütlenemediğimiz İçin Suçlayacaktır”, syf.66)

“Teşbihte hata olmaz” sözündeki gibi, sözkonusu olan benzetmenin yersizliği olamaz. Burada bir ruh hali, devrimi aya seyahat kadar kendinden uzak bulan ürkek ve kararsız bir ruh hali sözkonusudur.

1978 Mayıs’ında DY Dergisi 17. sayıda şöyle yazıyordu:

“Devrimciler;

“Bunun (faşistlere karşı mücadelenin -bn-) yanında, mevcut krizin derinleştirilmesi doğrultusundaki devrimci mücadelelerini sürdüreceklerdir.”

İkiyüzlülük buradadır. 1986’da, 12 Eylül öncesi “devleti yıma” mücadelesini “mantık dışı” ve “delilik” olarak göreceksin ama geçmişte söylediklerini hiç anmayacak, üzerinde durmayacaksın. “Solcular” diyerek belirsiz ve kaba, genel bir söylemle herkes adına konuşmaya çalışacaksın ama aslında kendini anlatacaksın. DY oportünizminin yöneticileri “mevcut krizi niye derinleştiriyorlardı”, neden bu “mantık dışı”lığı ve “deli”liği yapıyorlardı? Bunların yanıtı hala verilmemiştir. Bu taban tabana zıt görünüm DY oportünizmince hala

başta kazanma azmini kaybettirdikleri kitlelere açıklanamamıştır. Elbette ki bu durum bizce çelişkili değildir. Yani esasta DY oportünizmi dün yaptıklarını -yazdıklarını değil- bugün söylemektedir. DY için 12 Eylül öncesi “kriz derinleştirme” mücadelesi diye bir sorun yoktu. Bu tür cümleler kendisine inanmış tabanının dayatmalarını yatıştırma yollarıydı, kitle aldatmacılığından başka bir şey değildi. Çünkü DY oportünizmi bir yandan bu şekilde kitleleri aldatırken, diğer yandan ise karşı-devrimin gücünü abartarak “iç savaş stratejileri” izlemiş, aman dikkat edelim, ortam gerginleştirici, mücadeleyi ivmelendirici bir yol izlemeyelim vb. diyerek etrafında toparladığı kitleyi pasifizme sürüklemiş, savunma ve korku psikozunda tutmuş ve de sonuçta kendi örgütsel dağılışına hazır bir taban yaratmış, ülke soluna da 12 Eylül koşullarında en büyük zararı vermiştir. Kısacası, “iç savaş” tespiti DY oportünizminin mücadeleden kaçışının teorisi olmuştur.

Bugün, geçmişte her türlü güçlendirici sıfatı kullanarak var olduğunu iddia ettikleri iç savaş, “1975-80 döneminde **kısmen bir iç savaş** boyutlarında gelişen mücadele” (abç, O. Müftüoğlu, “DY Üzerine Notlar”) diyerek yumuşatma yoluna gidiyorlar. Devrimci Yol’un popülizm üzerine kurulu hayali teorileri bitmeyecektir, çünkü hangi koşullarda olursa olsun, DY oportünizminin subjektivizmi “kendiliğinden direnme eğilimi” bulup çıkaracaktır.

DEVİRİMCİ YOLUN KENDİLİĞİNDENÇİ ANTI-FAŞİST MÜCADELE ANLAYIŞI

Oportünist bir hareketin mücadele anlayışı ile devrimci, Marksist-Leninist bir hareketin mücadele anlayışı, sözkonusu olan pratik olduğu için, hiçbir çarpıtmaya meydan vermeden, bariş bir şekilde farklıdır. Bu fark aynı zamanda kendini eylemde ve siyasette kararlılık ile kararsızlık, cesaret ile cesaretsizlik şeklinde dışa vurur. İkincisi, eylem ve örgüt biçimlerinde ortaya çıkar ve üçüncüsü, siyasi programın gidebileceği sınırına kadar götürülüp götürülmemesinde, yani devrimci mücadelenin bir iktidar mücadelesi olarak ele alınıp alınmamasında kendini gösterir.

Türkiye’de sınıf savaşımı bakımından zengin bir deney olan ‘71’li yıllar devrimci mücadelenin jakobenlerini ve jirondenlerini

de ortaya çıkarmıştır. DY '70'li yıllarda devrimci cenahın jironden kanadıydı. Denebilir ki, mevlevi dervişleri gibi bir elini yukarıya, etkilenimi altında bulunduğu maddi manevi değerleri ile burjuva düşüncesine, bir elini ise aşağıya, halka doğru açıyordu. Ve neticede ortaya bir kararsızlık, belirsizlik tablosu çıkıyordu.

DY Dergisi'nin bütün sayılarında olduğu gibi, bugüne kadar ki tüm yayınlarında da, hep belirsiz ve soyut olan ile somut olanın birbirine karıştığı bir anlayış buluruz. DY faşist saldırıların varlığını tespit ediyor, hatta bir iç savaş bile olduğunu söylüyor ama ne yapılması gerektiği konusunda tek bir söz etmiyordu. Bol bol kendiliğindencilik edebiyatı yaparak halkın direneceğinden, savaşıacağından dem vuruyordu.

DY dergi sayfalarında "Sokak sokak, mahalle mahalle örgütlenin!" çağrılarını yapmaktan geri durmuyordu. '60'lı yılların sonlarında PDA'cıların "İşçi Köylü" Gazetesi'ndeki çığırkanlıklarından farklı değildi bu. PDA da halka "silahlanın" çağrısında bulunuyor, kendisi ise kantin köşelerinde, sıcak odalarda "Mao-culuk" yapıyordu. Nasıl olsa, (Mahir'in PDA'ya ilişkin deyişiyle) "Silahlanacak olan, savaşıacak olan halktı, kendilerinin görevi onlara bilinç vermektense ibaretti." DY'nin de gerçekten farklı bir durumu yoktu. Dergilerindeki kavga çığırkanlıklarına karşın, kendileri Ankara'da henüz faşistlerin ulaşamadığı veya ulaşmaya gerek görmediği "demokratik kuruluşlar"da hararetli sosyalizm tartışmaları yapıyorlardı. Nasıl olsa ateş demekle ağız yanmazdı.

Lafta keskinlik, eylemde kararsızlık ve cesaretsizlik küçük burjuva sosyalizminin, oportünizmin en tipik karakteridir. Engels'in dediği gibi, "Tafra satmakta üstüne olmayan küçük burjuvazi eylemde çok yeteneksiz ve bir şeyleri göze almak gerektiği zaman çok korkaktır." Siyasette ve eylemde korkak olan DY'nin bu karakteri, doğal olarak, onun mücadele ve örgütlenme anlayışına yansıyor.

Türkiye çapında yaygınlık gösteren faşist saldırılar karşısında DY'nin taktiği hep kendiliğindenciliği savunmak ve neticede faşizm saldırdıkça geri bir mevziye çekilmek olmuştur. DY oportü-

nizminin önderleri savunmalarında faşizme karşı mücadele anlayışlarını şöyle anlatıyorlar:

"...(Devrimci Yol'cular -bn-) önce öğrenmeye ve siyasi gerçeklerin doğru çözümlenmesini yapmaya çalıştılar.

"Faşizmin terör ve cinayetleri karşısında, toplumdaki en yaygın tepki ve protestoların yükselmesini sağlamayı düşündüler. Bunun için, mümkün olan her yerde ve her zaman faşizmin uygulamalarına karşı yaygın kitle gösterileri, mitingler ve yürüyüşler yaptılar." ¹⁶

DY oportünizminin önde gelenlerinin faşizme karşı mücadelede gerçekte revizyonist ve oportünistlerden farklı olmayan bir anlayışı savdukları, faşist teröre karşı devrimci şiddetin temel olmasını reddettikleri daha Devrimci Sol ayrılığı döneminde ortaya konulmuştu. Şöyle yazılıyordu:

"...DY'nin... anti-faşist mücadele anlayışı da kendiliğindendir. 'Kaos ortamı', 'provokasyon' mantığıyla, anti-faşist savunma çizgisinin edilgen savunma çizgisi derecesine düşürülmesiyle anti-faşist mücadele geriletilmiştir." ¹⁷

DY anti-faşist mücadele anlayışında da, diğer oportünist-revizyonist hareketlerden farklı olmadığını teorik ve pratik olarak ortaya koymuştur. Bu anlayışla DY faşistlerin önünü düzlemiştir. Neticede öyle bir noktaya gelinmiştir ki, DY'nin eskiden var olduğu bölgeler faşistlerin en güçlü olduğu bölgeler haline gelmiştir. Devrimci potansiyelin en yoğun olduğu Karadeniz Bölgesi bir avuç faşistin saldırısıyla şehir şehir, kasaba kasaba ele geçirilirken, DY, "Önemli olan bütünüyle Türkiye sathıdır." stratejisiyle(!) mevzileri bir bir feda ediyordu. Ona göre önemli olan "ormanı görmek"ti. Ama bilmiyordu ki, bir bir kesilen ağaçlar bir süre sonra ormanı orman olmaktan çıkaracaktı. Faşist strateji içerisinde önemli bir yer tutan Ankara mahalle mahalle, sokak sokak geri çekiliyordu.

(16) DY Savunması, "Devrimciler Faşizme Karşı Neler Yaptılar?"

(17) "Devrimci Yol" Hareketinde Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi, syf. 10

Öyle ki, normal şartlarda bir-iki sokak geçilerek gidilecek bir yere, devrimciler faşistlerin denetiminden dolayı, bulmaca oyunlarındaki gibi, sokakları dolaşa dolaşa geçerek gidebiliyordu.

Faşizmin azgınca saldırıları karşısında, faşistlerin halkın bulunduğu her yeri ele geçirme, halkı bulunduğu her yerde teslim alma stratejisine karşı devrimcilerin yapması gereken her mevziyi küçük büyük demeden korumaktı. Saldırımı püskürtmenin ve karşı saldırıya geçmenin başka bir yolu, stratejisi yoktu. Ve bu da ancak devrimci bir önderlikle, halkın gücüyle birleşen bir devrimci şiddet taktiğiyle başarılabilecek bir görevdi. Devrimci Sol baştan beri bu taktiği hayata geçirmeye çalıştı ve başardı. Ama ne ilginçtir ki, kendilerine Marksist-Leninist etiketinin en cilalısını takmaktan pek hoşlanan birçok oportünist grup “işçi sınıfı arasında çalışma” bahanesi altında gerçekte proleter devrimciliğin o dönem üzerinden geçilmez bir görevi olan anti-faşist mücadeleye dudak büküyor, dahası bu mücadeleyi “bireysel terörizm” ile suçluyordu. Oportünist DY'nin tavrı da pek farklı değildi. Şöyle yazıyorlardı:

“...Aktivizm, THKP-C'nin hakiki savunuculuğu gibi gerekçelere dayanarak birçok küçük burjuva grup tarafından yürütülen ve sadece herhangi bir grupçuğun reklamını yapmayı amaçlayan sorumsuz eylem anlayışlarının olumsuz, bozucu etkileri üzerinde önemle durmak gerekir.”¹⁸

Burada sözkonusu edilen, dönemin DK, EB gibi gruplarından çok, Devrimci Sol'dur. Bu bir yana, önemli olan mantıktır. Devrimci eylemi “bozucu” olarak niteleyebilmektedir. Oligarşinin ağzını kullanıp devrimci eylemliliği “cinnet nöbetine” tutulmakla tanımlamaktadır. Devrimci eylem anlayışına sahip olmayan DY'nin bu mantığının esas nedeni, siyasal gelişmeler karşısında duyduğu ürküntü yüzünden ortamın bir “kaos” olarak nitelendirilmesidir. Savunmalarında şunları yazıyorlar: “Kim kimi vuruyor,

(18) “DYD, sayı 40

olaylar nasıl çıkıyordu; anlamını ve önemini kaybediyordu, sanki her şey ve Türkiye bir kaosa doğru sürükleniyordu.”¹⁹

Savunmacı anti-faşist çizgi, iç savaş tespiti yaptığı ülkedeki gelişmelerden duyduğu endişe, onu düzenin istikrarından yana olan her türden devrim karşıtına böyle angaje ediyordu.

'82 DY Değerlendirmesi yazısında da aynı kafa yapısıyla, daha doğrusu tipik bir revizyonist mantıkla yazıyorlar:

“Büyük ölçüde rekabet ve yarış mantığının ürünü olarak ortaya çıkan grupların isimlerini burjuva gazetelerine geçirmekle sınırlı, somut koşulları hesaba katmayan bir eylem anlayışının sonucu, faşist saldırılarla anti-faşist direniş çizgisi arasındaki ayırım bulanıklaştırılmıştır.”
Devam ediyorlar: *“Bu gruplar ‘sağdan ve soldan gelen terör’ propagandasına malzeme sağlamışlardır.”*

Böylece DY, devrimci şiddet temelinde yürütülen anti-faşist mücadeleyle karşı kendiliğindenci anlayışın bir sonucu olarak, soldan ideolojik saldırı yaparak, bu açıdan da diğer oportünist-revizyonist gruplardan farklı olmadığını göstermiştir.

DY, 12 Eylül öncesi anti-faşist mücadeleyle ilişkin polemiklerini ısrarla Kurtuluş siyasetine karşı yapmıştır. Özde Kurtuluş'dan ne kadar ayrı bir pratiğe sahip olduğunu göstermek istemiştir. Ancak bunu yazılı polemiklerde dahi başaramadı. Temel ayırım noktasını faşizme karşı yürütülecek mücadele biçimlerinden hangisinin asıl olduğunu, yani ülkemizde silahlı mücadelenin esas oluşunu ortaya koymadığı için teori ve pratikte Kurtuluş çizgisini mahkum edemedi. Aksine, Kurtuluş her seferinde DY'yi “Aslına rücu et, bizden farkın yok.” diye suçlamaktan geri durmadı.

Gerçekte de, DY oportünizmi anti-faşist mücadelede iradi anlamda klasik mücadele biçimlerini ve kendiliğinden çatışmaları aşip devrimci şiddet temelinde bir politik mücadele örgütlemekten

(19) DY Savunması

inatla kaçmıştır. Pratiğini, oligarşi iç savaş stratejisi uyguluyor, iç savaş çıkartmak istiyor, sakın buna alet olmayalım düşüncesi belirmiştir.

Bugün DY kimliğini açıklarken “Biz 12 Eylül öncesi süreçte, diğer gruplarla cunta getirmeyecek bir politik hat ve pratik izlememiz gerekiyor dediğimizde, bizi pasiflikle suçlamışlardı.” yollu yakınmasının ve haklı çıktık imasının kökeninde de bu düşünce vardır.

DY opotünizmi bu açıklamalarıyla dahi kendini ele veriyor. Egemen sınıfların giderek arttırdığı faşist teröre karşı bir yandan burjuvazi bizi savaşa davet etti, savaş kabulümüzdür ajitasyonuyla kitlelerin gözünü boyarken, diğer yandan da sola “itidal” tavsiye ediyor, mücadeleyi salt korunma hattına, suskunluk ve tükenişe götürmeye çalışıyordu.

KIZILDERE’NİN DEVAMI(!) VE ELEŞTİRİSİ (!) OLAN FATSA

DY’nin faşizme karşı mücadeleyi “provokasyon” mantığıyla ele almasının ve kendiliğindenci mücadele anlayışının sonuçta aktif(!) bir şekilde devrimci mevzileri terke varmasının en somut örneği Fatsa’dan çekilişleridir. Faşist saldırıların yoğunlaşması karşısında, Fatsa’yı aktif bir direniş göstermeden (Sokaklarda kurulan barikatlar sadece “barikat” olarak kalmış, barikat savaşına dönüşmemiştir.) faşistlere terk etmelerinin gerekçesini açık faşist darbe karşısında “provokasyona gelmeme” olarak gösteriyorlar. Savunmalarında şöyle yazıyorlar:

“Kuşkusuz ki Fatsa ‘Nokta Operasyonu’ 12 Eylül için bir ‘ön çalışma’ niteliğini taşıyordu. O günkü ortam içinde toplumun büyük çoğunluğu bir askeri darbeyi bekler hale getirilmişti. İnsanlık dışı katliamlarıyla faşizmin çirkin yüzü öylesine açığa çıkmıştır ki, o ortamda yapılacak bir askeri müdahaleden, kamuoyu bu faşist katliamların hesabının sorulmasını bekleyecekti. Bu nedenle, faşizmin bu çirkin yüzünü örtbas etmek için Fatsa’da devlet eliyle, tahrikiyle çıkartmayı um-

dukları olayları istismar edebilecekleri hesabını yapıyorlardı.”
(DY Savunması, “Fatsa’da Nokta Operasyonu”)

DY oportünizmi kendi pratiğini THKP-C’nin en iyi değerlendirilişi, Fatsa’yı da “Kızıldere’nin bir devamı olduğu kadar, onun bir eleştirisi” olarak anıyor. Bir yanda Türkiye devriminin manifestosunu yazarların direnişi, bir yanda da saçmalıklarla dolu gerekçelerle neden direnilmediğinin açıklanmaya çalışıldığı “Kızıldere eleştirisi”... Hangi yanlarıyla birbirine benzetildiğini düşünmek dahi hayret verici...

Sanki Fatsa’ya Nokta Operasyonu düzenleyen devlet değil de sivil faşistlermiş gibi, gerçek olmayan olgulardan kalkıp teslimiyete kılıf aranıyor. DY oportünizmi anti-faşist mücadele anlayışındaki sakatlık yüzünden Fatsa’yı drenmeden terk etmiştir.

Direnilmeden terk edilen Fatsa, o günün koşullarında, devletin güçlülük imajını pekiştirme işlevi görmüştür. Devlet DY oportünizminin faydacı yaklaşımı aşırı abarttığı Fatsa örneğinin propagandasını ters yüz etmekle kalmamış, Fatsa’yı gövde gösterisi alanı, güçlülüğünün kanıtlandığı yer olarak kullanmıştır.

DY oportünizmi bir “yerel yönetim deneyi”nden halkın iktidarının nüvesini çıkartırken düştüğü aşırı subjektivizmden bugün hala vazgeçmiş değildir. Fatsa örneğinin götürdüklerinden hiç söz etmemektedir.

Bugün Fatsa Belediye Başkanı DYP’lidir. Fatsa gericiliğin, tarikatçılığın hızla boy attığı yerlerden biridir. Fatsa davası 12 Eylül davaları içinde yüze yakın itirafçısıyla faşist cuntaya malzeme olmuştur. Karadeniz Bölgesinde, başta Fatsa olmak üzere, eski DY tabanı güçlü bir apolitikleşmenin girdabındadır. Halk ise DY’nin olumsuzlukları nedeniyle devrimcilere güvenmemektedir.

DY bunların hiçbirine yanıt vermiyor. O, 12 Eylül’de yaşadığı şokun etkisi altında, geçmişe özlemin de ötesine geçip, Fatsa’yı Kızıldere ile kıyaslama talihsizliğine başvuruyor.

Fatsa’da düzen partilerinin platformu dışında da, yerel yönetimlerin kazanılabileceği, halkın günlük yaşamına ilişkin sorunlarda katılımın sağlanabileceği görülmüştür. Oysa DY oportünizmi bütün bunlarda halk iktidarının nüvelerini görüyor. Öyle bir nüve ki, devletin güç gösterisi karşısında kaderine terk edilen, inatçı bir savaşa hazırlanma-

miş, politik bilinç taşımamış bir nüve...AP'lisi de, MSP'si de memnundu deyip övünen DY oportünizmi popülist yanını çok net sergiliyor.

Halkın kendi günlük sorunlarına sahip çıkmasıyla karakterize olan bir yerel yönetim deneyini, ilericisinden gericisine herkesin yaşadığı "Ay Vadisi"ne çeviren DY oportünizmi, bugünkü Fatsa'dan söz edemiyor. DY oportünizmi Fatsa örneğine biçtiği tarihsel, siyasal misyonun yanı sıra, kendi yarattığının yıkılmasına karşı tel kurşun sıkmamış olmasının hesabını vermek durumundadır. Faşist iktidarın yanı sıra halk iktidarının nüvelerini kurduk demenin, sadece halkın, günlük yaşamıyla ilgili sorunlara sahip çıkmasını sağlamak olduğunu süreç göstermiştir. Bu nasıl "halk iktidarının nüvesi"die ki, bir döneme özgü oluyor? Madem ki halk iktidarına Fatsa benzeri direniş komiteleriyle varılacaktır, o halde bu taktik olmaması gereken stratejik bir tespittir ve değişmemelidir.

Silahlı mücadele perspektifiyle, gerilla perspektifiyle örgütlenmeyen, en geniş katılımın amaçlandığı bir yerel yönetim deneyinin "halk iktidarının nüvesi olması" hayalden öteye geçememiştir. Atom bombası sonrası adı var kendi yok Hiroşima'nın kutsallığı ne ise, Fatsa da DY enkazı için odur. Kuşkusuz devrimciler denetleyebildikleri bölge ve birimlerde devrimci iktidar nüvelerini de yaratacaklardır. Ama ne zaman ve nasıl sorusuna doğru cevap vermek gerekir. Kızıldere yaşayan bir ruhtur, Fatsa ise "bir zamanlar" diye başlayan geçmiş anlatımlarının konusudur.

DY ANTI-FAŞİST MÜCADELEYİ İKTİDAR SORUNU OLARAK KAVRAMAMIŞTIR

Anti-faşist mücadelede oportünist bir çizgi izleyen DY'nin, sorunu bir iktidar mücadelesi olarak ele alamayacağı da açıktır.

Anti-faşist mücadelede Marksist-Leninistleri ve oportünistleri birbirinden ayıran temel kriterlerden biri de mücadelenin iktidar hedefli olup olmamasıdır.

Devrimci Yol da 12 Eylül öncesinde anti-faşist mücadeleyi iktidar hedefli olarak ele almamıştır. Burada sorun lafta "iktidarı hedef-

liyoruz” demek değildir. Sorunun temeli, ülkenin sosyal, ekonomik, politik, kültürel özelliklerinin değerlendirilmesi temelinde bir stratejiye dayanarak siyasal mücadeleyi (kendiliğindenci veya düzen sınırları içinde bir “siyasal” mücadele değil) verip vermemektir.

Kendiliğindenciliği savunma, anti-faşist mücadelede nasıl ortaya çıkmıştır? Daha önce de belirttiğimiz gibi, DY anti-faşist mücadeleye gerek örgütsel anlamda, gerekse de pratik anlamda esas olarak hiçbir müdahalede bulunmamış, sadece kendiliğinden gelişen anti-faşist mücadeleye ve ona uygun örgütlenmelere sahip çıkmakla yetinmiştir. Böylesi bir anlayış siyasal ve örgütsel anlamda kendiliğindenciliği aşamaz. Kendiliğindenciliğe teslim olan bir hareket de asla siyasi iktidar mücadelesi veremez. Bu Marksist-Leninist siyasetin abecesidir.

Lenin “Ne Yapmalı”da kendiliğindenciliği incelerken, bunun işçilerin ekonomik alanla sınırlı kalan bir “siyasi” mücadelesi olduğunu ortaya koydu. Bu kendiliğindenciliğin sadece ekonomik mücadeleye teslim olma anlamı taşıdığı demek değildir. Meseleyi böyle anlamak Lenin’i hiç mi hiç anlamamaktır. Sorunun özü, siyasal mücadelenin halkın kendiliğindenci mücadele sınırları içerisinde verilemeyeceğidir. Kendiliğindencilik Çarlık Rusyası’nda olduğu gibi, bütün kapitalist ülkelerde de işçilerin ekonomik mücadele alanı içine hapsolmasıyla ortaya çıkmıştır. Ülkemiz istisna teşkil etmez. Ancak ülkemizin siyasal ve ekonomik şartlarından dolayı, kendiliğindencilik sadece işçilerin ekonomik mücadele sahasında kalmasıyla değil, esas olarak faşizm karşısında düzen sınırları içerisinde kalan bir mücadele hattı izlenmesiyle ortaya çıkıyor.

12 Eylül öncesi şartlarında kendiliğindencilik, halk içerisinde direniş eğilimleri ortaya çıktığı oranda bir direniş mücadelesi verme biçiminde kendini göstermiştir. Bunu, can güvenliği temelinde biçimlenen anti-faşist direnişin arkasına sığınma olarak da değerlendirebiliriz.

DY de böyle bir hat izlemiştir. Halkın kendiliğindenci örgütlenmeleri olduğunu söylediği direniş komitelerini ve onun mücadelesini temel almışlardır.

Savunmalarında şöyle yazıyorlar:

“Direniş komiteleri de devrimcilerin zihninde teşekkül etmiş, tasarlanmış ve böylece önerilmiş mücadele şekilleri veya şemaları değildir. Bunlar hayat içinde, pratik olarak kitlelerin sınama yanılma yoluyla buldukları ve şekillendirip olgunlaştırmaya çalıştıkları savunma örgütlenmeleridir. Ve bunlar henüz belirli bir şekle kavuşabilmiş, oturmuş ve istikrar kazanabilmiş organizasyonlar haline de gelememişti.”²⁰

DY kendiliğindenci örgütlenmeleri ve onun mücadelesini abartarak örgütsel ve siyasi anlayışlarının temelini oturtmuştur. Oysa sorun anti-faşist mücadelenin halk saflarında ortaya çıkan örgütlenme ve direniş eğilimleri içine hapsedilmek değil, daha üst siyasi mücadele ve örgüt şekilleriyle anti-faşist mücadeleyi iktidar mücadelesi perspektifinde ele almaktır.

“(…) Burjuvazinin açtığı savaşı kabullenmek yeterli değildir. Önemli olan kabulün icaplarını yerine getirmek, bu savaşın devrimcilerin iradesinde gelişmesini sağlayacak olan örgütlenme ve eylem çizgisini pratikte yaratabilmek ve geliştirebilmektir. (DY'nin) sistemleştirmeye çalıştığı eylem çizgisi 'bulunduğun mevziyi savun' çizgisidir.

“Bizim anlayışımız ise, yalnız kendi birimini savunmak değil, bu savunmayı ülke sathında iktidara yönelik bir muhtevada ele almaktır. Yaptığımız her eylem iktidarı alma anlayışına uygun olarak yapılmalı ve örgütlenmemizin ve eylem çizgisinin esasını bu teşkil etmelidir.”²¹

Sorunu bu şekilde ele almayan oportünist DY, kendiliğindencilik batağına saplandığını örgütsel planda genel olarak kabul et-

(20) DY Savunması, “Devrimcilerin Direniş Komitelerine Bakışı”

(21) “Devrimci Yol” Hareketinde Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi, syf.107

mektedir. Ancak örgütsel ve siyasal plan birbirinden kopartılmaz; örgütsel kendiliğindencilik siyasal kendiliğindenciliğin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Oportünizmin bu konudaki tutarsızlığı, genel olarak geçmiş mücadelesine -olduğu kadarıyla- lanet okumasıyla veya onu bir zaaf olarak görmesiyle kendini gösterir. Çünkü siyasal kendiliğindenciliğin açık haliyle kabulü, oportünizm için aşırı dürüstlük olur. Bunun yerine, siyasal kendiliğindencilik hem yüceltilir, hem de lanetlenir. '82 DY Yazısı'nda şöyle yazıyorlar:

"MHP'li çözümleri tekelci sermaye için çözüm olmaktan çıkaran, devrimci hareketlerin (özellikle Hareketimizin) sivil faşist hareket eliyle uygulanan saldırı siyaseti karşısında sürdürdüğü mücadelenin başarısıdır. Ama bu başarı aynı zamanda sosyalist hareketin en önemli zaafıdır. İşte egemen sınıflar siyasal düzeyde ortaya çıkan geneldeki tıkanmayı kendileri açısından, sosyalist hareketin bu zaafını kullanıp MHP ve onun yandaşlarına tavır alarak ve iç savaşı MHP'li biçimlerde sürdürme anlayışını terk ederek... aşılar."
(abç)

MHP'li çözümün devrimci mücadele sonucu devreden çıkarıldığı doğrudur. Ancak DY'nin kendine pay çıkarması gülünçtür. DY, sonradan göreceğimiz gibi, örgütsel ve askeri-siyasal alandaki mücadelede "geç kaldıklarını" döne döne söyleyen bir harekettir. Bu "başarı"sını kendiliğindencilik ile sağladığı herhalde söylenemez. En önemlisi, bu "başarıyı" bir "zaaf", -üstelik "egemen sınıfların kullandığı" bir "zaaf" olarak niteleyen bir hareketin başarısıyla övünmesi gerçekten gülünçtür. Burada sözkonusu olan, DY'nin anti-faşist mücadeleyi iktidar perspektifiyle ele almaması ve bunun sonucu olarak, kendi zaaflarını görmek yerine, onu lanetlemesidir. O dönem aynı mantığı taşıyan oportünist-revizyonistlere göre, MHP'ye karşı mücadele egemen sınıfların oyununa gelmektir. Bu anlayış iktidar perspektifsizliğinin yansımından başka bir şey değildir.

DY ANTI-FAŞİST MÜCADELEYİ “MAĞDUR” MANTIĞIYLA AÇIKLIYOR

DY oportünizminin geçmişe ilişkin, şu ana dek, şurada ya da burada çıkan değerlendirme yazılarında, en bağlayıcı olarak “savunma”larında, hiçbir konuya ilişkin net bir değerlendirme yoktur. Öyle ki, pek çok yazıda, bir paragraf içinde dahi çelişkili yaklaşımlar vardır. Anti-faşist mücadeleyi MHP’ye karşı mücadele ile sınırlarken Ve bunu “başardık” diye övünürken, diğer yandan, oyuna geldik, oligarşinin adım adım uyguladığı politikaların içindi de yer aldık, darbe-ye zemin hazırladık şeklinde suçlamalar yapmaktan geri kalmamıştır.

Ama tüm çelişmelerine, ne diyeceğini bilmemelerine vs. rağmen, asıl olarak DY oportünizminin anti-faşist mücadele anlayışının temelinde, birincisi kendiliğindencilik, ikinci olarak ise anti-faşist mücadeleyi devlete karşı mücadele, iktidar mücadelesinin bir parçası olarak ele almama vardır. Bu nokta çok önemlidir. Bu düşünce DY oportünizmini CHP’den beklentilere, ona bel bağlamalara kadar götürmüştür. Yine aynı düşünce DY oportünizmini devlet ile sivil faşist hareket arasında ayırma yaptırmış, devlet kuyrukçuluğuna düşürmüştür. Bu nokta tehlikeli bir boyuttur.

DY oportünizmine göre, eğer bazı gizli ve karanlık güçler ile Demirel gibi politikacılar olmasaydı, devlet ordusuyla, güvenlik güçleriyle sivil faşist terörü önler ve olaylar da olmazdı.

Şöyle yazıyorlar savunmalarında, Çorum olaylarında Demirel için:

“Sıkıyönetim ilan ederse, bu söz dinletemediğini söylediği askerler, Çorum’da bu “devlet koruyucularının” yakasına yapışabilirlerdi. Kimler tarafından himaye edilip örgütlendikleri açığa çıkabilirdi.” (N. M itap, Dilekçe, syf. 3)

Bu ve yeri geldikçe göstereceğimiz alıntılarda, DY oportünizmi işi devleti (içine yerleşmiş bazı karanlık odaklar dışında) faşist bir kurum olarak görmemeye, ordu gibi organlarını da “tarafsız” kabul etmeye kadar yaptırmıştır.

12 Eylül faşizminin MHP'ye yönelik tavrına bakıp, eğer Demirel gibi politikacılar izin verseydi farklı olurdu diye düşünmek veya iddia etmek, sınıf mücadelesinin zamana göre gelişiminden, değişiminden hiçbir şey anlamamaktır.

Gizli ve karanlık güçler denilen kont-gerilla türü örgütlenmelerin, MİT'in temel gücünü ordunun oluşturduğunu, Özel Harp Dairesi denilen karşı-devrimci örgütlenmenin ordu, MİT ve sivil faşist hareketin ortak faaliyetiyle, katılımıyla işlediğini görmemek faşizmi tanımamaktır. Ülkemizde ordunun denetimi dışında hiçbir devlet içi gizli karşı-devrimci kurum veya örgütlenme yoktur ve de olamaz.

O halde, Demirel gibileri izin verse de, vermese de ne değişebilirdi? DY oportünizmi hem MHP'yi, sivil faşist hareketi gizli ve karanlık güçler "iç savaş stratejisi"ni uygulamak için kitlelere saldırtıyorlardı demekte, hem de bunları oluşturan ve denetimi altında tutan başlıca güç olan ordu izin verseydi, bu faşist güçler yakalanıp, takip edilip, araştırılıp, arkalarında kimlerin olduğu, nasıl örgütlendirdikleri açığa çıkardı demektedir. Kendi kendini açığa çıkartacak kadar "demokrat" bir faşist devlete sanırız böylece dünya tarihinde ilk kez ülkemizde rastlanacaktı.(!)

Hepsi bir yana, DY oportünizmine, 12 Eylül'ü örgütleyen ordunun, açtığı MHP davasıyla, sivil faşist hareketin arkasında kimlerin olduğunu, nasıl finanse edildiğini, nasıl silahlandırıldıklarını, nasıl korunduklarını vb. ne kadar ortaya çıkardığını sormak lazım.

Dava boyunca hukuktaki çifte standarttan söz edip, uygulamaları MHP dâvasındaki uygulamalarla karşılaştırıp yakınan DY oportünizminden başkası değildir. Hatta bu yakınmaları yer yer ifrata vardırıdılar. Sorgularında "Tecrit hücrelerinde neden hiç MHP'li yönetici yok?" deyip, faşizmin mahkemesine şikayette bulunuyorlar.

Biraz daha geriye gidersek, Çorum'da, izin verilseydi faşistleri çökertecek kadar "demokratlaşan" ordunun, daha sonra aynı faşistlerin yüzüne maske taktırtıp, Fatsa sokaklarında devrimci avına çıktığını görürüz. Ama DY oportünizmi için bunun bir önemi yoktur. O, tüm bunlara rağmen, devletten umudunu kesmemiştir.

Hele faşistlerin devleti korumalarını hiç anlayamıyorlardı.

“Sonra, solcu öldürmekle devlet nasıl savunulmuş oluyordu? Mezhep ayrılıkları ve çatışmaları yaratarak, kitle katliamları yaparak, evleri, kahvehaneleri bombalayıp, aydınları, bilim adamlarını, gazetecileri, milletvekillerini, solcu diye bildikleri insanları pusularda öldürerek mi?”(age, syf.3) (abç).

Sahi, bu devleti koruma nasıl oluyordu? Ve bu koruma da neyin nesiydi? Ülkede bir “iç savaş” mı vardı? Devlet sadece ege-men güçlerin ve faşistlerin mi devletiydi, ki solcuları öldürüyor, halkı katlediyor, eziliyor, baskı altına almaya çalışıyordu? Ne yapmak istediğini gerçekten de anlamak mümkün değil.(!)

Oysa,

“Mesele devleti savunmaksa (başka ne olabilirdi ki! -bn-) devlet meşru güçleriyle, gerekliyse kendini savunamaz mıydı?”(age, syf.3) (abç).

12 Eylül'cüler de bu düşünce benzerini dile getirerek devletin “meşru” gücü ordu ile yönetime “meşru” şekilde el koydular. DY oportünizmi 12 Eylül'ü aklama pahasına, hala 1980 öncesi için, işin içine niye sivil faşistler, gizli karanlık güçler giriyordu diye soruyor. Devletin ordusu, siyasi polisi, yani “meşru” güçleri vardır, devleti savunmak için “gerekliyse” bunları kullanmalısınız diye oligarşiye yol yordam öneriyor. Hatta, “Olayların önlenebilmesi için faşist saldırıların durdurulması yeterliydi.” (DY Savunma) diyecek kadar ileri gidiyor. O zaman bu gerekliliğe de gerek kalmazdı. Devlet faşist hareketin önünü alsaydı, toplum huzur içinde ve herkes yan yana yaşar giderdi! Tabii DY'nin 12 Eylül öncesi “mevcut krizi derinleştirme” çağrısının “dolaysız” ve nasıl gerçekleştirileceği sorusuna da ayrı bir cevap bulmak gerekiyor bu noktada.

DY oportünizminin anti-faşist mücadeleye bakışı bunlardan ibarettir. Yukarıdaki şaşkınlık verecek kadar sağa savrulmuş sözlerin sahipleri Gün Sazak'ın cezalandırılması ile Kemal Türkler'in öldürülmesini aynı kefeyle koyuyorsa, 12 Mart faşizminin beyni,

Türkiye halklarının düşmanı bir alçak olan Nihat Erim'in cezalandırılmasını aynı kefeye koyuyorsa, buna şaşırırmamak lazımdır. DY oportünistleri Nihat Erim'i anayasa profesörü, hukuk devleti uzmanı görüyor olmalılar. İç savaş tanımı gibi, düşmanı teşhis ve tanımlamakta da, devrimci adaletin gerçekleşmesinde de ciddi bilinç bozuklukları olduğu şüphe götürmez. Nihat Erim eylemi, ülkede devlet terörünün sokaklarda kurşun, en küçük karakollarda dahi işkence olarak somutlandığı bir dönemde, bu teröre halkın savaşıçılarının verdiği cevaptı. Ama ne gam!.. DY oportünistleri "Aman yapmayın, asker gelir." ya da "Asker çabuk gelseydi bunlar olmayacaktı." diyen köşe yazarlarından farksız mantıklarıyla, burjuva liberalizmine angaje kafa yapılarını sergiliyorlar. Nihat Erim'in cezalandırılmasını, oligarşi halka karşı açtığı savaşta, yitilmesini hazmedemediği bir siper olarak gördü. Pekala, DY oportünistlerini rahatsız eden nedir? Yoksa cuntalara devrimcilerin eylemleri mi neden oluyor? Mahkemeye verdikleri savunmalarında Nihat Erim'in cezalandırılmasını 'terör eylemi' diye lanse etmelerinin açıklaması, mahkemeye yaranmak olmasa gerekir. Geriye bir tek neden kalıyor: Devrimci Yol oportünizmi kopuşu ve tükenişi, dağılmayı ve tasfiyeyi kucak kucağa yaşarken, ideolojik-politik düşünce sistematığı de dağılmış, şirazesini bozulmuştur.

SİVİL TOPLUMCULUĞA GEÇİŞİN VİZESİ: DİRENİŞ KOMİTELERİ YA DA DEVRİMCİ YOL'UN KENDİLİĞİNDENCI SOSYALİZM ANLAYIŞI

12 Eylül sonrası oportünist ve revizyonist sola bir yenilgi psikozu egemen oldu. Onlar 12 Eylül sonrası ortamı bir "gerçekçilik ortamı" olarak yorumladılar ve eteklerindeki bütün taşları döktüler.

Oportünist sol, Türkiye sol hareketi tarihinin en büyük göçünü başlattı. Abdülhamit döneminde bile görülmeyen bir mültecilik olgusu yaşanmaya başlandı. Mülteci sol Avrupa'daki rahat köşelerinde yeni Amerika'ya keşfetmeye ve en önemlisi de yaşadığı yere göre düşünmeye, teoriler üretmeye başladı.

12 Eylül'ün baskı ve yıldırma siyasetiyle oportünist solun teslimiyet ve korkaklığının gayri meşru çocuğu olan sivil toplum-

culuk anlayışından elbette DY de nasibini alacaktı. Zaten sivil toplumculukla dostlukları eskiye dayanıyordu.

Üstelik DY'de sivil toplumculuğa geçişin vizesi vardı. O da direniş komiteleriydi.

DY '82'de "toparlanma süreci"ni başlatırken, aslında sivil toplumculuğa doğru, elindeki vizesine güvenerek yol alıyordu. Ve "toparlanma süreci" sonunda, DY'nin en sağ kesimi "Göçmen" DY olarak sivil toplumculuğun Avrupa kanadını oluşturdu. Onlar her türlü örgütlülüğü reddederek, kendilerini Avrupa'daki göçmenlerin "sivil" sorunlarına hasrettiler. Kuşkusuz, Göçmen grubu gıdasını DY'den alıyordu. Ve onun mantiki bir sonucuydu.

DY'den arta kalan potansiyel de bugün farklı bir durumda değil. Anti-örgütçülük temelinde, kendiliğindenci çizgide sivil toplumculuğun utangaç bir savunuculuğunu yapıyorlar. Çünkü sivil toplumculuk aslında kendiliğindencilığın günümüzdeki tezahüründen başka bir şey değildir.

82 Yazısı, DY oportünizminin Marksizmin ekonomik-dogmatik yorumundan ikinci kopuşu direniş komiteleriyle gerçekleştirdiğini söylüyor:

*"Nasıl ki THKP-C, devrim stratejisine, siyasal iktidarın ele geçirilmesine ilişkin sağ anlayışlardan ilk kopuşu sağlamış ve bu nedenle şimşekleri üzerine çekmiş ise, Devrimci Hareketimiz de direniş komiteleri tartışmaları ile ekonomik-dogmatik yorumun egemen olduğu sol akımlardan ikinci kopuşu başlatmış ve tüm okları üstüne çekmiştir."*²²

DY'nin direniş komiteleri üzerinde, eskiden olduğu gibi, bu denli ısrarlı durmaları ve bunu diğer soldan kendilerini ayıran bir mihenk taşı olarak görmeleri elbette tesadüfi bir olay değildir. DY'ye göre, direniş komiteleri iktidar gücünü bugünden ele alan, halkın kendisi tarafından oluşturulmuş bir demokrasi beşiğidir. Eski

(22) '82 DY Yazısı

toplumun yanı başında oluşturulmuş iktidar odaklarıdır. Şöyle diyorlardı:

“Halkın kendisi tarafından oluşturulmuş komiteler iktidar gücünü yavaş yavaş, parça parça üstlenmeye, eski merkezi devlet yapısının yanı başında ve ona alternatif olarak yeni bir iktidar odağı haline gelmeye başlayacaktır. Bu olay, eski sömürü ve zorbalık düzeninin bağrında yepyeni bir toplumun...eşitsizlikler, haksızlıklar, zulüm ve baskı üstüne kurulmuş bir demokrasi temeli üzerindeki devletin çatlakları arasında eşitlik, kardeşlik ve yepyeni bir ‘devlet’in tohumlarının yavaş yavaş filizlenmeye başlaması demektir.”²³

Böylece direniş komitelerinin esas işlevini anlamış bulunuyoruz. Burada geliştirilen tez, başka bir “devrim” stratejisidir. Bir başka deyişle, sivil toplumcu “mevzi savaş” stratejisidir. Bunu '82 DY Yazısı'nda daha açık olarak anlıyoruz:

“... Bugünkü iktidar kavgamızın, devrim mücadelesinin en can alıcı görevi, nasıl bir sosyalizm uğruna mücadele ettiğimizin açığa çıkarılmasıdır. Siyasal iktidarı devirmenin organları aynı zamanda yarının iktidar organları olacaksa, bundan daha acil bir görev olamaz.”

Bu alıntılardan da anlaşılacağı üzere, DY'nin “devrim” stratejisi, iktidar ele geçirilmeden çok önce, kendi sosyalizm anlayışlarına uygun olarak, iktidar organlarının daha bugünden oluşturulmasına dayanır. Öyle ki, iktidarın ele geçirilmesi basit bir son vuruştan başka bir şey değildir ve iktidar alındıktan sonra adeta sosyalizmin kuruluşuna yönelik yapılabilecek hemen hemen hiçbir şey kalmaz:

“Biz iktidarı ele geçirdiğimiz an, ondan bir gün ön-cesine dek geliştirdiğimiz örgütler ve anlayışlarda hiçbir değişiklik olmadan, o ana kadar kendi ellerimizle inşa ettiğimiz tüm özelliklerimizle iktidara geleceğiz.

(23) DYD, sayı 30, aktaran '82 DY Yazısı

“Sosyalizm adına o ana kadar neyi örgütlemiş, neyi geliştirmiş ve güçlendirmişsek, onu yeniden toplumun tüm alanlarına yaymaktan ve yeni bir toplum (iktidarı ele geçirinçeye kadarki yaşamımızın tüm boyutlarında hayata geçirdiğimiz) sosyalizm anlayışımız doğrultusunda örgütlenmekten öte bir şey yapmayacağız.”²⁴

Sosyalizmin sorunlarından yola çıkarak, ülkemizde bugün yaşanan dönemin özelliklerini unutup, yaratılacak kurumlarda kitlelere sosyalist demokrasiyi yaşatacağını sanmak veya bunu iddia etmek, propagandasını yapmak kitleleri aldatmaktır.

Böylesi bir aşama, devrimci güçlerin ellerinde tutabilecekleri alanlar kazandıkları dönem içinde yaşanabilecektir. Ve o dönem yaratılanları dahi devrim sonrası değiştirmeye ihtiyaç duyulacak ve de büyük ölçüde değiştirileceklerdir. Bunun böyle olacağı en temelde devrim öncesi mücadelenin iktidarı hedeflemesinde, devrim sonrasında ise, onun kavranarak, sosyalizmin kurulması gerçeğinde yatar.

Devrim öncesi yaşadıklarımız ve yarattıklarımızdan “öte bir şey yapmayacağız” anlayışına sahip olanlar, ya artık bu noktaya gelmiş bir toplumsal örgütlenmenin “devrim” denen “basit işleme” ihtiyacının kalmadığını ya da R.Miliband benzeri sivil toplumcu teorisyenlerin dediği gibi, devrimin o andaki çatışmaya bağlı bir gereklilik/gereksizlik olacağını savunmaya kadar giderler.

Che'nin, devrim sonrası için “Alıştıklarımızın tam tersini yapmalıyız.” sözlerini kavrayamayanların, devrim sonrası, kolaycı bir mantıkla yarattıklarından “öte bir şey” yapmazlarsa yenilgiye mahkum olacağı da ayrı bir gerçektir.

Evet, biz bugünden neyi yaşarsak yarına onu taşırız. Ama bu, o sürecin değişiklikleriyle şekillenmek, yeni biçimler almak şartıyla geçerli olabilir. Ve gerçekte, bu daha çok moral (ahlaki) anlayışlarla, mücadele geleneği ve de kitlelerle en sıcak biçimde kaynaşma yöntemleriyle ilgilidir. Bu doğrultuda devrimcilerin sosyalizm ve de-

(24) '82 DY Yazısı, “Sosyalist Birlik”, Eylül 1989, syf. 35-36

mokrazi anlayışını kitlelerle tartışabilecek, onlara bunların devrimci bilincini ve pratiğini verecek olan örgütlenmeler de devrimci iradenin dışında oluşmayacaktır. Çünkü bizim ülkemizde (ve genelde yeni-sömürge ülkelerde) kitlelerin siyasi-toplumsal yaşamın örgütlenmesine katılım için kendiliğinden örgütlenmelerinin alanı, gelenek ve bilinci oluşmamıştır. Bunu sağlayan ise, tarihsel gelişiminde despotik ve bugün ise sürekli faşizmle yönetilen devletin esas olarak zoru ve terörüdür.

DY oportünizminin iddia ettiği gibi, direniş komiteleri ne kitlelerin kendiliğinden yarattığı bir örgütlenme idi, ne de bunlar sayesinde faşizm koşullarında, hiçbir dış etkiye uğramadan ve her şeyden uzak "eşitlik, kardeşlik ve yepyeni bir demokrasi"yi kitlelerin tanıması, yaşaması mümkün olabilirdi. Ki olmadı da...

SİVİL TOPLUMCULUĞUN SORUSU: NASIL BİR DEMOKRASİ VE DİRENİŞ KOMİTELERİ?

Eskiden oportünizm yeterli sayıda kadro yetiştirilmeden iktidarın alınmasının sözkonusu olamayacağını söylerdi. Stalin'in dediği gibi:

"... Ülkeyi yönetmeye yetenekli, eğitilmiş kimselerden ve yöneticilerden yeteri kadar hazır kadrolara sahip değilse, proletarya, iktidarı koruyamaz; dolayısıyla ilk önce kapitalist rejimde kadroları yetiştirmeli, sonra iktidara geçilmelidir. Lenin bunu şöyle yanıtlar: Bunun doğru olduğunu kabul edelim ama sorunu niçin tersine çevirmemeli? İlk önce iktidara geçip, sonra her adımda yedi fersah aşan tılsımlı çizmeleri ayağa giymek, çalışan kitlelerin kültür düzeyini yükseltmek, işçi çevrelerinden çıkma kalabalık kadroları yetiştirmek için ileri atılmak niçin olanaklı olmasın?"²⁵

DY oportünizmi şimdi bu eski oportünist tezleri biraz daha farklı ele alarak piyasaya sürüyor, o kadar. DY'ye göre, günümüzde

(25) Leninizmin İlkeleri, Stalin, syf. 19-20

“var olan sosyalizm” savunulamaz, şimdiden kapitalizme alternatif bir toplum yaratılmalıdır. Aksi taktirde, iktidarı almanın bir anlamı yoktur, bunun için de yapılması gereken, direniş komiteleriyle alternatif toplumu yaratmaktır.

Eskiden yeterli kadroları olmadığı için iktidardan uzak duran oportünizm, bugün ise, kitleler sosyalizm için hazır değil, onları eğitmek gerekir deyip iktidar kavgasından uzak durmaktadır. Onlara göre görev, bugünkü toplum çerçevesinde, halkı sosyalizm doğrultusunda örgütlemek, demokrasi bilinciyle donatmaktır. İktidarı almak ancak o zaman anlamlıdır. Bu mantığın gerekçesi de “var olan sosyalizm”deki bürokrasi, halkın yönetime katılmaması vb.dir. Sosyalizmin bugünkü olumsuzluklarına bir tepki olarak gelişen (veya bunu gerekçe olarak kullanan) DY ve benzeri oportünistlerin vardığı yer, madem sosyalizmde böyle olumsuzluklar oluyor, o halde bugünden halkı demokratik olarak örgütleyip, sosyalizmi kurmak gerekiyor noktasıdır. Devrimden kaçmak için gerekçe arayan oportünizmin unuttuğu nokta, bugünkü sosyalizm deneyinden çıkarılması gereken sonuç, devrimden vazgeçmek gibi bir yere varmak değil, sosyalizmin kendi olumsuzluklarını kendi dinamikleriyle çözebileceğine inanmaktır.

Benzer bir şekilde, 1920’lerde Alman “sol”ları da II. Enternasyonal oportünizminin dönek önderliğine tepki olarak, yığınlarla önderliği karşı karşıya getiriyor ve önderlik sorununu inkar ediyorlardı. Lenin ise “Sol Komünizm”de bu saçma mantığı eleştiriyordu. Aslında bugünkü durum da öz olarak farklı değildir. DY ve benzeri oportünistler sosyalist ülkelerde ortaya çıkan bürokrasiye tepki olarak, partiyi, devrimin oluş şekli “sorguluyor” ve sonuçta sosyalizmin bugünden halk arasında örgütlenmesi gerekçesiyle politik örgütlenmenin “sivil” örgütlenmeye feda edilmesi gerektiği sonucuna varıyorlar. DY anlayışını çıplak olarak ortaya koyan Taner Akçam, bunu açık olarak savunuyor;

“... Hedeflenen toplumsal düzenin, insan ilişkilerinin içeriği bugünkü eylemliliğimizi, kullandığımız araçlarımızı belirler. THKP-C ve Devrimci Yol geleneğine bu noktadan baktığımızda, onun, kitlelerin eylemliliğini ve bu eylemliliğin

ürünü olan örgütlenmeleri esas aldığını görürüz. Çünkü hedef kitlelerin doğrudan yönetici oldukları, yönetilen-yöneten ikilemini ortadan kaldırmayı hedefleyen bir toplumsal düzendir. Devrimci Yol kendisinin değil, kitlelerin yönetici olduğu, kitlelerin verili konumunda bugünden değişikliği ve dönüşümü savunan bir perspektife sahiptir. Kendi örgütlenmesi değil, kitlelerin örgütlenmesi esastır.”²⁶

Oportünizm ile Marksizm-Leninizm arasındaki temel fark devrimin temel sorununun ne olduğudur. Marksizm-Leninizme göre devrimin, yani proleter ve demokratik halk devriminin temel sorunu iktidar sorunudur. Lenin bunu açık olarak ifade etmiştir. Oportünizm ise iktidarı ateşten gömlek olarak gördüğünden, temel sorunu bu şekilde ele almamış ve hep iktidarın ele geçirilememesinin teorisini yapmış, yani devrimden yan çizmiştir.

Daha Engels'in yaşadığı dönemde, Avrupa'daki sosyal demokrat partiler genel seçimlerdeki başarılarından başları dönerek devrimden vazgeçmeye başladılar. Burjuva demokratik devrimlerin burjuvazi öncülüğünde gerçekleştirildiği Avrupa ülkelerinde oportünizm, burjuva demokrasisine tapınma biçiminde ortaya çıkıyor ve devrimden vazgeçiyordu. Engels, uç vermeye başlayan oportünizmi şöyle eleştiriyordu:

“... ‘Bugünkü toplumun gelişerek yavaş yavaş sosyalizme geçeceğine’, hem kendilerini, hem de partiyi inandırmak istiyorlar ve kendilerine, toplumun sosyalizme geçerken eski toplumsal yapıyı yarı yolda bırakmak zorunda kalıp kalmayacağı, bu eski kabuğu, ıstakoz yavrusunun kendi kabuğunu parçalarken gösterdiği kadar bir şiddete başvurarak atıp atmayacağı sorusu sorulmadan yapılmaktadır.”²⁷

Oportünizm daha o zaman, “bugünkü toplumun gelişerek yavaş yavaş sosyalizme geçeceğine” inanıyordu. Burjuva demokratik

(26) Taner Akçam, “Sosyalist Birlik”, Ekim 1989, syf. 5-6

(27) Engels. Erfurt Programının Eleştirisi, Marks - Engels, Seçme Yapıtlar, cilt 3, syf.527

devrimini gerçekleştirmiş, başka deyişle, bu üretici güçlerin burjuva biçimiyle gelişmiş olduğu ve üstyapıda da buna uygun değişikliğin gerçekleştiği ülkelerde elbette devrim stratejisi farklıdır. Uzun dönemli bir propaganda ve kitlelerin eğitilmesi sürecinden sonra, Engels'in deyişiyle, "kesin son an"a hazırlanmalıydı. Ama oportünistler günlük seçim zaferlerinin sarhoşluğu içinde kesin son anı unuttular, bugünkü haliyle sivil toplumculuğun temellerini daha o zamandan atmaya başladılar.

Devrim öncesi Rusya gibi ülkelerde ise durum farklı idi ve oportünizm ona göre şekillendi. Henüz burjuva demokratik devrim yapılmadığı için, devrim öncesi Rusya koşullarında oportünizm üretici güçlerin gelişmesinin beklenmesi gerektiğini, burjuvazinin kendi devrimini kendi yaptıktan sonra oluşan demokrasi koşullarında devrimci çalışma yapılabileceğini söylemeye başladı. Öz aynıydı, sadece lafızlar değişmişti. Her zaman olduğu gibi, devrimin temel sorunu, iktidar sorunu birtakım Marksist lafızlarla geçiştiriliyordu. Devrimin ancak üretici güçlerin en çok gelişmiş olduğu yerlerde gerçekleşeceği biçimindeki oportünist, kendiliğindenci üretici güçler teorisi, yani Marksizmin ekonomist-dogmatik yorumu Rusya koşullarında "Üretici güçlerin gelişmesini, demokrasinin yerleşmesini beklemek gerekir." biçiminde Menşevikler tarafından savunuluyordu.

Günümüzde Marksizmin ekonomist-dogmatik yorumu kimler tarafından yapılıyor? Şüphesiz eski lafızlar çoktan terk edilmiştir. Yeni lafızlarla Avrupa "komünist" partileri tarafından burjuva demokrasisine tapınma, kapitalist toplumu yavaş yavaş sosyalistleştirme biçiminde sivil toplumculuk savunulmaya başlandı.

Yeni-sömürgelerdeki oportünizm ise, ortada tapınacakları bir demokrasi olmadığından, sivil toplumculuğu farklı bir biçimde savunuyor. En açık örneğini TBKP'nin verdiği, sınıf işbirliğine dayanan, yeter ki kendilerinin de içinde yasal olarak var olabileceği bir "demokrasi" savunuculuğu DY tarafından da farklı lafızlarla savunulmaktadır. DY sorumluları savunmalarında hedefledikleri demokrasiyi açıklıyorlar:

"Türkiye'de faşizme karşı mücadelenin esası (...)

Avrupa'daki gibi mevcut demokrasilerin faşist karşı-devrime karşı korunması değil, Avrupa'daki gibi demokrasilerin gerçekleşebilmesi için toplumdaki demokratikleşmenin üstyapıda böyle bir politik düzen gerçekleştirebilecek düzeye yükseltilmesi hedefine yönelmiş bir demokratik devrim sürecini tamamlamayı esas alan bir mücadeleye bağlı kalınması gerektiği ortaya çıkmaktadır.“ (abç)²⁸

Savunmalarından en çok faşist mi, devrimci mi öldürüldü istatistikler yığını içinden çıkardığımız bu sözler, DY'nin “nasıl bir demokrasi” istediğini ve bu demokrasiye “nasıl ulaşılabileceğini” ortaya koymaktadır. İstenen demokrasi “Avrupa'daki gibi bir demokrasi”dir. Bu demokrasinin gerçekleşebilmesi için izlenecek yol “toplumdaki demokratikleşmenin” Avrupa demokrasisi “düzeyine yükseltilmesi”dir. Bütün sivil toplumcu oportünist hareketlerin ortak noktası da budur: İktidarın, demokratikleşmeyi yükselterek ele geçirilmesine yönelik “mevzi savaşı” stratejisi.

Marksizm-Leninizm açısından iktidarın ele geçirilmesi bir başlangıçtır. Elbette bu, örgütlenme ve kitlelerin eğitimi bakımından bugünden yarına hazırlanılmayacağı anlamına gelmez. Oportünizmin teorisi iktidardan parça parça fonksiyonlarının alınarak sivil topluma geçilmesi ve olgunlaşmış bir armut gibi, son bir darbe ile alınması ve sosyalizmin daha bugünden gerçekleştirilmesine dayanır. Doğal olarak bu “mevzi savaşı” stratejisi sınıf uzlaşmacılığına ve burjuva demokrasisine tapınmaya ihtiyaç duyar. Başka türlü iktidarın “demokratikleşmeyi yükselterek” ele geçirilmesi ve sosyalizmin kurulu düzen içinde parça parça bugünden kurulması mümkün değildir. Burjuva devrim modelinin bir versiyonu olan bu oportünist teori, sivil toplumculuktur. Avrupa kaynaklı bu teori TBKP, DY gibi oportünist-revizyonist hareketler tarafından Türkiye'ye uyarlanmıştır.

Bu konuda sivil toplumcuların en güçlü dayanaklarından olan Gramsci şöyle diyor:

(28) DY Savunması, “Faşizmle Mücadelede İkilî Görev”

*“Mevzi savaşı, aslında, yalnızca basit tarafından sahici siperlerden değil de, mevzilenen ordunun ardındaki top-
raklarda oluşturulan tüm örgütsel ve endüstriyel sistemden
ileri gelir. (...) Sivil toplumun üstyapıları çağdaş savaştaki
siperler gibidir. Tıpkı, savaşta şiddetli bir topçu hücumu-
nun düşmanın savunma sistemini imha etmiş gibi görün-
mesine karşın, aksine, sadece dış çevresini yok etmesi ve
hücum edenlerin ilerleme ve saldırı sırasında karşılarında
daha etkili bir savunma bulmaları gibi bir durum, büyük
ekonomik bunalım dönemlerinde, siyasette de olur.*

*“Doğu’da devlet her şeydi, sivil toplumun başlangıç dö-
nemlerinde saydam ve şekilsizdi. Batı’daysa devletle sivil
toplum arasında doğru bir ilişki vardı ve devletin tökezle-
mesinde sivil toplumun sağlam yapısı hemen görülüyordu.
Devlet sadece ileri bir siperdi, bunun ardında güçlü bir is-
tikhkam ve tabya zinciri bulunuyordu.”²⁹*

Devleti baskı aygıtları artı hegemonya araçları olarak tanım-
layan Gramsci’ye göre devlet, zor kullanımının yanı sıra güçlü hege-
monyaya (eğitim, kültür, propaganda araçları, din vb.) araçlarıyla “ikna”
ettiği sivil toplumu da düzenin devamı için kullanır. Bu yüzden komü-
nistler kendi hegemonya araçlarıyla sivil toplum içindeki kurumları
(sendikalar, kitle örgütleri vb.) ele geçirmeli ve devleti giderek bun-
lardan soyutlamalıdır. Bu bir çeşit mevzi savaşıdır. Komünistler sivil
toplum içindeki bu mevzileri ele geçirip, kendi sosyalizm ve yönetim
anlayışlarını uygulayacaklar ve nihayetinde etkisiz kalan devleti yı-
kacaklardır.

DY ve benzerlerinin iktidarın “demokratikleşmenin yükselti-
lerek” alınması ve bugünden sosyalizmin oluşturulması biçimindeki
“mevzi savaşı” stratejisinin Türkiye toplumu açısından açık bir sınıf
işbirliğine varması, iktidar perspektifinin dışlanması anlamına gele-
ceği belli bir şeydir.

Sivil toplumcu görüşleri geçmişte Birikim açık olarak savunu-

(29) Gramsci, Modern Prens, syf. 120

yordu. DY de aslında onun ağzıyla konuşuyor, “sosyalist adacıklar” yerine “direniş komiteleri” diyordu. Sivil toplumcu görüşler 12 Eylül sonrasının “gerçekçilik ortamında” oldukça yaygınlaştı.

Bu anlayışa göre, metropol ülkelerde toplumu ele geçirerek devrim mümkün iken, bizim gibi ülkelerde gelişmiş bir sivil toplum olmadığı için, bu da mümkün değildir. Yapmak isteyen de “teröre” başvurmak zorundadır ki, bu da, SSCB örneğinde görüldüğü gibi, “başarısız” olmaya mahkumdur. O halde ne yapmak gerekiyor bizim gibi ülkelerde? Sivil toplumun gelişimine katkıda bulunmak ve sonra da bu toplumu ele geçirmek olsa gerek. DY oportünizminin ülkemizdeki mücadelenin esasının Avrupa’daki demokrasilere ulaşabilmek için toplumdaki demokratikleşmenin artırılması mücadelesi olduğunu söylemesi de öz olarak bundan farklı bir şey değildir.

DİRENİŞ KOMİTELERİ

SİVİL TOPLUMCULUĞA KAYIŞIN MODELİDİR

DY oportünizmi 12 Eylül sonrası süreçte ve özellikle bugün, direniş komitelerinin ortaya çıkışını halka mal etmeye çalışmaktadır. Bu örgütlenmeleri biz değil, halk yarattı ve uyguladı demektedirler. Şöyle yazıyorlar savunmalarında:

“Direniş komiteleri de devrimcilerin zihninde teşekkül etmiş, tasarlanmış ve böylece önerilmiş mücadele şekilleri veya şemaları değildir. Bunlar hayat içinde, pratik olarak kitlelerin sınıma yanılma yoluyla buldukları ve şekillendirip olgunlaştırmaya çalıştıkları savunma örgütlenmeleridir. Ve bunlar henüz belirli bir şekle kavuşabilmiş, oturmuş ve istikrar kazanabilmiş organizasyonlar haline de gelememişti.”(“Devrimcilerin Direniş Komitelerine Bakışı” başlığı)

Direniş komitelerini böyle tanımlamak, çıkış nedenlerini bu şekilde ortaya koymak büyük bir çarpıtmadır. Açık olan gerçek, bugüne değin ülkemizde sınıf mücadelesinin niteliği, kitlelerin buna katılım şekli ve savaşım geleneklerinin yaratılmasında oynadıkları rollerin ölçüsü göz önüne alındığında, siyasi örgütlerin ortaya attık-

ları, ürettikleri (ki, bu da sınırlıdır) örgütlenme modelleri, yapılar vb. dışında, halkın kendi özdeneyiminden üretip yaşattığı, pratikte işler kıldığı, sonuçta ülkemiz sınıf mücadelesine mal olmuş savaşımların örgütlenmeleri olmamıştır.

1970'lere kadarki 50 yıllık revizyonist geleneğin bir şey yaratmadığında herkes mutabık. Bu dönem ülkemizdeki halklar açısından, işçi sınıfı açısından nitelikli hiçbir savaşımların örgütlenmesi ve geleneği vermemiştir. '70'li yıllardaki patlama gerçek anlamda kitleleri sarsmış, onları devrimcilere başka bir gözle bakmaya ulaştırmıştır. 20 yıllık bu dönem boyunca halkın gözündeki büyük ve sarsılmaz prestiji, saygınlığı bunun en açık kanıtıdır.

O süreçten bugüne ve özellikle 1980'lere gelinceye dek, oportünist ve revizyonist anlayışların pratikte iradi olarak uygulamaya soktukları bir anti-faşist kitle savaşımların örgütlenmesi gibi, kitlelerin yaratıp devrimcilerin de yön verdiği halk örgütlenmeleri (sovyet vb. gibi) olmamıştır.

Kitlelerin durumu açısından bu, ülkemizin bir nesnel gerçeğidir. Bu nesnellüğün varlığı da sınıf mücadelesinde devrimci güçlerin niteliği ve güçleriyle bağlantılıdır. Bir kader değildir. Devrimcilerin iktidar yolunda siyasal, politik ve askeri olarak edindikleri güç ile kitleleri bu güçle kaynaştırıp harekete geçirebilmeleri bu nesnellüğün çözücüsüdür.

DY ise bu gerçeği kabul etmemiştir. Daha da ötesi, kendi tabanının bilincinde bir yanılsama yaratarak, ülkenin yaşanan somut gerçeğine aykırı örgütlenmeler etrafında enerjilerini boşa harcamalarını sağladı. Ortaya atılan düşünceleri, direniş komiteleri modelini üstüne almadı. Bunu kitleler yarattı denildi. Böylece tabanın direniş komiteleri gerekli mi, değil mi; ülkemiz koşullarına uygun mu, değil mi tartışmasını atlayarak, doğrudan "halkın yarattığı örgütlenmelerin" nasıl şekillendirileceği tartışmasını yapmasını sağlamış oluyordu. Bu bir yanıltmacaydı. DY tabanına yönelik başarılı da oldu.

Oysa o sürece vakıf herkesin bildiği gibi, "Direniş komiteleri devrimcilerin zihninde teşekkül etmiş, tasarlanmış ve böylece

önerilmiş mücadele şekilleri veya şemaları değildir.” değil, tam da öyleydi. Hatta daha açıkçası, bu denli emek harcanmış da değildir, kopyadır. Ve yine o sürece vakıf herkesin bildiği gibi, “bunlar hayat içinde, pratik olarak kitlelerin sına ma yanılma yoluyla buldukları ve şekillendirip olgunlaştırmaya çalıştıkları savaşım örgütlenmeleri” ise hiç değildir.

Ülkemizde kitlelerin sına ma yanılma yoluyla bulup, şekillendirmeye ve de olgunlaştırmaya kalkıştıkları direniş komiteleri türünden savunma örgütlenmeleri ne yazık ki olmamıştır. Kitlelerin mücade le içindeki yeri de köklülük anlamında buna denk düşmemiştir. Faşistlerin toplu katliamlara giriştikleri bazı Anadolu kentlerinde, kendilerini korumak için ellerinde ne varsa onunla ve devrimcilerin de içinde örgütlü örgütsüz mutlaka yer aldığı kendiliğinden tepki direnişleri dahi bu tür iktidar nüvesi örgütlenmeler yaratmamıştır.

DY oportünizmi de, teorideki direniş komitelerinin pratikte yaşama geçmediğini, adına direniş komiteleri denilen örgütlenmelerin çoğunun kendi siyasi örgütlenmelerinin bir basamağı olmaksızın ileri gidemediğini biliyor. Şöyle yazıyorlar:

“Direniş komitelerinin anlamı ve önemi hareketimiz ve genel olarak sol içinde yeterince anlaşılamadı. Direniş komitelerinin eksik ve yetersiz anlaşılması, birçok yerde eksik ve biçimsel olarak hayata geçirilmesine neden oldu. Bazı yerlerde direniş komiteleri, sivil faşist hareketin saldırılarına karşı oluştu; sivil faşistler tehlikeli olmaktan çıktığı zaman da bu komiteler görevini bitirmenin rahatlığı içinde dağıldı. Direniş komiteleri çalışmalarını sosyal, kültürel ve siyasal bütünlükte görememenin bir eksikliği olarak, birçok komite sivil faşistler tehlike olmaktan çıktığında dağıldı.”

Buradan direniş komitelerinin geçmiş süreçte ne olamadığının ve ne olduğunun anlaşıldığını çıkarmak mümkün. Direniş komiteleri daha başlangıcından bugüne, bile bile abartılı propaganda ve yanıltmacayla kitlelere sunulduğu gibi, bir “iktidar nüvesi” olma niteliğine kesinlikle bürünmemiştir. İşleyebildiği yerlerde savun-

ma temelinde DY'nin oradaki gücü, örgütlülüğü oranında fonksiyon görmüş ve sonuçta bu işlevini kaybettiği yerlerde de dağılmıştır.

Bu nedenle, direniş komitelerinin sosyalizm yolundaki bir toplum projesinin önsel örnekleri olduğunu iddia etmek keramette bulunmaktan başka bir şey değildir. Doğal olarak her türlü proje, örgütlenme modeli ve bunun işleyişi düşüncede üretilebilir. Bunun toplumsal mücadelelerde tarihsel dayanakları ya da benzerleri bulunup çıkartılabilir. Hatta ütöpik de olabilir. Bunların hiçbirini belirleyici değildir. Önemli olan, ortaya konan ne olursa olsun, onun koşullara uyup uymadığıdır. Direniş komiteleri de bu gerçeğin dışında kalamazdı ve kalamamıştır. Toplumsal pratikte gerçekleşmemiş bir "öneri"yi "iktidar nüvesi" olarak peşinen kabul etmek ve tüm mücadeleyi, devrim perspektifini bunun etrafında örmek, kendi kendini aldatmak değilse, geleceği bilinmezlikle inşa etmeye çalışmaktır. Çünkü bugünden "iktidar nüvesi"nin düşüncede üretilmesi ile bu organların yaşam içindeki fonksiyonlarının ne olabileceğini kestirmek mümkün değildir. Fatsa'da "AP'li si, CHP'lisi, MSP'lisi yan yana yaşarlardı." demek, gelecekte bunların karşı karşıya gelip savaşmayacaklarının garantisi olmadığı gibi, bu düzenin egemenliği sürerken, "doğrudan demokrasi"yi işlettiğin komitelerin de AP'lisinin ya da MSP'lisinin eline geçmesinin güvencesi olmayacaktır.

Bu noktada, halen kendini temize çıkarmanın bir yolu olarak, kendini eleştirmenin yanına solu da katmaya çalışmak, "Direniş komitelerinin anlamı ve önemi hareketimiz ve genel olarak sol içinde yeterince anlaşılamadı." demek anlamsızdır, oportünizmdir.

Aslında bu konuda DY oportünizminin değişik sesleri vardır.

Örneğin, M. M. Uyan'ın Türkiye Sorunları dizisindeki yazısında, "Direniş komitelerini, her dönem için somut bir örgütlenme ve mücadele biçimi olarak önermek yanlıştır. Sınıf mücadelesinin değişik biçimleri, değişik, yeni örgütlenme biçimlerini zorunlu kılar." demektedir. Yazara göre, direniş komiteleri geçmiş döneme özgüydü. Bugün ya da yarın önerilse de ("biçimsel" olarak) ger-

çekleştirilemez.

O halde, direniş komiteleri sayfalarca teorisi yapıldığı ve lanse edildiği gibi, bir "iktidar nüvesi" olan örgütlenmeler değil miydi? "1975-80 dönemi"ne özgü idiyse -ki yazıda öyle deniyor- solu suçlamanın ve bunu hala toplumsal bir projenin en önemli öğesi olarak göstermeye çalışmanın anlamı nedir?

Direniş komiteleri bir anlayıştır denilmektedir. Gerçekte de işin esası budur. Direniş komiteleri anlayışı sivil toplumculuğun yıllar içinde giderek daha somutlaşır hale geldiği bir anlayıştır.

Türkiye devrimci hareketi, kitleleri devrim saflarına çekme sorunuyla karşı karşıyadır. Dünün ve bugünün gerçeği budur. Mücadele araç ve yöntemlerinin neler olduğunu belirlemeden bu sorun çözülemez ve bu sorun çözülmüş gibi kabul edilip önermelerde bulunulamaz. Ülkemizde kitlelerin devrim safına çekilmesi silahlı mücadele temelinde gerçekleşecektir. Bu süreç içinde yaratılacak (ya da önceden var olan) kitle örgütleri ve mücadeleleri de silahlı savaşımın boyutuna, kitle katılımının niteliğine göre işlev kazanacaktır.

DY oportünizmi ise kitleleri devrim safına çekmekten ve buna akışı sağlayacak olan silahlı mücadeleden, bu perspektifle yaratılmış partiden değil, taban örgütlenmelerinden söz edip duruyor. Değişik tonlardaki seslerin her yazısında bunu görmek mümkün. Hemen hepsi devrim saflarına çekilmiş kitleleri "dolaysız demokrasinin işlediği komitelerde, konseylerde istihdam etmekle meşgul.(!)

Tam da burada bir farklılık var. DY oportünizmi ile taban tabana zıt bir dil konuşuyoruz. Dolayısıyla, aynı frekans üzerinden konuşmak bile mümkün olamıyor. Çünkü bizim ülke devrimine ilişkin söylediklerimiz ve THKP-C'nin temel tespitleriyle DY oportünizminin hiçbir ortak yanı kalmamıştır.

Direniş komiteleri bir anlayıştır demeleri de bu yüzdendir: THKP-C'den "kopuş", sivil toplumculuğa kayış!

Aşağıdaki alıntı sivil toplumcu anlayışı genel çerçevesiyle özetler:

“Devletin etki alanını mümkün olduğunca daraltarak, devletle doğrudan yüzleşme yerine, sivil toplum kurumlarını geliştirerek geleceğin ön biçimlerini oluşturmaya dayalı bir projeydi bu. Bu görüşe göre, bireylerin kendi yaşamlarını yönlendirmeleri ve kendilerini doğrudan ilgilendiren her alanda kararlara katılımları sivil toplumun sosyalizm projesi açısından taşıdığı önemli bir potansiyeldi. Bu potansiyelin sosyalist katılımcı bir demokrasi pratiğine dönüştürülmesi olanaklıydı.”³⁰(abç).

Yine aşağıdaki alıntı ise, DY'nin sivil toplumculuğa kayışını ve yukarıdaki alıntıya iyi bir örnek teşkil edebileceğini gösterir:

“İktidara alternatif olmak, devrimci halk demokrasisinin, sosyalist demokrasinin nüvelerini bugünden başlayarak oluşturmaktan geçmektedir. Kitlelerin kendi demokrasilerini geliştirebilecekleri, kendi kendilerini yönetme deneyimi kazanacakları komitelerin (...) hayatın her alanında yaratılmasından geçmektedir. Böyle bir mücadele ve örgütlenme perspektifi kitleleri kucaklayıp devrime götürebilecek olan tek yoldur.”³¹

“Direniş komiteleri halkın (...) doğrudan demokrasi anlayışını basit ve somut olarak hayata geçirmeye çalıştığı, kısaca gelecek toplumun ön ilişkilerinin filizlendiği oluşumlardır.”³²(abç).

Bu benzerlik, DY oportünizminin sivil toplum mücadelesini hangi alanlarda yoğunlaştırabileceğini de gösteriyor. Ülkemizde böylesi bir anlayışın kendi projesi doğrultusunda yapacağı en iyi şey yerel-belediye yönetimlerini ele geçirmeye çalışmak, seçimlerde buraları kazanmak olabilir. Böylece bir yandan halka hizmet edilir, yaygın demokratik-halkçı bir hareket oluşturulurken diğer yandan, burjuvaziyi bir toplumsal huzursuzluk kaynağından kur-

(30) Sivil Toplum ve Ötesi, G. Savran, syf. 9

(31) Türkiye Sorunları, Sayı 3, Haziran 1989, syf. 47

(32) Türkiye Sorunları, Sayı 3, Haziran 1989, syf. 114

tarmış olunur. Gerek "İtalyan Komünist Partisi'nin yönetimi ele geçirdiği belediyeler çerçevesinde, halkın sürekli ve aktif bir biçimde yönetimde yer alması yolunda sağladığı gelişmeler", gerekse "Fransa'da komünistlerin yönetimindeki belediyelerde zengin ve heyecan verici deneyler"³³ DY oportünizmi için iyi birer örnek olabilir.

POPÜLİZM ÜZERİNDE BİÇİMLENMİŞ BOŞ BİR İNANÇ: 'DİRENİŞ KOMİTELERİ'

DY'nin sivil toplumculuğa katkısı, aslında Birikim'den aldığı direniş komiteleridir. Başlangıçta arti-faşist mücadelede bir örgütlenme biçimi olarak algılanan ama kısa sürede farklı bir "devrim" stratejisinin araçları olduğu anlaşılan direniş komitelerinin önemi '82 DY Yazısı'nda çok net bir şekilde ortaya konmuştur. DY'nin kendiliğindenci teorisinin geleneksel soldan "ikinci, kopuş"u tamamlamasıyla DY iki adım geriye giderek THKP-C'yi "aşmış" oluyor.

'82 DY Yazısı'nda, "var olan sosyalizm"e yönelik eleştiriler dışında, Stalin ve III. Enternasyonal konusuna bilinçli olarak girilmemiştir. O dönemde, henüz bu konuda gerçek düşüncelerini yazacak cesareti kendilerinde bulamıyorlardı. Ama daha sonra kendisinin bir Devrimci Yol'cu olduğunu söyleyen sivil toplumcu Taner Akçam, bu konudaki görüşlerini açıklayacak rahatlığı kendinde bulmuştur. Şöyle diyor:

*"Türkiye'de iki ana gelenek vardır... Birinci gelenek Marksizmin Sovyetik yorumu üzerine oturan, kökleri III. Enternasyonal'e ve Stalinizme dayanan geleneksel Marksizmin ekonomik-dogmatik yorumudur. Türkiye'de TKP'ce ve diğer bütün akımlarca temsil edildi... THKP-C ve Devrimci Yol'un bir başka gelenek, ana gelenek olduğunu söylüyorum."*³⁴

(33) Kuramlar Boyunca Özyönetim, syf. 75-76ivil Toplum ve Ötesi, G. Savran, syf. 9

(34) Taner Akçam, Saçak, sayı 48, syf. 17

Böylece sorun bilinçli olarak arap saçına çevrilerek TKP III. Enternasyonal içine yerleştirilip, DY, THKP-C geleneği hattına konulmuştur. THKP-C'yi III. Enternasyonal geleneğinden koparıp kategorileştirmenin aslında anlatmak istediği tek şey var: Sivil toplumcu DY geleneği III. Enternasyonal'den ve "Stalinist" gelenekten uzaktadır, onun inkarıdır. Bütün oportünist hareketlerin yaptığı gibi, DY de dünya komünist hareketi geleneği bakımından yerini belirliyor. Onun yeri, geleneği Lasalle'den Bernstein'a, Kautsky'ye kadar uzanıyor ve Avrupa revizyonistlerinin geleneğiyle birleşiyor.

Eski DY taraftarlarının bir kısmınca çıkartılan Demokrat Arkadaş Dergisi, DY oportünizmi içindeki sivil toplumcu tahribatı çok net yansıtıyordu. Ekim Devrimi değerlendirmelerinde "Sosyalist demokrasi üretici güçlerin gelişimine feda edilmişti.", "SBKP diğer komünist partileri kukla partiler yapmıştı.", "Devrim evlatlarını yemişti.", "Stalin iç demokrasiyi yok etmişti.", "1938 duruşmalarında Bolşevikler tasfiye edilmişti." görüşlerine yer vermişti. Bu görüşler, DY oportünizminin, geçmişte "Sovyetler Birliği'nin nüfuz alanları için mücadele verdiği" şeklindeki görüşlerinin doğal sonucuydu.

Muhalefette iktidarın birlikte var olabildiği, uzlaşmacılık üzerine kurulu bir demokrasi Stalin düşmanlığının kaynağı, sınıf işbirliğinden başka bir şey değildir.

Özet olarak, en uç noktada Türkiye'de TBKP tarafından savunulan ve DY-Göçmen grubu tarafından başka şekillerde piyasaya sürülmeye çalışılan sivil toplumculuk, aslında DY'nin mayasında vardır ve onu sürekli üretmektedir.

Siyasal düzeydeki kendiliğindenciliğin örgütsel düzeyde sonu gelmez bir "partileşme süreci"ne veya direniş komiteleri üzerine oturmuş "demokratik", "geniş" bir "parti"ye veya bugün olduğu gibi bir "anti-örgütçülük"e varması kaçınılmazdır.

Direniş komiteleri popülizm üzerine biçimlenmiş boş bir inançtan öteye bir şey değildir.

ÖRGÜTSEL PLANDA KENDİLİĞİNDENCİLİK: “PARTİLEŞME(ME) SÜRECİ”

Siyasal ve ekonomik alanlarda olduğu gibi örgütsel alanda da, kendi içinde çelişmeli ve tutarsız olan küçük burjuva aydınları, bir yandan örgütsel liberalizmi, geniş bir demokratizmi savunup merkezîyetçiliğe, örgüt disiplinine “bürokrasi”, “kitle disiplini” vb. diye saldırırken, kendisi için tasvip etmediği merkezîyetçiliği ve disiplini sıradan insanlar için acımasızca kullanmaktan da çekinmezler. Küçük burjuvazinin örgütlenme anlayışı ya örgütsel anarşizme ya da sürüyü güden aydın bürokratizmine dayanır. DY örneğinde '80 öncesi bu iki özellik bir arada olmuş, '80 sonrasında da anti-örgütçülüğe kadar gelinmiştir.

DY, 1977'de yayınladığı Bildirge'yle “partileşme süreci”ni başlatmıştır. Bu süreç, ideolojik birliğin temel teorik konular açıklanarak ikna temelinde sağlanacağı, günün siyasal ihtiyaçlarına cevap veren bir pratik içinde yetişen kadrolarla partinin örgütsel ilişkilerinin kurulacağı bir süreç olarak değerlendiriliyordu. Başlangıç bakımından doğru kabul edilebilecek bu görüşlerde DY'nin samimi olmadığı geçen zaman içinde ortaya çıktı. Devrimci Yol oportünizminin tepesine oturmuş bürokrat kastın ne temel teorik konuları açıklayıp ikna temelinde ideolojik birliği sağlamaya, ne de pratiğin ihtiyaçlarına cevap veren bir kadrolaşma ve örgütsel ilişkiler ağı kurmaya niyeti vardı. DY'nin üst çevresi kendiliğindenci ilişkiler üzerinde kurulmuş bir bürokratik kasttı. Var olan durum kendilerine bulunmaz mevki ve olanaklar sağlıyordu. Bundan dolayı, statükoyu korumaktan, başka bir deyişle kendiliğindenciliği devam ettirmekten başka bir şey yapmadılar.

Aynı zamanda kendiliğindenci partileşme sürecinin aşılması anlamına gelen Devrimci Sol ayrılığı, DY'de bazı kıpırdanmalar yarattıysa da, ideolojik gıdasını kendiliğindencilikten alan DY yönetici kastı, politikalarından vazgeçemediler, vazgeçemediler.

DY'nin partileşme süreci anlayışı, direniş komiteleri temelinde geniş bir demokratik örgütlenmeye ve bunun üzerine oturmuş bir bürokratik kasta dayanıyordu. Tam anlamıyla küçük burjuvazinin

örgütsel anlayışını yansıtan bu örgütlenme (örgütlenmeme de denebilir) modelinin netice olarak hüsrana yol açacağını tahmin etmek zor değildi. Bu konudaki dramatik “özeleştirilere” geçmeden önce, DY’nin partileşme sürecinden ne anladıklarını kendi ağızlarından ortaya koymaya çalışalım.

Kendiliğindenci partileşme süreci, en ideal partiye ulaşmak için uzadıkça uzayan ama daima bir belirsizliğin hakim olduğu bir süreçtir. DY Bildirgesi’nden önce ne yapılacağı belirsizdi. Bildirge’nin öne çıkardığı “partileşme süreci” bu belirsizliği bir ölçüde kaldırdıysa da, kendiliğindencilik egemen olmaya devam etmiştir. Devrimci Sol ayrılığının zorlaması, belli adımlar atılmasına yol açtıysa da, DY açısından belirsizlik sürmüştür. ’82 DY Yazısı’nda bu durumu şöyle değerlendiriyorlar:

“Başlangıçta bir parti örgütlenmesinin zorunlu önkoşulu olan net bir ideolojik-politik hattın oluşturulması ve kadroların yaratılması görevleri ön planda idi. Bunların belli ölçülerde tamamlandığı noktada, özellikle nasıl bir parti kurulacağına ilişkin yeterli belirginliğin olmayışı partileşme çalışmalarında ciddi tıkanmalara yol açtı.”

Evet, nasıl bir parti kurulacaktır? Belirginlik yoktur. Yıllarca THKP-C savunuculuğuyla aldatılan kadroların motive edildikleri örgüt yapısı savunmacı, birleşik ulusal çaplı, iktidarı almak amacını değil, faşist yükselişi önlemek amacını taşıyan bir örgüttür. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi savunulmadığına göre, bu parti nasıl bir parti olacaktır, muammadır.

“... Dedik ki, bizim amaçladığımız parti, bugünkü SBKP gibi revizyonist bir parti haline gelmesin. Bunun ideolojik, teorik, pratik düzeyde önlemlerini biz şimdiden ele alalım ki, biz devrimi başarıya ulaştırdıktan sonra fasit bir daire içinde aynı noktaya gelmeyelim. Bizim parti anlayışımızın yanı başında, kitleleri örgütlemekteki temel yaklaşımlarımızın somut ifadesi olan direniş komiteleri tezlerimiz yatmaktadır.”³⁵

(35) “İşte Röportaj”, Melih Pekdemir, syf. 44

Elbette diğler komünist parti deneylerinden ders çıkartılmıdır. Ama "şimdiden ele alınacak" hiçbir önlem, toplumsal çelişki-lerin parti içine yansımısını, parti içinde çeşitli sapmaların ortaya çıkmasını, hele hele on yıllarca sonra düşülecek bir yanlış ı veya sapmayı önleyemez. Bu idealizmdir. Partiyi idealleştirmek ve toplumdan soyutlamaktır. SBKP'nin revizyonizme sapması, herhalde Lenin'in almayı ihmal ettiğı önlemlerden dolayı olmamıştır. Partiyi içine düşülebilecek her türlü yanlışlığa, sapmaya karşı bir bir koruyacak bir reçete arandığı sürece, DY'nin partileşme süreci hiç bitmeyecek demektir.

DY oportünizmi kendisine bir parti hüviyeti kazandıracak tek yol olan güçlü-merkezi örgüt yapısı yerine direniş komitelerinden kurulu anti-faşist cephesel birlik hüviyeti peşinde koştu. Savunmacı temelde anti-faşist bir ulusal direniş stratejisi çerçevesinde kitle içinde örgütlenmek amacı bir kadro organizasyonu olan parti yapısının çok önünde yer aldı.

*"Devrimci bir partinin, herhangi bir şekilde bir araya gelmiş insanların kendi aralarında oluşturdukları hiyerarşik bir yapı olarak görülemeyeceğı; bütün bir emekçi halkın ve işçi sınıfının önderlik hak ve yeteneğine sahip devrimci bir partinin, ancak o formasyona ve yetkinliğe sahip kadrolar tarafından oluşturulabileceğı; o dönemde ('80 öncesi -bn-) bu koşulların bulunmadığı; bütün bu nedenlerle parti sorununun ancak bir mücadele süreci içinde çözülebileceğı ifade edilmiştir."*³⁶

'80 öncesi parti kurma koşullarının bulunmadığı belirtiliyor. Bu görüşün '82 DY Yazısı'ndaki "nasıl bir parti konusundaki belirsizlikten dolayı partinin kurulamadığı" görüşüyle olan çelişmesini bir yana bırakalım. Vurgulanması gereken nokta, oportünistlerle Marksist-Leninistler arasında parti konusundaki temel farklılığın tam da "partiyi oluşturma koşulları"nda ortaya çıktığıdır. Mücadeleye ve devrime niyeti olmayan oportünizm her zaman partinin kurulabilmesi koşullarını eksiksiz bir demokraside aramıştır. Opor-

(36) DY Savunması, "Devrimci Yol Gerçeğı"

tünizme göre, ancak burjuva demokrasisi koşullarında proletaryanın partisi kurulabilir. Marksist-Leninstlere göre ise, eğer bir ülkede proletarya partisi yoksa, koşullar ne olursa olsun, proleter devrimcilerin görevi protetaryanın devrimci partisini oluşturmaktır. Partinin oluşumu ülkenin o dönem içinde bulunduğu koşullara göre şekillenir. '80 öncesinde partinin kurulma koşullarının olmadığını ileri sürmek tek kelime ile kendiliğindencilığe teslim olmaktır. Milyonlarca emekçiyi etkilediğini, yığınla kadroya sahip olduğunu övünerek belirtmekten hiç geri kalmayan DY önderlerinin şimdi "koşullar yoktu" demeleri acizliklerini göstermelerinden öte, kendiliğindenci partileşme süreci anlayışlarının bir ifadesidir.

DY'nin partileşme sürecinin kendiliğindencilığe dayanması başlıca iki noktada kendini gösterdi. Birincisi, tepede bürokratik bir kast; İkincisi, aşağıya doğru gidildikçe direniş komitelerinde ifadesini bulan kendiliğindenci "örgütsel" ilişkiler. Böylesine bir süreçle, yani azami demokratizm ve kemikleşmiş bir bürokratizm ile partiye ulaşmaya çalışmak imkansızdır. Menşevik parti anlayışı bu imkansız savunmaya dayanıyor. DY gerçeğinin çıplak ifadesi olan Taner Akçam'ın değerlendirmeleri bunu doğrulamaktadır:

"... Anti-faşist direnişin içinde olan bir insan da kendini DY'ci görüyordu. Herhangi bir örgütsel bağlılığı yoktu belki bu insanın. Aşağıda, en altta kaybolmuş bağlılık, örgütsel bağlılık gözükürken, öbür tarafta ama yukarlarda belki son derece hiyerarşik, son derece merkeziyetçi, demokratik merkeziyetçilik prensibini uygulamaya çalışan bir yapı görülebiliyordu. Yani Devrimci Yol hareketliliğinde -bu bir kitle hareketiydi bence- bu halk hareketinde halk örgütlülüğüyle kadrosal örgütlenmenin sınırları nerede başlıyor, nerede bitiyordu, belirsizdi."³⁷

"... Kendi örgütlenmesi, parti haline dönüşmesi bir sürece yayılmış, halkın kendi örgütlenmesinin temel alındığı, halk örgütlenmelerinin yaratıldığı bir sürece bağlı

(37) Taner Akçam, Saçak, sayı 48

kalinmıştır. (...) Devrimci Yol'cu olmanın şartı herhangi bir örgüte üye olmak değildi. İş yapmak esastı. (...) Bu nedenle, kadro ve kitleler arasındaki ayrım çizgileri kesin ve net değildir.”³⁸

“Duraksamaların burada işaret edilebilecek bir nedeni de, hareketin hızlı gelişmesinin getirdiği rehabet, güçlülük ve yeterlilik duygularıdır. Bu bir yandan zaafaların, hataların ve eksikliklerin görülmemesine ya da önlemlerin kavranmamasına yol açarken, bir yandan da önderlik kademelerinde gelişmeyi yeterli bulan tutucu ve bürokratik eğilimlerin güçlenmesine neden olmuştur.”^{38a}

Yine, T.Akçam'ın yazılarında ve bu çevrenin çeşitli ağzlarından, DY'nin sürece ilişkin görüşlerinin açıklanmaya başlandığı, dolayısıyla otonom yapıların merkezileştirilmeye çalışıldığı dönemin başlangıcı olarak Devrimci Sol ayrılığı veriliyor. Yıllarca DY'nin oportünist görüşlerinin esas olarak ayrılık sonrası gündeme geldiği söylendiğinde hayır deniliyor, şiddetle karşı çıkılıyordu. Gelinek noktada, Devrimci Sol ayrılığı sonrası DY görüşlerinin sistemleştirilmeye çalışıldığı, kendi ağzlarından itiraf ettikleri bir gerçektir artık... DY Bildirgesi'nin çıkışından sonra, sürekli temel konularda, THKP-C tezlerinin değerlendirilmesi ve sürece uygun örgütlenme tarzına ilişkin görüşlerin açılması istenmiş, önerilmiştir. DY, başından beri M-L'lerin farkında olduğu, üzerini kapatmaya çalıştığı oportünist görüşlerini ancak ayrılık sonrası, o da kısmen açabildi. Bunun sonucunda, kendiliğinden niteliğini aşabilmesini sağlayacak ideolojik-politik donanım hep eksik kaldı.

DY'nin bu kendiliğindenci örgütlenme şekli 12 Eylül'ün gelmesiyle ve yönetici kastın yakalanmasıyla tam anlamıyla ortaya çıktı. Artık kendiliğindencilik inkar edilemeyecek bir gerçektir. Ve dramatik “özeleştiriler” (Özeleştiriyi tırnak içine alıyoruz çünkü aynı anlayış bugün de savunulmaktadır.) birbirini izledi. '82 DY

(38) Taner Akçam, “Sosyalist Birlik”, Ekim 1989, syf. 7

(38a) O. Müftüoğlu, “Devrimci Yol Üzerine Notlar”

Yazısı durumu şöyle değerlendiriyor:

“Hareketin genel olarak kendiliğindenci bir nitelik taşıması bir gevşekliğe de neden olmakta, özerklik eğilimlerini teşvik etmektedir.

“Memur devrimciliğinin saflarımızda yaygınlaşması, sonuçta, her şeyi hazır reçeteler halinde yukarıdan bekleyen insanlar yığınını ortaya çıkarmıştır. 12 Eylül sonrasında olduğu gibi -hazır reçetelerin gelmediği bir ortamda ise- bu anlayış şaşkınlık ve şok, devrimci görevleri yerine getirmeme biçiminde uç vermiştir.”

Hemen belirtelim, sonuç anti-örgütçülüğe kadar varmıştır.

DY sorumluları savunmalarında kendiliğindenciliği aşacak yeterlilikte olmadıklarını söylüyorlar:

“Ülkedeki siyasi mücadelenin canlı dinamikleri ve faşist saldırıların halk kitleleri içinde geniş bir direniş eğilimi yaratması, böyle bir mücadele ve direniş içinde yer alan çeşitli insanların kendi çalışma alanlarında... ön plana çıkmasına ve bu alanda mücadelenin önderliğini üstlenmesine de kaynaklık etmiştir. Ancak ilişkilerin kendiliğinden nitelikli ilişkiler düzeyini aşması, bizim anladığımız ve amaçladığımız anlamda devrimci bir parti niteliğine dönüşmesi (bizim bu yöndeki çabalarımızın ve becerilerimizin yetersizliği başta olmak üzere) çeşitli nedenlerle mümkün olmamış; siyasi grup ilişkileri aşılamamıştır.”³⁹

“Çaba ve becerilerin yetersizliği”ni anlıyoruz! “Çeşitli nedenler” nelerdir? En başta, iktidara oynayan bir partinin değil, ulusal çapta direniş stratejisi izleyen bir partinin istenmesi, partileşme sürecinin kendiliğindenci tarzda aşılma istenmesi, '80 öncesi koşullarda parti kurma şartlarının olmadığı anlayışı; nedenler bunlardır. Ve DY bu nedenleri ortadan kaldıracak beceri ve

(37) Taner Akçam, Saçak, sayı 48

ideolojik anlayışa sahip olmadığını, olamayacağını '80 öncesi ve sonrası pratiğiyle ve günümüzdeki durumuyla göstermiştir. Çünkü DY'nin mayasında kendiliğindencilik vardır.

12 Eylül şartlarında -sonradan hata olarak değerlendirilen "toparlanma süreci"ni bir yana bırakırsak- kendiliğindencilik mantiki sonucu olan anti-örgütçülüğün savunulmasına ulaşan DY, bugün kendiliğindencilik senaryosunu yeniden hayata geçirmek istiyor.

Dönemsel hareket olma yanı sıra kurtulamayan DY oportünizmi, bugün de, geçmişte yaptığı "iç savaş" tespiti gibi ekstrem, popülizmden kaynağını alan tahlillerin üzerinde politika yapmaya uğraşiyor. Kitle örgütlerine öylesi görevler yükleniyor ki, öncünün, partinin rolü, sürece uygun örgütlenme denilen yapılara veriliyor. Direniş komitelerini taklit etmekten başka çare bulamayan DY oportünizmi, sınıf mücadelesini kendiliğinden oluşan muhalefetin toparlanması olarak gördükçe, yanılmayı sürdürecektir. Ekonomik amaçlı, geçim derdinin yarattığı yakınmayla kendisi için sınıf olma bilincini aynı kefeye koyan, bir anlayış popülizmin ta kendisidir, siyasi ürkeklik ve çaresizliğe bulunan kılıftır. DY oportünizmi nesnel gerçeği değerlendirmede subjektivizmi terk etmedikçe, bir anda yok olabilen milyonlarca emekçi düşünüyü görmeyi sürdürecektir.

POLİTİKADA MİYUPLUK ÖRNEĞİ: DY 12 EYLÜL FAŞİST CUNTASINI NASIL "GÖRDÜ", NASIL DEĞERLENDİRDİ?

DY, 12 Eylül öncesinde "Askeri bir darbe olursa, var olan iç savaş daha da genişler, ülke sathında yaygınlık kazanır." türünden tespitler yapıyor, mevcut süreç ve koşullarda, oligarşinin yanı sıra başında "kurtarılmış"(!) bölgeler ve direniş komiteleri kurmalarını eleştirip gelebilecek tehlikelere işaret edenleri "askeri bir darbe tehdidiyle solu korkutmak isteyenler" olarak niteliyordu.

Ülkemiz gerçeklerinden tamamen uzakta olup, adeta kendi dünyasında yaşıyordu DY. Ülkemiz siyasal koşulları, ordu tarafından verilen muhtıra ve cunta hazırlıkları pek ilgilendirmiyordu onu.

Ve doğal olarak, 12 Eylül sonrası büyük bir şok ve şaşkınlık yaşadı. '80 öncesi ve sonrası, genel olarak tüm oportünist-revizyonist "sol" kesimlerde olduğu üzere, DY açısından da tamamen iki ayrı dünya gibiydi. "Her şeye muktedir" ve "solda tek güç"(!) olan DY gitmiş, kendine güvensizlik ve dağınıklık her alanda hakim olmuştu.

Asıl şaşkınlık ise darbenin değerlendirilmesinde ortaya çıkmış, olmadık tespitler yapılmıştır. Şöyle deniyordu '82 Yazısı'nda:

"Gerek darbe öncesinde, gerek sonrasında hareketimizin yeteri kadar görmediği ve değerlendirmede eksik kaldığı şey, cunta ile MHP arasındaki ilişkilerin niteliği ve biçimi dolayısıyla cuntanın bu ayırt edici özelliğidir."

12 Eylül sonrasında "demokratlarımızın aklından tek akım geçiyordu: "Acaba cunta MHP'li mi, değil mi?" Burjuva politikacılarının ilk aklına gelen, onların da aklına gelmişti. Ve cuntanın açıktan MHP'li olmadığını anlayan "demokrat"larımız büyük bir rahatlama ile koltuklarına uzanarak, cuntacıların kendilerini acaba ne zaman gözaltına alacaklarını düşünmeye daldılar. Onlar mücadeleyi değil, ölüp ölmeyeceklerini düşünmüşlerdi. Ve tavırlarını sonuna kadar buna uygun olarak, tutarlı(!) bir şekilde sürdürdüler. Bir kısmı yurtdışına kaçtı, bir kısmı da Selimiye ve Mamak'ın yolunu tuttular. .

'82 DY Yazısı'ndan anlıyoruz ki, DY'nin cunta-MHP ilişkilerini doğru dürüst değerlendirememesinin nedeni, "cuntanın MHP'ye karşı göstermelik mi, yoksa köklü ve sınıfsal bir tavır mı alacağını bilememeleri" imiş!

Şöyle ifade ediyorlar:

"MHP'nin konumu ve cunta-MHP ilişkileri üzerine doğru tespitler ancak. Kasım sonunda yapıldı. (...) Cuntanın MHP'ye karşı tavrının salt göstermelik bir şey olmayıp, köklü sınıfsal-siyasal tercihlerinin ürünü olduğu ve bu durumun önemli siyasal sorunlar yarattı-

ğı geniş bir biçimde değerlendirildi.”⁴⁰

DY işte tam bu düşüncelerle rahatlamışken, “önemli siyasal sonuçlar” başlarına gelmekte gecikmedi ve bu değerlendirmeden bir ay sonra Mamak’a taşındılar.

PROVOKASYON TEORİLERİ VE YENİLGİ ÜZERİNE KURT MASALLARI

DY Savunması’nda, 12 Eylülle doğru gelişen sürecin anlatımında; faşist terör ve yüzlerce faşist cinayet ile devrimci eylemlerden sadece Devrimci Sol tarafından gerçekleştirilen, 12 Mart döneminin işkenceci, “balyozcu” Başbakanı Nihat Erim’in cezalandırılması eylemi **bir arada anılarak** şöyle devam ediliyor:

“12 Eylül 1980’de düdük öttü.

“Oyun bitti.

“Ve bu kez karanlıkta oynanan bir başka “oyun” başladı Türkiye’de.” (abc)⁴¹

Evet, DY bugünden baktığında süreci böyle yorumluyor; Böylece **“egemen sınıfların pompaladığı kalleşçe bir iç savaş ortamı”**ndan cunta sürecine geçiliyor.

12 Eylül öncesi devrimci mücadeleyi, sınıflar mücadelesini “egemen sınıfların oyununa gelmek” şeklinde değerlendiren böyle bir kafa yapısının, daha o günden, 12 Eylül sonrası ani bir artış gösteren resmi faşist teröre karşı mücadele etmesi ve bu konuda tutarlı olması düşünülemezdi. Ve “yenilgi” daha ilk günden kafalara yerleşti...

12 Eylül sonrasında pek çok siyasal yapı, ’80 öncesi ve sonrasını değerlendirirken, genel olarak “yenilgi” sonucuna vardılar. Ve bunu toptancı bir anlayışla yaptılar. Yani “Herkes yenildi, biz de yenildik.”

“Yenilgi”nin nasıl bir yenilgi olduğu ise önemli değildi onlar için.

(40) ’82 DY Yazısı

(41) DY Savunması, “Abdurrahman Köksaloğlu, Nihat Erim, Kemal Türkler” başlığı

Sadece sonuç önemliydi. Çünkü amaç, devrimci bir şekilde yaşanan yenilgi koşullarını aşmak değil, savaşmadan teslim olarak aldıkları yenilgi için hep beraber günah çıkarmaktı!

Proleter devrimci hareketlerin tarihsel deneyleri yenilgilerle doludur. Öyle ki, zafere giden yol yenilgisiz gerçekleşmemiştir ve yenilgi devrimci sürecin bir yasadır. Devrimci hareket açısından, yenilgi yeni bir atılıma olanak sağladığında, zengin tecrübeler kazandırdığında, çoğu kez Engels'in deyişiyle, "zafere eşdeğerdir". Sovyet, Çin, Vietnam, Küba ve diğer devrimler bunun zengin örnekleriyle doludur. Proleter devrimci hareket açısından yenilgi, devrim güçleriyle karşı-devrim güçleri arasındaki zorlu ve tarihsel bir çarpışma anlamına gelir her şeyden önce. Çarpışma ve sonuç olarak çeşitli objektif ve sübjektif nedenlerle yenilgi ve tekrar çarpışma...

Oportünist "sol", işte bu diyalektik birliği bilerek çarpıtarak, yenilgi sorununu ele almıştır.. Onlara göre, sonuç olarak "yenilgi" ve bunun nedenleri vardır. Ama çarpışma sözkonusu değildir. Böylece "neden"lerin nereden kaynaklandığı bilerek çarpıtılır. Çünkü gerçekte, bu "nedenler" bir bozgun ve kaçış sürecinde ortaya çıkmış ve "yenilgi" bu süreç sonucunda gelmiştir.

Bu açıdan, önce sorunun çerçevesini doğru çizmek gerekmektedir. Oportünist solun kullandığı "yenilgi" kavramının gerçek anlamı **kaçıştır**, mücadele etmeden, çarpışmadan ve direnmeden kaçış!

Oportünist "sol"un büyük çoğunluğu, 12 Eylül darbesiyle birlikte, "geri çekilme" adı altında çarpışma alanından kaçmıştır. Bu nedenle, bir çarpışmadan dolayı ortaya çıkan bir yenilgi olmadığı gerçeğinden hareketle, sözkonusu yenilginin "objektif nedenleri"nden de bahsedilemez. Ancak ve ancak kaçış nedenleri üzerinde durulabilir ki, oportünist sol da bundan uzak durmuş, kaçınmıştır. Bunun yerine, papazca "12 Eylül öncesi zaafı"nın üzerinde durmayı yeğlemiş ve dolaylı olarak kaçışlarının nedenlerini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Bir diğer nokta ise, "yenilgilerin, yürünen yolun yanlışlığını değil, doğruluğunu da kanıtlayabileceği" şeklindeki ifadedir. Daha

önce DY'nin THKP-C yenilgisine ilişkin olarak yazdıklarını hatırlayalım. Aynı söylem '82 DY Yazısı'nda da vardır:

“... Bugün ortaya çıkan sonuç (yenilgi kastediliyor -bn-) devrimci hareketin, gerek sosyalist hareketin geneldeki ideolojik siyasi hattına, gerekse bunun olumsuz sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerinin doğruluğunu kanıtlamıştır... Bu nedenden dolayı ve bu anlamda hareketimiz için bir yenilgiden bahsetmiyoruz.”

DY gerçekten bir çarpışma sonucunda yenilgi almış olsaydı, bunun nesnel ve öznel nedenleri üzerinde durulabilirdi. Böyle bir durum olmadığına göre, “yenilgi” (aslında kaçış) hangi görüşlerin doğruluğunu ortaya koymuş olabilir? Sözkonusu edilen, bir çarpışmada karşı-devrim güçlerinin taktik üstünlükleri karşısında alınan bir yenilgi değilse, yazılanların ne anlamı olabilir?..

Yukarıdaki alıntının yazarının bile şimdi güldüğü bu satırların saçmalığını ortaya koymayı yine kendisine bırakalım:

“Yenilgi, örgütsel, politik bir olgu idi. Bir tek devrimci hareketimizin, örgütümüzün yenilmesi, dağılması değil, bir bütün olarak halkın eylemliliğinin yenilgisiydi. (...) Oysa bizler yenilgiyi bu denli güçlü bir politik ve tarihsel olgu olarak değerlendiremedik. (...) Kalınan yerden devam etme anlamına gelebilecek bir pratiğe girildi. (...) Bu düşünce hem odağa sadece bizi koyduğu için yanlıştı, hem de zaten önüne görevler koyan “biz” eski “biz” değildi. Ne bir mücadeleyi temsil ediyor, ne de herhangi bir politika doğrultusunda halkı eylemliliğe sokabiliyorduk.”⁴²

DY önderleri savunmalarında ise bu konuyu şöyle yazıyorlar:

“Devrimci Yol'a karşı yöneltilen eleştirilerin en yaygın olanı, 12 Eylül'e karşı etkili bir direniş mücadelesini gerçekleştirememiş olması noktasında toplanır. Bu eleştiri, kuşkusuz, Devrimci Yol'un 12 Eylül'den sonra cuntaya

(42) Taner Akçam, “Sosyalist Birlik”, Ekim 1989, syf. 10

karşı yürütülen direniş mücadelesinin ve hareketin kendi sürekliliğinin sağlanmamış olması yönünden haklıdır. Ancak bu eleştiri sadece Devrimci Yol için değil, bütün devrimci güçler için geçerlidir. (...) Ama daha önemlisi, henüz o noktaya gelmeden önce yapılması gerekenler vardı.

“Türkiye solunu yenilgiye götüren hatalar 12 Eylül'den çok öncesine gitmektedir...”⁴³

12 Eylül yenilgisinin “sadece bir direniş eksikliği” olmadığı doğrudur. Evet, esas neden halka ve devrime olan inanç ve coşku eksikliği ile özgücüne güvensizliktir. Ancak direnmek de bunlardan ayrı ele alınamaz. Ve doğrudan bunların göstergesidir. Bir çarpışmada direnmeyen, direnmeden teslim olmayı yeğleyen bir siyasi anlayışın devrime ve halka olan inancı tartışma götürür bir olgu haline gelir.

DY ise oportünizmin klasik tavrına başvuruyor: “Çatışma anı önemli değil, iyi hazırlanılmadı.”(!) (“Neden her şey, sonuç hiçbir şey.”)

Bu noktada, oportünist DY önderlerinin süreci biraz daha öncesinden ele alıp, sık sık sol adına günah çıkarmaları kendileri açısından önem kazanıyor. Savunmada “12 Eylül Neden Önleneemedi?” alt başlığı altında, sermaye cephesindeki gelişmelerin ve o günkü siyasi ortamın anlatımı yapıldıktan sonra şöyle devam edilmektedir:

“Egemen burjuva güçlerinin bu şekilde faşizmi dayattıkları bir dönemde geriye tek alternatif olarak kalan devrimci-demokratik bir çıkış yolu ancak devrimci-demokratik güçler tarafından gerçekleştirilebilirdi. 12 Eylül'ün emperyalizm ve tekeli burjuvazinin bir tercihi olarak dayatıldığı 1980 Türkiye'sinde sol, 12 Eylül'ü önleyebilecek devrimci-demokratik bir çözüm yolunu getire-

(43) DY Savunması, aynı satırlar “Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik” Dergisi'nin 2. sayısında o. Müftüoğlu imzasıyla “Devrimci Yol Üzerine Notlar” başlığı altında yayınlanmıştır.

memiştir. İçe dönük, olumsuz, rekabetçi bir mücadele anlayışı içindeki kırk parçaya bölünmüş, örgütsüz, dağınık ve kendiliğindenci yapılarıyla devrimci-demokratik sol kesimlerin bunalım içindeki topluma demokratik bir alternatif çözüm yolunu önerip gerçekleştirebilecek bir olgunluktan, yetkinlikten çok uzak olduğu bir gerçektir.”⁴⁴

Benzer bir değerlendirmeyi '82 DY Yazısı'nda görüyoruz:

“... Cuntanın iktidara gelişinde ve başarısında (ve bunu olanaklı kılan, kitlelerin cuntaya bir dönem “sessiz onay” vermesinin) sivil burjuva siyasal güçlerin bunalımı aşmada egemen sınıflar açısından alternatif olma özelliğini yitirmiş olmalarından çok daha fazla, bir sosyalist hareketin toplumsal muhalefete arkasından gideceği güçlü bir devrimci iktidar alternatifi sunamaması önemli bir rol oynamıştır.”

DY oportünizminin de içinde bulunduğu oportünist solun bir iktidar alternatifi olamaması doğaldır. Çünkü oportünist sol, örgütlenme ve mücadeleden önce, kafa yapısı itibarıyla, mantığıyla bir alternatif olma iddiasında değildir. Onun bütün iddiası, muhalefet etmek, yaptığı ise var olan statükoyu korumaya yöneliktir. Küçük burjuva kafa yapısı, alternatif olmayı ya hemen iktidarı alabilecek bir güç veya cuntanın gelişini engelleyecek bir hareket olarak anlayabilir. Oysa alternatif olma, her şeyden önce politik bir hat sorunudur, kendiliğindenciliği terk etme ve iradi bir iktidar savaşı verme sorunudur. DY'nin bütün tarihi ise kendiliğindenciliktir.

Sormak gerekiyor, DY 12 Eylül'ü önlemek için ne yapmıştır? Evet, ne yapmıştır? Yoksa Fatsa Nokta Operasyonu'nda yaptıkları gibi, direnmekten feragat mı edilmiştir? Ya da 12 Eylül sonrasında kendisi açısından herhangi bir direniş örgütlememe, olayları kendi seyrine bırakma, sınıf mücadelesini terk etme ve de her alanda teslim olmada ifadesini bulan mücadeleden kaçış, daha 12 Eylül öncesinden mi kendisini göstermiştir? Evet, öyle olmuştur. DY'nin kafa ya-

(42) DY Savunması, “12 Eylül Neden Önlenemedi?”

pısı daha '80 öncesi anti-direnışçiydi ve bakın DY Savunması'nda cuntanın gelişini engellemek için cunta öncesi sürece ilişkin neler söyleniyor:

“Devrimci Yol 1980'in başlarında faşist bir askeri darbenin gündeme geldiğini saptadıktan sonra, darbe eğilimlerini güçlendirmeyecek bir eylem çizgisini izlemesi gerektiğini belirledi ve bu doğrultuda ortak bir siyaset geliştirme, ortak kitlesel direniş eylemlerinin genişletilmesi ve buna benzer bazı önlemler içeren bir politika benimsedi.” (“Devrimci Yol Üzerine Notlar”, Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik, sayı 2, syf.23)

DY oportünizminin cuntaya karşı mücadele etmekten anladığı sadece “cunta eğilimlerini güçlendirmeyecek bir eylem çizgisi”dir. Onun dışında yazıp çizdiği ise samimiyetsizdir. DY, bırakalım “ortak kitlesel eylemlerin geliştirilmesi” yönünde bir politika benimsemeyi, kendi dışındaki sola karşı hep tahammülsüz olmuş ve kendi varlığının olduğu yerlerde diğer sola karşı siyaset yasağı uygulamaya çalışmış, kendi dışındaki solu “üç-beş soysuz” olarak nitelemiştir. Bugün tumturaklı sözlerle “ortak bir direniş”ten söz eden DY oportünizmi, '80 öncesinde, Fatsa Nokta Operasyonu ardından Devrimci Sol'un yaptığı ortak tavır alma önerisini reddetmiş, oligarşinin Fatsa'ya karşı saldırısına karşı sessiz kalmıştır.⁴⁵

(45) Ama oportünizm için bunlar önemli değildir. Gerekirse yalana bile başvurabilir! İşte '82 DY Yazısı'nda böyle bir örnek:

“Devrimci Hareket... '80 başında onlarca örgütü bir araya getirmiş ve herhangi bir darbe durumunda ortak ne yapılabileceği konusunu tartışmaya açmıştır. Ama sözkonusu grupların çok büyük bir bölümünün aymazlığı nedeniyle bu girişim sonuçsuz kaldı.”

DY açıktan yalan söylemektedir. DY'nin sol gruplar arası güç ve eylem birliği tartışmalarına nasıl tepeden bakarak küçümseyici bir tavırla yaklaştığını herkes bilir. Öylesine güçlülerdi ki(!) kimseyle güç-eylem birliği yapmaya ihtiyaçları yoktu. DY 1980 Nisan'ında bir güç ve eylem birliği çağrısı yapmıştır. Ancak “olası bir darbe” için değil, 1 Mayıs'a ilişkindir. Bu toplantıdan ise bir sonuç alınamamış, DY adına toplantıya katılan temsilci burnu havalarda “biz yapacağımızı zaten yapıyoruz” tavrıyla, toplantının somut bir sonuca ulaşmamasında başrolü oynamıştır. Gerçek budur.

Savunmada DY önderlerinin “olumsuz sol”un özellikleri arasında saydıkları “kendiliğindencilik ve dağınıklık” da yine en çok kendisinde ortaya çıkan bir olgudur. Kendiliğindencilik DY oportünizminin tüm hücrelerine yayılmış, onun mayası olmuştur. 12 Eylül yenilgisi ise, oportünist sol açısından, tüm sağ kendiliğindenci çizgilerin de yenilgisidir. Bu noktada, bugün DY’nin kendiliğindencilikten “yakınması” pek bir anlam ifade etmemektedir. Bu konuda savunmada şöyle denilmektedir:

“... Eğer kendiliğinden nitelikli ilişkiler aşılabilmiş, devrimci bir parti örgütlenmesinin gereği olan güçlü-merkezi bir örgüt yapısı oluşturulabilmiş olsaydı, herhalde bu biçimde bir yenilgi ve dağılma süreci yaşanmaz, bunun sonucunda da 12 Eylül rejiminin ülkemizde demokrasiye ait ne varsa ortadan kaldırarak yıllarca süren bir açık faşizmi bu denli rahatça sürdürebilmesi mümkün olmazdı.”⁴⁶

Ve tespit “derinleştiriliyor”:

“Sonuç olarak, 12 Eylül gibi büyük bir tarihsel dönemece, partileşme süreci olarak tanımlanan bir geçiş sürecine has yapılarla, onun eksiklik ve zaaflarıyla girilmiştir. Bu, Devrimci Yol’un 12 Eylül’deki en büyük handikapı olmuş, doğal olarak da 1980’lerde yaşanan tarihi belki de tersine çevirebilecek görevler yerine getirilememiştir.”⁴⁷

Evet, insan merak etmekten kendini alıkoyamıyor: DY partileşmek için 12 Eylül öncesi çaba sarfetmemiş midir? Partileşseydi nasıl bir parti olurdu? Ve mevcut anlayışıyla, 12 Eylül faşizmine karşı nasıl bir tavır alırdı?

’80 öncesinden bugüne değin uzanan DY pratiğine ve bugün geldiği yere baktığımızda, bu sorulardan birine dahi olumlu cevap verebilmek mümkün değildir.

(46) DY Savunması, “DY Gerçeği” başlıklı bölüm.

(47) DY Savunması ve “Devrimci Yol Üzerine Notlar”, Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik, sayı 2, syf. 22

DY'nin bu söylediklerinin, varlığını tespit ettiği olumsuzlukları aşmada herhangi bir önemi yoktur. Çünkü "Olumsuzluklar Türkiye solunun bütünü için geçerlidir." ve DY bunlar arasında hep en "ak pak" olanıdır.

DY oportünizminin "yenilginin gerekçeleri" olarak saydıkları kurt masallarını andırmakta olup bitmek tükenmek bilmemektedir:

*"... Devrimci bir alternatifi ortaya çıkarılmayınsının **Devrimci Hareketimiz açısından** en önemli nedeni ise, Türkiye devriminin temel sorunlarına ilişkin görüşlerimizle içinde yaşanan sınıflar mücadelesinin somut gelişimini etkilemeye ve giderek belirlemeye yönelik politikalarımız arasında iç bütünlüğü olan, bağlantıları doğru kurulmuş sistemli görüşlere ulaşmayı ancak '78'lerin sonuna geldiğimizde başarabilmemizdir."⁴⁸*

Evet, kah "geç kalmış olmak", kah solun 12 Eylül öncesi olumsuzluklarının yansımaları ve hatta "sosyalist hareketin sosyalizmi kavramaması" gibi tüm gerekçeler, yenilginin nedenleri arasında sayılmaktadır.

Tek bir sorunun cevabı yoktur:

"Yenilenler hangi cephede çarpışarak yenilmişlerdir?"

Oysa bu soruyu sormak zorunludur.

Aksi takdirde, yenilginin derinliği ve bugün DY önderlerinin sözünü ettikleri "kazanmaya ve zafere olan inanç yitimi" açıklanamaz.

DERGİ ETRAFINDA ÖRGÜTLENMİŞ "TÜRKİYE GERÇEĞİ"

"Devrimci Yol 1970'ler Türkiye'si'nin önemli bir gerçeği olarak ortaya çıkmıştır."⁴⁹

Mahkeme heyetine karşı mı, Türkiye halklarına mı söylendiği bel-

(48) '82 DY Yazısı

(49) DY Savunması, "Devrimci Yol Gerçeği"

li olmayan bu sözlerin hemen akabinde düştükleri dipnotta, o dönemin 'Türkiye Gerçeği'nin siyasi dergiler etrafındaki kümelenmeler olduğunu, bu kümelenmelerin kendilerine "parti", "Marksist-Leninist Hareket" dediklerini, kendilerinin ise böyle bir yola başvurup kendilerine "parti", "Marksist-Leninist Hareket" demediklerini anlatıyorlar.

Şüphesiz DY gibi diğer pek çok grup bir dergi etrafında örgütlenmişti. DY, kendi gerçeğini "ortada yasal olarak yayınlanan bir dergi ve bu dergide yayınlanan görüşleri benimseyen kişilerin düşünce ve inançları doğrultusunda ve **kendi iradeleriyle** buldukları yerde şu veya bu şekilde hareket edenler" (Bkz. O.Müftüoğlu, Sorgu) olarak açıklıyordu. Ancak biz burada insafılı davranıp DY'yi bu yanıyla değil, siyasi arenada kapladığı yer açısından ele almayı düşündüğümüz için, yukarıdaki sözlerin daha "özgür" bir açılımı olan "İşte Röportajdaki M. Pekdemir'in aynı konuya ilişkin sözlerini de aktarmakta yarar görüyoruz:

"... Devrimci Yol her şeyden önce Türkiye'nin bir gerçeğidir. Türkiye'nin yaşanmış ve yaşanmakta olan diğer gerçekleriyle birlikte kavranabilir. Devrimci Yol'cular, diğer emekçi halk güçleri gibi, 1975-80 arasındaki iç savaş ortamını yaşadılar. Türkiye'nin bütün insanları gibi yaşadılar. İşte bu ortamdaki faşizme karşı direniş mücadelesi boyunca Devrimci Yol gerçeği yaratıldı."⁵⁰

Devrimci Yol gerçeğini ortaya koyma iddiasıyla söylenen bu sözlerin özenle örtbas etmek istediği iki gerçek var: Birincisi, Devrimci Yol'un üzerinde ortaya çıktığı potansiyel; ikincisi ise, DY'nin "direniş mücadelesi" boyunca yaratılmadığı, tersine, DY'nin direniş mücadelesi boyunca yükselen potansiyeli sürekli tüketme politikası izlediğidir. Bu gerçeklerden biri anlaşılmadan diğeri anlaşılabilir.

DY sorumlularının örtbas etmek istediği, DY gerçeğinin ortaya çıkış temelidir. Bilindiği gibi, THKP-C'nin 1971'deki silahlı

(50) M. Pekdemir, "İşte Röportaj", Eylül 1989, syf. 44

mücadelesi büyük bir devrimci potansiyeli '74'lere miras bırakmıştı. (Elbette bu potansiyel, '60'lı yılların ortaya çıkardığı potansiyelin daha ileri boyutta bir devamıydı.) İşte DY bu potansiyelin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Devrimci Yol'un oportünist önderleri bu potansiyelden hem korkmuş, hem de büyüüne kapılmışlardır.

Bugün DY önde gelenleri, DY'nin "anti-faşist mücadelenin bir ürünü" olduğunu ispatlamaları için iki noktayı örtbas etmişlerdir. Birinci nokta, yukarıda belirttiğimiz gibi, THKP-C potansiyelinin adeta yok sayılması; ikinci nokta ise, bununla bağlantılı olarak, zaten başlangıçtan beri THKP-C düşüncelerini savunmadıklarını ispatlama gayretleridir.⁵¹ M. Pekdemir, aynı dergideki röportajında diyor ki:

"... Hiçbir zaman baştan itibaren elimizde veri olarak, arkadaş şu şu görüşler bizim amentümüzdür, bunlar gerçekleşecektir diye bir bakış açımız olmadı."^{51a}

Dipnotta belirttiğimiz T. Akçam'ın söylediklerinin başka türlü ifadesi olan bu sözler tümüyle yalan üzerine kuruludur. Pekdemir'in "amentü" dediği, THKP-C'nin ideolojik-teorik görüşleridir ve o dönem DY sorumluları var olabilmek için bu "amentü"yü getirmek zorundaydılar. Ama onlar göğüslerindeki haçı gizliyorlardı. Bugün bu sahtekarlıklarını örtbas etmek için üzerine oturdukları

(51) T. Akçam da '70'li yıllarda önlerinde buldukları "çerçeveyi" ele alırken, bu çerçeve içinde en önemli yeri tutan THKP-C potansiyelini görmezden geliyor:

"... '70'li yıllarda önümüzde bulduğumuz için giydiğimiz ideolojik-teorik çerçevenin bizi belirlemede çok önemli olmadığını savunuyorum. (Tam tersine, bu noktanın "belirleyici" bir önemi var. Yoksa DY sorumluları o dönem THKP-C'yi tümüyle savunuyor görünmezlerdi. -bn-) Biz şu ya da bu ideolojik tercihlere göre bir araya gelmedik; bizim şu ya da bu konudaki tercihimiz, diğer siyasal akımlarla ayırım noktamızı oluşturmadı. Başka bir şey de olsa giyilirdi. Hatta abartarak söyleyelim: Bu teorik çerçeve hareketin doğal karakterine uymuyor, onunla ciddi bir çatışma içinde bulunuyordu." (Sosyalist Birlik, sayı 6. syf.27)

(51a) a.g.y. syf. 45

THKP-C potansiyelini yok saymak istemeleri gibi, o dönem, görünüşte de olsa "amentü" getirdiklerini de inkar etmeye çalışıyorlar. Yalan ve inkar DY'nin mayasında böyle oluşmuştur.

Çıkış temelinin böylesine inkar edilmesinin nedeni, sahip oldukları potansiyelin "direniş mücadelesi boyunca" kazanıldığını göstermek içindir. Oysa DY'nin bugüne kadarki tarihi anti-faşist, devrimci potansiyelin çarçur edilmesi tarihidir.

Devrimci Sol ayrılığına kadar DY'nin gelişmesi THKP-C'nin oluşturduğu potansiyelin yeni bir temel üzerinde, anti-faşist mücadele içinde güçlenmesi, o dönem "DY" saflarında olan devrimci militanların Türkiye'nin dört bir yanında verdikleri cesur mücadeleler sonucu olmuştur. DY oportünizminin önderleri bu potansiyelin de üzerine oturarak oluşan bu büyük devrimci enerjiyi '78'den başlayarak hızla harcadılar. Bu yüzden "Devrimci Yol gerçeği" esas olarak, 12 Eylül koşullarında ortaya çıktı. Örgütün tasfiyesiyle, cezaevlerindeki teslimiyetle, yurtdışındaki yozlaşmayla Devrimci Yol çıplak gerçeğini sergiledi.

Bu bakımdan, DY'nin "direniş mücadelesi boyunca" ortaya çıkan bir "gerçek" olduğunu iddia etmek, çıkış temellerini inkar etmektir. Yalan ve demagojidir. Aslında bu durumu, bir ölçüde, savunmalarında açığa vuruyorlardı. Diyorlar ki savunmalarında:

"Faşist güçlerin ülkemizi bir açık faşist diktatörlüğe sürüklemesine karşı mücadele edilmesi gereği ifade edilmişken; bu doğrultuda etkin politikaların uygulanmaması ve bu anlamda 12 Eylül'ün gündeme getirilmesine karşın etkin bir mücadelenin ortaya konulamaması; 12 Eylül sonrasındaki yoğun baskı koşullarında hızlı bir dağılma olayı yaşanması kuşkusuz devrimci hareketin kendiliğinden nitelikli ilişkileri aşamamış olması gerçeğinin bazı göstergeleridir. Eğer kendiliğinden nitelikli ilişkiler aşılabılmış, devrimci bir parti örgütlenmesinin gerçeği olan güçlü-merkezi bir örgüt yapısı oluşturulabilmiş olsaydı, herhalde bu biçimde bir yenilgi ve dağılma süreci yaşanmaz, bunun sonucunda da 12 Eylül rejimi

ülkemizde demokrasiye ait ne varsa kaldırarak yıllarca süren bir açık faşizmi bu denli rahatça sürdürebilmesi mümkün olmazdı.⁵²

Yine aynı bölümün bir başka yerinde:

“Ne var ki, 1970’lerin sonlarında (yani Devrimci Sol ayrılığından sonra, DY’nin çıplak gerçeğinin ortaya çıkmaya başladığı yıllarda -bn-) yaşanan siyasi gelişmelerin hızlı tırmanış temposu karşısında, devrimci mücadeleye bu kısa süre içinde (daha önce geçen yıllar göz ardı ediliyor -bn-) örgütlenme, önderlik, siyasi yetkinlik vb. bakımlardan taşıdığı eksiklikleri, olumsuzlukları giderememiş, bir parti niteliğine ulaşacak şekilde gelişip yetkinleşememiştir. Bu nedenle, 12 Eylül’e gelirken (ve sonrasında) ancak devrimci bir parti tarafından yerine getirilebilecek fonksiyonları yerine getirememiştir.”⁵³

Olsaydıyı bulsaydıya vermişler, hiç doğmuş. İşte DY’nin trajik “gerçekliği” budur! Gerçek, bir yanıyla kendi acizliklerini ortaya koyma bakımından konulmasına karşın, tarih karşısında sorumluluktan kurtulmak için, diğer yanıyla çarpıtılmıştır. 12 Eylül sonrası dağılma ve yenilgi yaşanmasına neden olan şey, partinin olmayışıdır! Mantık şöyle işliyor: 12 Eylül öncesi parti kurmadan “etkin mücadele olmaz”, 12 Eylül sonrası ise parti olmadığı için dağılma ve yenilgi olmuştur. Bu çerçevede içinde DY’nin “direniş mücadelesi boyunca yaratıldığı” gerçeğini nereye koyacağız? “Etkin bir mücadele vermeyen”, partisizliği mücadele etmemeye gerekçe gösteren, 12 Eylül sonrasında kaçınılmaz olarak dağılma ve yenilgi yaşayan bir “direniş mücadelesi boyunca” mı DY yaratılmıştır?

DY’nin parti ve partileşme süreci konusundaki oportünist çizgisini ayrıca ele almıştık, burada vurgulamamız gereken şudur: DY’nin kendiliğindenciliği aşamamasının, partiyi kuramamasının,

(52) DY Savunması, “Devrimci Yol Gerçeği”

(53) a.g.y. “Devrimci Yol Gerçeği”

anti-faşist mücadeleyi etkin bir şekilde verememesinin ana nedeni onun oportünist çizgisidir. Bu çizgi ne partileşme yaratabilirdi, ne de anti-faşist mücadeleyi etkin bir şekilde verebilirdi. Buradan DY gerçeğinin üçüncü noktasını ortaya çıkarabiliriz. Bu da DY'nin ortaya çıkışında ana görev olarak belirlediği partileşme sürecini, kendiliğindencilığe teslim olmasından dolayı, hiçbir zaman sona erdiremediği ve erdiremeyeceğidir.

“DEVRİMCİ YOL GERÇEĞİ”

Bu gerçek, Devrimci Sol ayrılığı döneminde, 1978'de "Devrimci Yol Hareketinde Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi" broşüründe, DY hakkındaki değerlendirme ve öngörüler sıralanarak anlatılmıştı. Söylenenler bugün kanıtlanıyor. Söz konusu broşürden "Devrimci Yol Gerçeği"ne ilişkin pasajlar aktarmak istiyoruz.

DY bir varlık olduktan itibaren, dayandığı, çıkış zemini olan anti-faşist, anti-oligarşik devrimci THKP-C potansiyelini tüketebilmek için "THKP-C'nin kitlelerden kopuk olduğu"nu işledi. Bu duruma ilişkin şöyle deniyordu:

"... (DY) 'dogmatik olmayalım' havası içinde geçmiş hareketimizin (THKP-C) kitlelerle ilişkisini sağlayacak olan volan kayışlarını oluşturamadığını söyleyerek, bugün bu yanlış ve eksik(!) olanların tekrarlanmamasını sağlamak amacıyla yaygın kitle ilişkilerini kurma zeminini ve örgütlenmesini sağlamaya çalışıyor!"⁵⁴

Bugün DY önde gelenlerinin "etkin bir mücadele veremedik" diye adlandırdığı anti-faşist mücadeledeki oportünist çizgisi şöyle eleştiriliyordu:

"Bugün faşizme karşı aktif savunma çizgisinin tespit edilmesinde göz önünde bulundurulması gereken en önemli nokta, devrimci mücadelenin siyasal iktidara yönelik niteliğinin bir an olsun unutulmamasıdır."⁵⁵

(54) "DY Hareketinde Tasfiyecilik ve Devrimci Çizgi", syf. 90

(55) a.g.e. syf. 104

*"(...) Eğer stratejik plandaki aktif savunma çizgisi dönem dönem taktik saldırılarla beslenmez ve sadece 'bulduğun birimi savun' olarak yorumlanırsa, uzun bir gelecekte -ki bugün oraya gelinmiştir- yılgınlık ve yenilgi kaçınılmaz olur."*⁵⁶

*"(...) (DY) günümüz somutunda gelişen faşist terör, karşısında temel-tali mücahedele biçimleri ayırımından teorik olarak kaçmaktadır. Ama pratikte esas olarak barışçıl siyasi mücadele biçimlerini gündeme getirmektedir."*⁵⁷

"Tarih bizi faşizme karşı örgütlenmediğimiz için suçlayacaktır." diyen DY oportünizminin önde gelenleri, anti-faşist mücadeleye iktidara yönelik bir muhteva kazandırmamanın politikasını yaparken hiç de öyle düşünmüyorlardı. Hatta mahkeme sorgularında anti-sivil faşist karakterlerini oldukça net koyuyorlardı:

"Devrimci Yol dergileri incelendiğinde, eleştirilerin siyasi iktidarlara yani hükümetlere yöneltildiği görülecektir. (...) Hukuksal bakımdan, devlete karşı olmak ve siyasi iktidarlara karşı olmak eşdeğer değildir." (M.Pekdemir, Sorgu)

DY oportünizmi ana görev olarak partileşmenin oluşmasını bugün anti-faşist mücadeleden kaçmalarının bir gerekçesi olarak vermeye çalışıyor. Oysa sorun partileşme sürecinin anti-faşist mücadeleden kaçmayarak gereklerinin yerine getirilmesiydi. Bu konuda Devrimci Sol şunları söylüyordu:

*"Günümüz Türkiye'sinde devrimcilerin önlerinde halledilmesi gereken ilk mesele devrimci hareketin Leninist ilkeler çerçevesinde ideolojik birliğini sağlayarak proletaryanın savaştı partisini oluşturmaktır."*⁵⁸

"(...) Partileşme süreci ...ne zaman biteceği belli olma-

(56) a.g.e. syf. 105

(57) a.g.e. syf. 107

(58) a.g.e. syf. 40

yan mutlu bir meçhulü ifade etmeye başlayınca, doğal olarak, hayatını ve geleceğini, buna bağlı olarak da halkın geleceğini bu sürecin devrimci bir tarzda aşılmasına bağlayan militanlar, gerek moral olarak ve gerekse devrimci ruhu günden güne körelerek yok olmaktadır.¹⁵⁹

“Partileşme sürecinde ideolojik birlik kadrolaşma ve bununla orantılı gelişecek anti-faşist mücadeleyi yükseltmekle ele alınacaktır.”¹⁶⁰

“(…) Ülkemizin içinde bulunduğu objektif durum, örgütlenme seviyesine göre, siyasal örgütlenmeyi baştan siyasi pratiğin görevlerini yerine getirme karşısında bırakmaktadır.”¹⁶¹

“(…) Gelecek bir açık faşist darbeye, legal derneklerin kapılarına kilit vurulduğu anda böylesi bir örgütlenme (DY'nin kendiliğindenci örgütlenmesi -bn-) dağılan kadrolar arasında irtibatı dahi sağlayamaz. Devrimci bir çizgiden yoksun bir kadrolaşma anlayışı ve örgütlenmesi bugünkü niteliği ile daha ileriye bir adım atamaz, kof bir yapı haline gelir. Ve bugünün devrimci anti-faşist potansiyeli bu perspektifsizliğin elinde söner, çarçur olur.”¹⁶²

Önce THKP-C görüşlerini ve etkisini, sonra kendi varlığını tasfiye ederek, Türkiye solunun tarihine en büyük tasfiyeci grup olarak geçen Devrimci Yol gerçeğini Devrimci Sol, 1978 yılında **böyle değerlendiriyordu**. Bugün DY önde gelenleri suçluluk psikozu içinde, Devrimci Yol gerçeğini anlatmak yerine, hamasiyet edebiyatıyla unutturmaya çalışıyor. Devrimci Yol önde gelenlerinin sorgulamayan, düşünmeyen, muhakeme yapmayan, sonuçlar çıkarmayan, bu yönleriyle de kendini sağlıklı kılamayan bir kitleye ihtiyacı var.

(59) a.g.e. syf. 41

(60) a.g.e. syf. 38

(61) a.g.e. syf. 111

(62) a.g.e. syf. 102

DY oportünizminin tarihi, sorunlara yaklaşımı doğru olmayan bir siyasi yapının, döneme uygun örgüt yapıları kuramayacağı ve taktikler geliştiremeyeceğinin kanıtıdır. Bugün, geçmişte yapılan eleştirileri haklı çıkartan durumları ve çeşitli yazıları, günah çıkarma seanslarının ötesine geçmiyor. Yaşanılan sürecin değerlendirilmesi, geçmişten bugüne alınan kararların ve bu kararlar çerçevesinde geliştirilen örgüt yapılarının işlevleri, yanlışlıkları, tespit edilen politikaların sürece uygun olup olmadıkları tartışılacak yerde, her şeyin üzeri kapatılıyor.

DY'nin oportünist önderleri '71'den miras kalan ve adeta kendilerine sunulan potansiyeli tüketme günahının kefaretinin ödemelidirler. Çünkü bu potansiyelin ateşten olduğunu anladıktan itibaren, onların misyonu ateşi yok etmektir. "Devrimci Yol-Gerçeği" Kızıldere manifestosuyla yakılan ateşin DY saflarındaki söndürülüşü, "kazanma inancının", "çoşkunun", "umudun" kaybedilişi gerçeğidir.

DAĞILMA, ÇÜRÜME VE BUGÜN

1982 yılında toparlanma süreci ilan eden DY oportünizmi, bizzat toparlanma süreci ilan edenlerce, 1983 ortalarından itibaren, var olan ideolojik-politik birliğin parçalanması ile sonuçlanan tasfiyeye uğratıldı. Toparlanma sürecine girildiğini, irade birliğinin sağlandığını söyleyenler çok geçmeden Türkiye solunun 12 Eylül yenilgisinin ana nedeni ideolojiktir dediler ve sorunu "Marksizmin krizi"ne bağladılar.

DY oportünizminin başına gelenler kopuş teorisinin doğal sonucu. Onlara göre, birinci kopuş THKP-C pratiği ile, ikinci kopuş direniş komiteleri önerisi ve pratiğiyle gerçekleşmişti. Bunlar Marksizmin dogmatik-ekonomist yorumundan kopuşlardı. Üçüncü kopuş da yaşanmalı ve Türkiye solundan, onun dogmatikliğinden temelli kopuş sağlanmalıydı.

Kopuş teorisinin mantığı sonucu "geçmişten kuşku duyan", "geçmişten kopmaya karar vermiş", kararsız, ilkesiz bir ruh halinin ortaya çıkışı oldu. Tasfiyecilik her şeyi inkar edip, yeniden başlıyordu. Proletarya diktatörlüğü temel ilkesinin reddini içeren "yeni bir Marksizm yorumu", Türkiye tarihini militarizmin gücüyle açıkla-

maya dayalı sivil toplumcu “yeni bir tarih yorumu”, içinde sınıfsallığı barındırmayan, sınıflarüstü “alışılmışın dışında yeni bir demokrasi perspektifi” tasfiyeciliğin köşe taşları oldu. “Bizi bir arada tutacak değerler kalmadı.”, “Örgüt yok, herkes başının çaresine baksın!” acizliğiyle, Marks’ın örneğindeki, her biri ayrı ebatlardaki patateslerin çuvalı yırtılıyordu. Toparlanma dağılmayla sonuçlandı.

Fiilen bir ayrışma süreci yaşandı ama saflaşma süreci yaşanmadı, hala da yaşanmıyor. Çünkü dağılma ve tasfiye kararlarının altında DY yelpazesinin tümünün imzası, onayı vardı. Geçmişleri kıskançlıkla da olsa korunamadı. Dağılan çevreye sahip çıkan olmadı. Tasfiyecilerin karşısında yer aldıklarını iddia edenler de örgüt düşüncesine, bir hareket olabilmenin örgütlülüğü şart koştuğu gerçeğine kapalı oldular. Onlara göre ilk iş, nasıl ve kim eliyle sağlanacaksa, ideolojik-politik düzeyde açıklık sağlanmalıydı. “İçeriden ideolojik tasfiye” sürecine uğrayan hareketi yeniden yaratma mücadelesinde acil görev örgüt kurmak değildi...

Dönem değişti denilerek başlatılan tasfiyecilik en uçta örgüt fobisi yaratmakla, örgütü lanetlemek ve kendi ifadeleriyle “örgütsüz yaşamın erdemlerinden söz etmekle” biçimlendi.

Toparlanma sürecinde kırlara gönderilen gruplar, hiçbir neden açıklanmadan, yenilen darbeler, alınan kayıplardan sonra geri çağrılarak lağvedildiler. Toparlanma süreci dağılma ve çürüme sürecine dönüştü.

Örgütlü yaşam korkulu yaşam halini almıştı. Örgüt kuracaklar diye birbirlerinin peşine adam takmaya kadar işi vardırıdılar. Bireyin özgürlüğü ön plana alındı, merkezileşmeme ve ona karşı çıkış ilke haline geldi. Bireycilik, mantıken birey üzerinde her türlü otoriteye karşı çıkış sonucunu yani merkezileşmeyi içeren örgütlenmeye karşı çıkış sonucunu verdi. Örgütlülük, bireyin özgürlü-ğünü ortadan kaldıracaktı.

Tasfiye süreci, DY oportünizminden arta kalanlarda etkilerini bugün daha net gördüğümüz, demoralizasyona ve olumluluk taşıyan düşüncelerin dumura uğramasına yol açtı.

Bugün DY oportünizminden arta kalanlar sorgulamayan, düşünmeyen bir kitleyle, muhasebesi yapılmamış bir geçmişin üzerinde dururken, eskiyi daha sağ bir çizgide taklitten öteye geçmeyen politikalar oluşturuyorlar. Tek “başardıkları”, geçmişte de, bugün de devrimci şevk yerine kayıtsızlık ve devrimci harekete yönelik yalancı, devrimci ahlak sınırlarını sürekli ihlal eden karalamalara dayalı hasmane bir tutum yaratmak olmuştur.

“DY oportünizmi siyasal tarihi boyunca kendiliğindencilikten ve bunun doğal sonucu olarak aşırı subjektif değerlendirmelerden kurtulamadı. Bu nedenle dönemsel bir hareket olmaya mahkumdu, öyle de oldu. Öylesine çarpık bir zihniyet bıraktı ki, arta kalanlar her nasılsa oluşan “kendiliğinden muhalefet” örgütlenmeli diye tutturdular:

“Bugün işçi sınıfı içinde yoğun bir tepkisellik ve muhalefet gelişmektedir. Sınıf kendi özgücüsüyle örgütsel arayış içindedir. Bu Örgütsel arayışla bulunduğu alana müdahale etme uğraşı içindedir.” (İşçilerin Sesi)

Aşırı subjektivizm DY oportünizminin teori oluşturmasında, politika tespitinde yakasını bırakmıyor. Sınıf mücadelesinin gerçekleri ‘var olan tepkilerin örgütlenmesi’ olarak çizilince, örgütlenme toparlanmakla belirleniyor. Bu anlayışın mayasında kendiliğindencilik, kuyrukçuluk vardır.

Demokrasıcılık, katılımcılık, yığınların denetimi, yığınlardan uzaklaşmamak adına burjuvazinin uzantılarını meşru gören zihniyet DY gerçeğinin bugününü veriyor. Kitle örgütleriyle iç içelik, kopmazlık adına “demokratizm”, “yığınlara rağmen ve yığınların ötesinde sosyalizm” lafızlarıyla burjuva liberalizmiyle aynı kulvarda buluşmak; ‘kitle ve taban insiyatifi’ gibi reformizmin bu süreçteki söylemlerini kullanmak; tüm bunlardan sonra, direniş komiteleri taklidi ‘işyeri komiteleri’ ve ‘anfi komiteleri’nin ayrıntılı şemaları süreci açacak ve ileriye götürecek politikalar olarak sunuluyor...

Sorgularında “aya gitmek kadar uzak” görmelerine rağmen, DY oportünizmi, “halk iktidarının nüveleri” hayaliyle bir zamanlar direniş komitelerine yüklediği misyonu, bugün işçi sınıfına işyeri komi-

teleri marifetiyle veriyor. Öncünün, partinin görevleri, sürece uygun dönemsel örgütlenmeler olması lazım gelen şematik yapılara bırakılıyor. Eskiye öykünmek, politikada ancak bu kadar mesafe aldırıyor.

DY oportünizminden arta kalanlar “İşçi sınıfına gitmek sınıf mücadelesinin görevlerinden kaçmak değil, sınıfın çağrısına cevap vermektir.” diyorlar. Harekete geçirici gücün geçim sıkıntısı, açlık vb. olduğu işçi eylemlilikleri, DY oportünizmine, bir zamanlar can güvenliği sorunu nedeniyle doğan anti-faşist potansiyeli ‘iç savaş’ tarafı yapması gibi, yeni bir hata daha yapıyor.

DY oportünizminin sivil toplumculuktan çokça etkilenip esinlendiği daha net ortaya çıkıyor. “Gizlilik ve zorlukların sınırlamadığı” doğrudan demokrasi, “alternatif sosyalizm arayışı” ve onu “bugünden inşa etmek”, “hareketin geneli tarafından eleştirilip denetlenen politika üretimi” ve “elit haline gelmeyen önderlik...” (Bkz. M. M. Uyan, Emperyalizme ve Faşizme Karşı Devrimci Gençlik, syf.2) İşte, 12 Eylül depolitizasyonunun DY oportünizmi üzerindeki etkisi...

DY oportünizminden arta kalanların çıkarttıkları bir dergide Doğu Avrupa’daki gelişmeler anlatılırken söylenenler son derece ilginç:

“Bürokratik diktatörlükleri yıkmak için harekete geçen ve şu dönemde son derece politize olmuş emekçilerin...”

“Milyonlarca insanın aylar boyunca meydanlarda bağırarak çağırarak hükümet düşürmeleri, bakan değiştirmeleri, istediklerini yaptırmaları yeni türden bir politik müdahale biçimi...” (İşçilerin Sesi, syf. 12) (abç)

Doğu Avrupa’daki karşı-devrimleri “kitlelerin yeni türden politik müdahale biçimi” tanımı yaparak olumlamak, tarihsel ve siyasal bir dönemeçte gaf yapmanın ötesinde, bir ruh halini ele vermektedir. Bu değerlendirmeler, DY oportünizminin bugününü veriyor. Sağcı çizginin kolaylıkla anlaşma siyasetine dönüşebileceği gerçeği, DY oportünizminden arta kalanların geleceği için net bir tablo çizilmesine engel oluyor. Küçük burjuva sosyalizminin değişkenliği DY oportünizminde politika değişiklikleri ve görüş farklılıklarını sürekli kılacaktır.

DY oportünizmi tasfiyeciliğin damgasını bastığı siyasal yaşamını bugün de aynı karakterde sürdürüyor. Geçmişte iktidara yönelik olmayan bir yapılaşmayla, THKP-C potansiyelini tüketmişti, bugün de yine aynı yoğunlaşmayla 12 Eylül depolitizasyonunun gerilikleri arasında kulaç atıyor.

DY oportünizminden arta kalanlar özünde siyasal olmayan, içinde aile bağlarının da bulunduğu yollarla çevrelerine topladıkları bir grup insana devrimci değer ve kazanımları korumayı öğretmiyorlar. Aksine, onların örgütlenme çabası devrimci değer ve kazanımların kemirilip, yok edilmesi üzerinde duruyor. Devrimci değerlerin bu denli ayaklar altına alındığı bir dönemin başarısı öncelikle DY oportünizmine aittir. Tarih bir gün 12 Eylül'ün devrimci saflardaki depolitize etkilerinden söz edecekse, bu DY oportünizminden arta kalanların marifetleri kaynak gösterilerek yapılacaktır. DY oportünizminin bu tehlikeli siyaseti yarın ne olacağının belirsizleştiği bir mecrada seyrediyor. Ancak çevrelerine topladıkları grup, Saray entrikalarından kalma burjuva siyaseti geleneklerinin, devrimci siyasette rol yapılan tiyatro sahnesinden başka bir işe yaramadığını, henüz tüketilemeyen sağduyularıyla anladığında muhtemelen yine geç kalacaktır.

